ბროზნო რუსეთია... A8 | პრესომბუდსმენი B1 | რუსული მმართველობის დამყარება საქართველოში B6

www.24hours.ge

24 საათი

ყოველდღიური

© გაზეთი 24 საათი — ორშაბათი, 4 ოქტომბერი, 2004 წელი. №235 (784) — ფასი 50 თეთრი

პოლიტიკა

ემთხვევა ერთმანეთს აფხაზებისა და კრემლის არჩევანი?

ეგზიტპოლებში ბაღაფშის გამარჯვება მიანიშნებს, რომ აფხაზი ხალხის და კრემლის არჩევანი სხვადასხვაა.

A2

ეკონომიკა

პრობლემა კვლავ გადაუჭრელია

ასობით ტონა დაკრეფილი ყურძენი მანქანებზე დაყრილი ფუჭდება, ამდენივე ხმება ვენახებში.

A4

უცხოეთი

ბესლანის ტერაქტის მონაწილეთა შორის სამი ბრიტანელი იყო

დაპატიმრებული ქამალ რაბათ ბურალა საკუთარ უდანაშაულობას ამტკიცებს.

A5

დისკუსია

რამდენიმე მოსაზრება მეცნიერებისა და უმაღლესი განათლების რეფორმირების თაობაზე

A8

შავი ფული

საქართველოშიც შავია

საერთაშორისო მაფიის მიერ კარგად ორგანიზებული დანაშაულებრივი დაჯგუფებების საშუალებით წლების წინ საქართველოშიც გაიკვალა ჭუჭყიანი ფულის გათეთრების გზა. ამ მასშტაბურ დანაშაულებრივ "მოძრაობას" დიდი მოტივაცია – დიდი ფული და მასზე მიბმული დიდი პოლიტიკა უდევს საფუძვლად. ფულის გათეთრება - ეს ტრანსნაციონალური დანაშაული დღეს საქართველოსათვისაც აქტუალურია.

ინგა ალავიძე

ექსპერტთა მონაცემებით, საქართველოს საგარეო ვაჭრობის და სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნებისაგან მიღებული სტატისტიკური მონაცემების ანალიზით გამოვლინდა, რომ ყოველწლიურად ასობით მილიონი დოლარის პროდუქცია კვეთდა საქართველოს საზღვარს დაუბეგრავად და, სხვადასხვა უკანონო ფინანსური ოპერაციების შედეგად, წარმოიქმნებოდა საქართველოს მასშტაბისათვის საკმაოდ დიდი უკანონო ფულადი მასა. არსებული მონაცემებით, საქართველოში შავი ფული მთლიანი შიდა პროდუქტის 60-70 პროცენტს შეადგენს, საიდანაც საშუალოდ 30-40 პროცენტის გათეთრება ხდება, ხოლო დანარჩენი თანხა ისევ უკანონო შემოსავლების მიღებას ხმარდება.

1984 წელს ორგანიზებულ დანაშაულთან ბრძოლის აშშ-ს საპრეზიდენტო კომისიამ, რომელიც ნარკობიზნესის შედეგად მიღებულ უკანონო შემოსავლებს იკვლევდა, გამოიყენა ტერმინი - ფულის გათეთრება. ეს არის პროცესი, რომლის მეშვეობითაც იმალება შემოსავლის არსებობა, მისი უკანონო წარმომავლობა-მოხმარება და შემდეგ, სხვადასხვა ფინანსური ოპერაციების შედეგად, შავი შემოსავლები გარდაიქმნება კანონიერი გზით მოპოვებულ ფულად.

ფულის გათეთრების ინდუსტრიაში ჩაბმული მაფიოზები წლების მანძილზე აპრობირებული სქემით მოქმედებენ. ფულის გათეთრების პროცესი სამი ეტაპისაგან შედგება. პირველი ეტაპი ფინანსურ ინსტიტუტებში არაკანონიერი ფულის განთავსებას მოიცავს; მეორე ეტაპი - შავი ფულის გარდაქმნა ანუ ფინანსური ოპერაციების ჩატარება მათი უკანონო წარმოშობის დამალვის მიზნით. მესამე ეტაპზე კი გათეთრებული უკანონო კაპიტალი უბრუნდება ორგანიზაციას ან პიროვნებას კანონიერი ფულადი სახსრების, უძრავი ან მოძრავი ქონების სახით.

ბოლო წლებში გავრცელდა სქემები, რომლებშიც ჩართულია ოფშორული ფინანსური და სავაჭრო კომპანიები, ინტერნეტი, საკრედიტო ბარათები, არასაბანკო ფულადი გზავნილები და საქონლითა და მომსახურებით ვაჭრობა.

მთელ მსოფლიოში ჭუჭყიანი ფულის "ბრუნვის" მთავარი არტერიაა ნარკოტიკებით, იარაღით, ადამიანით ვაჭრობა, სათამაშო ბიზნესი, ორგანიზებული დანაშაული, არალეგალური საფინანსო და საბანკო საქმიანობა, პროსტიტუციის ინდუსტრია და ტერორიზმი.

გაგრძელება A3 გვერდზე

დიდი ხინკლაობა ოსიაურში

გუშინ სოფელ ოსიაურის მახლობლად განლაგებული რეზერვისტთა ბანაკის თავზე ხინკლის ოხშივარი ტრიალებდა. დაახლოებით 15-მდე პროფესიონალი მცხეთელი და მთიული მზარეული, ჩვენი სახელოვანი რეზერვისტების პატივსაცემად (და, რა თქმა უნდა, დასანაყრებლად), ძალ-ღონეს არ იშურებდა და თითოეულ ხინკალს დიდი გულმოდგინებით ახვევდა. საბოლოო ჯამში, 230 რეზერვისტისა და ოცზე მეტი სტუმრის დასაპურებლად, მზარეულებმა სამი ათასზე მეტი ხინკალი მოახვიეს.

მთელი ამ ღონისძიების ავტორი და ორგანიზატორი კი მცხეთა-მთიანეთის ახლად დანიშნული გუბერნატორი, სულ ახლო წარსულში კი პარლამენტარი-ჯარისკაცი გოგა ხაჩიძე იყო, რომელმაც, როგორც ჩანს, ყოფილ თანამოსამსახურეებთან და, ასევე, ყოფილ კოლეგებთან გამომშვიდება სწორედ ამ ფორმით გადაწყვიტა.

როგორც კი სტუმრებმა ხინკლის დანახვაზე ლუდი მოიკითხეს, ხაჩიძემ კატეგორიულად გამოაცხადა, რომ ბანაკის ტერიტორიაზე ალკოჰოლური სასმელის (ანუ ლუდისა და არყის) მოთხოვნას აზრი არ ჰქონდა.

საკმაოდ ცუდი ამინდის მიუხედავად, ხინკლის ჭამის ცერემონია ღია ცის ქვეშ გაიმართა. ხინკლის მოყვარულებს ხელი არც წამოსულმა წვიმამ შეუშალა.

გაგრძელება A2 გვერდზე

ევროპა, ამერიკა და ტრანსატლანტიკურ ურთიერთობათა დიალექტიკა

რა თქმა უნდა, ვერ ვხედავ პრობლემას იმაში, რომ გადაწყვეტილების მიღებამდე ევროპასთან ვიქონიო კონსულტაცია; უბრალოდ, ხომ ვერ შემახსენებდით მისი ტელეფონის ნომერს?

ჰენრი კისინჯერი. აშშ სახელმწიფო მდივანი (1973-1977)

ნიკოლოზ რურუა

რამდენიმე დღეა, რაც ჯორჯ მარშალის სახელობის "ევროპის უსაფრთხოების საკითხთა შემსწავლელი ცენტრი"-დან (რომელსაც ასევე "მარშალის ცენტრსაც" უწოდებენ) საქართველოში დავბრუნდი. მკითხველს შევახსენებ, რომ ჯორჯ მარშალი ე. წ. "მარშალის გეგმის" ავტორი გახლდათ, რომელიც მეორე მსოფლიო ომის შედეგად ნანგრევებად ქცეული ევროპის რეკონსტრუქციას ისახავდა მიზნად. ამ გეგმის მიხედვით შეერთებულმა შტატებმა ევროპის კონტინენტზე ოთხი წლის განმავლობაში ცამეტი მილიარდი დოლარი დახარჯა. შედეგის შესახებ არაფერს ვიტყვი იმაზე მეტს, რომ ამ პროგრამის გამო ჯორჯ მარშალი ნობელის სამშვიდობო პრემიის ლაურეატი, ევროპა კი ქმედითუნარიანი და მძლავრი ეკონომიკის პატრონი გახდა. მაგრამ თვით მარშალის სიტყვით, მისი გეგმის მთავარ მიზანს არა მხოლოდ ეკონომიკური კეთილდღეობა, არამედ თავისუფლებისა და დემოკრატიის განვრცობა წარმოადგენდა.

თვით "მარშალის ცენტრი" შეერთებული შტატებისა და გერმანიის მთავრობებმა თერთმეტი წლის წინათ დააარსეს. ცენტრმა ბინა ბავარიის მხარეში, ალპებით გარშემორტყმულ, ზამთრის საკურორტო ქალაქ გარმიშ-პარტენკირხენში დაიდო.

სემინარი, რომელზეც საქართველოდან ჩემს გარდა კიდევ სამი მონაწილე იყო მიწვეული, ზოგადად ეხებოდა თემას - "ტრანსატლანტიკური ურთიერთობები და უსაფრთხოების სფეროში თანამშრომლობის წინაშე არსებული გამოწვევანი". სემინარი ლექციათა სერიებისგან შედგებოდა, რომელთაც დისკუსიები მოსდევდა ხოლმე. შემოთავაზებული სტატიების ციკლში შევეხები იმ ძირითად მიმართულებებს, დაკვირვებებს, შეხედულებებსა და დასკვნებს, რომელთა მოწმეცა და მონაწილეც აღმოვჩნდი; ასევე შევეცდები, გადმოვცე იმ ლექციათა არსი, რომელიც მოვისმინე და რომელთა წყალობით მეც და სხვა დამსწრეებს "სისხლის წნევამ საგრძნობლად აგვიწია", როგორც ამას მასპინძლები პირველივე დღიდან გვპირდებოდნენ.

წინამდებარე სტატიის თემა ევროპისა და ამერიკის ურთიერთობათა დღევანდელი კონდიციის ანალიზია. შევეცდები იმის განმარტებას, თუ რამ განაპირობა მოვლენათა ამგვარი განვითარება.

ევროპისა და ამერიკის შეერთებული შტატების თანაცხოვრების სტრატეგიულ კონტრაქტს – ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციას (NATO-ს) – ხუმრობით ხშირად "წარმატებულ უბედურ ქორწინებას" უწოდებენ. მართლაც, რა აერთიანებს ამ, ერთი შეხედვით, რადიკალურად განსხვავებულ კონტინენტებსა და ხალხებს?

გაგრძელება A2 გვერდზე

ამინდი

	3/10	4/10
თბილისი	25	19
ქუთაისი	24	19
ბათუმი	21	17
სოხუმი	22	17
ფოთი	22	18
თელავი	23	18
ზუგდიდი	23	18
გორი	22	16
ახმეტა	23	19
ჭიათურა	22	18

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კურსი ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.8200
ევრო	2.2570
გირვანქა სტერლ.	3.2875
რუბლი	0.0623

1

იურიდიული ოფისი „გაპი" და გაზეთი "24 საათი"

ახორციელებენ პროექტს, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს მოსახლეობისათვის სამართლებრივი დახმარება.

2

გაზეთ "24 საათის" მკითხველს აქვს შესაძლებლობა მიიღოს უფასო იურიდიული კონსულტაცია მისთვის საინტერესო სამართლებრივ საკითხებზე. მკითხველი შეკითხვას დასვამს გაზეთში გამოქვეყნებული უფასო კუპონის საშუალებით, ამოჭრის მას და ჩააგდებს თბილისში განთავსებულ იურიდიული ოფისის "გაპისა" და გაზეთ "24 საათის" ლოგოებიან სპეციალურ ყუთებში (მიიღება მხოლოდ გაზეთიდან ამოჭრილი კუპონები. ქსეროასლები არ განიხილება). უფასო შეკითხვის კუპონები გამოქვეყნდება ყოველდღიურად, გაზეთის A7 გვერდზე, ხოლო ამომწურავ პასუხს მკითხველი მიიღებს ყოველ ხუთშაბათს გაზეთ "24 საათის" მეშვეობით.

მკითხველი, სურვილის მიხედვით, ავსებს უფასო შეკითხვის კუპონის ქვემოთ გამოქვეყნებულ ანკეტას. ამავდროულად, სასურველია მკითხველმა მიუთითოს საკონტაქტო ტელეფონი, რათა საჭიროების შემთხვევაში, მოხდეს შეკითხვის დაზუსტება.

3

ყუთები განთავსებულია ქალაქ თბილისში მეტროს ქვემოთ ჩამოთვლილ სადგურებსა და შემდეგ მისამართებზე:

1. მეტროს სადგური "ახმეტელის თეატრი" (გლდანი);
2. მეტროს სადგური "მარჯანიშვილი";
3. მეტროს სადგური "თავისუფლების მოედანი";
4. მეტროს სადგური "წერეთელი";
5. მეტროს სადგური "სამგორი II";
6. მეტროს სადგური "ვარკეთილი";
7. მეტროს სადგური "გოცირიძე II", (ყოფილი მეტროს სადგური "დელისი");
8. მეტროს სადგური "ვაგზლის მოედანი I";
9. მეტროს სადგური "დიდუბე";
10. ვაჟა-ფშაველას 45 "სოფმშენის" შენობის I-ლი სართული გაზეთ "24 საათის" ოფისი;
11. წერეთლის 77 იურიდიული ოფისი "გაპის" ოფისი;

"24 საათის" მკითხველს, უფასო შეკითხვის კუპონი, სამართლებრივ საკითხზე დასმული შეკითხვით, შეუძლია გამოაგზავნოს აგრეთვე ფოსტით შემდეგ მისამართზე: 0119 თბილისი, წერეთლის გამზ. 77. იურიდიული ოფისი "გაპი".

A2 ამბები | A3 მთავარი თემა | A4 ეკონომიკა | A5 უცხოეთი | A6 საზოგადოება | A7 სამართალი | A8 თვალსაზრისი

B2 რევიუ | B3 რევიუ | B4 სპორტი | B5 სპორტი | B6 საქართველო-რუსეთი | B7 სხვადასხვა | B8 სხვადასხვა

ნიკოლოზ რურუას სვეტი

ევროპა, ამერიკა და ტრანსატლანტიკურ ურთიერთობათა დიალექტიკა

პირველი გვერდიდან

ამერიკული ყველაფერ დიდთან, მსუყესა და კომფორტულთან ასოცირდება; ევროპული – პატარა, კოხტა და დახვეწილია. ამერიკული პოლიტიკა საკუთარ სიმართლეში დარწმუნებულ, იდეალისტ ბავშვს წააგავს; ევროპული კი თავის თავში განხიბლულ, მაგრამ ბრძენ ცინიკოსს; ამერიკელი ცხოვრობს იმისათვის, რომ იშრომოს; ევროპელი კი – შრომობს იმისათვის, რომ იცხოვროს. აქედან ჩნდება კითხვა: აქვთ კი ევროპელებსა და ამერიკელებს ჰომოგენური, იდენტური ღირებულებანი, თუ ისინი ფუნდამენტურად განსხვავებულნი არიან? შესაძლოა, რომ ტერმინმა "დასავლური ცხოვრების წესი" ისევ დაიტიოს ევროპაცა და ამერიკაც? ან კი საერთოდ ღირს ამ ტერმინის ხმარებაში დატოვება?

პასუხი, ალბათ, ამ კითხვაზე უფრო დადებითი უნდა იყოს, ვიდრე უარყოფითი. რეალურად, ევროპასა და ამერიკას დღესაც ძალზე მეტი აქვთ საერთო, ვიდრე განსხვავებული – მათ ერთი და იგივე ფასეულობანი გააჩნიათ, მაგრამ ძლიერ განსხვავებული ნორმები. ფასეულობები, როგორც ვიცით, ქცევის მოდელებსა და ნორმებს საჭიროებს იმისათვის, რომ ადამიანებს უჩვენოს, თუ როგორ უნდა მოიქცნენ ისინი. მიუხედავად იმისა, რომ როგორც ევროპას, ისე ამერიკას მტკიცედ სწამს ინდივიდუალური თავისუფლებისა, კანონის უზენაესობით შეზღუდული ხელისუფლებისა, სიტყვისა და თვითგამოხატვის უფლებისა, რელიგიური და ზოგადი თავისუფლებისა, როგორც ღირსეული და წარმატებული არსებობის უმთავრესი განმსაზღვრელი ღირებულებისა, ისინი ამ მიზნებისკენ სულ უფრო დაშორიშორებული გზებით მიდიან (როდესაც მაო ძე დუნს ჰკითხეს, ხომ არ აშინებდა ევროპისა და ამერიკის სტრატეგიული კავშირი, მაომ მშვიდად ჩაილაპარაკა: **"ისინი ერთად კი წვანან, მაგრამ განსხვავებულ სიზმრებს ხედავენ და ცალ-ცალკე ოცნებობენ"**).

ნორმატული ხასიათის ეს მზარდი სხვაობა არ არის მხოლოდ XX, და მით უფრო XXI საუკუნის პროდუქტი. ამის მტკიცებად გამოდგება ფაქტი, რომ "ანტიამერიკანიზმი" ფრანგი მწერლის, გუსტავ ფლობერის მიერ გამოგონილი ტერმინია. მაგრამ, იმის მიუხედავად, რომ ევრო-ამერიკული ურთიერთუნდობლობა უკვე საუკუნეებს ითვლის, მათი დღევანდელი, აშკარად პრობლემატური ურთიერთობები დიდად უნდა უმადლოდეს ერაყის ომს, რომელმაც უკანასკნელი წვეთისა და წყალგამყოფის როლი შეასრულა.

ერაყის ომი, როგორც ცნობილია, ავღანეთის კამპანიას მოჰყვა და "ტერორიზმის წინააღმდეგ წარმოებული გლობალური ომის" ნაწილია. "ტერორზე გლობალური ომი" კი ამერიკის 11 სექტემბრის ტერაქტით გამოწვეული რეაქცია გახლავთ. აღსანიშნავია, რომ შეერთებული შტატების მიწა-წყალი 11 სექტემბრამდე არასდროს გამხდარა არც მტრული და არც ასეთი მასშტაბის ტერორისტული შეტევის მსხვერპლი (ამერიკელი ტიმოთი მაკვეის მიერ აფეთქებული ფედერალური შენობა ოკლაჰომა-სითიში, ანდაც იაპონიის თავდასხმა პერლ ჰარბორზე – საკმაოდ პერიფერიულ გეოგრაფიულ წერტილზე – თვით ამერიკელთა მხრიდანაც არ არის მიჩნეული 11 სექტემბრის შეტევის მნიშვნელობის მოვლენებად).

საპირისპიროდ ამისა, ევროპის ისტორიას ახსოვს საკუთარ კონტინენტზე მრავალი განხორციელებული თუ განუხორციელებელი ტერაქტი – ისეთი ტერორისტული ორგანიზაციები, როგორიცაა "წითელი ბრიგადები" იტალიაში, "ირლანდიის რესპუბლიკური არმია" დიდ ბრიტანეთში, "წითელი არმიის ნაწილები" გერმანიაში და "ეტა" ესპანეთში, ათწლეულების განმავლობაში აგრძელებდნენ მოქმედებას და მისი საშუალებით ევროპელთა ტერორიზებას, რამაც ევროპელებს ტერორიზმთან მიმართებაში ერთგვარი "იმუნიტეტი" გამოუმუშავა და, თუ გნებათ, "შეაჩვია" ისინი აზრს, რომ ტერორიზმი, რაოდენ დასაგმობიც არ უნდა იყოს ის, ცხოვრების ნაწილს წარმოადგენს. ასეთი მიდგომა კი ძლიერ უცხოა ამერიკელთათვის. აქედან გამომდინარე, შეიძლება უფრო მეტად გახდეს გასაგები ის, თუ რატომ თვლის ამერიკა "გლობალურ ომს ტერორთან" ასეთ აუცილებლობად, და რატომ ვერ ხედავს ამის ამგვარ გადაუდებლობას ევროპა.

დღეისათვის ევროპა, ბისმარკისა და კლაუზევიცის მშობელი, **სამოქალაქო ძალას** წარმოადგენს, მაშინ როცა ფრანკლინისა და მედისონის სამშობლო – შეერთებული შტატები – აშკარად **სამხედრო ძლიერებაზე** დაყუდებული გიგანტია. ამერიკაში ამბობენ, რომ **"არ შეიძლება გვქონდეს დემოკრატია ომის გარეშე, მაგრამ ასევე შეუძლებელია აწარმოო წარმატებული ომი დემოკრატიის გარეშე"**. ევროპაში კი მიაჩნიათ, რომ მთავარი **"კანონის ომია, და არა ომის კანონი"**. ევროპას ზოგადად ე.წ. "დამშვიდების" პოლიტიკისა უფრო სწამს, ვიდრე დაშინებისა, და ეს გასაგებიცაა მისგან – თუ მავანს წარმატებული ომის წარმოება არ ძალუძს (ეს კი ევროპის შემთხვევაში ხშირად ასეა), შემდეგი საუკეთესო გამოსავალი პოტენციური მოწინააღმდეგის "დამშვიდებაა" (თუმცა, აქ სიფრთხილეა საჭირო იმ თვალსაზრისით, თუ ვის "ამშვიდებ" – თუ "დამშვიდების პოლიტიკა" იმ ერისა და სახელმწიფოს მიმართ გამოიყენება, რომელთაც ფასეულობათა განსხვავებული სისტემა გააჩნიათ, მაშინ ასეთი პოლიტიკა უკიდურეს ხიფათს შეიცავს – ყველას ახსოვს ძალაუფლებაში მოსული ჰიტლერისადმი დანარჩენი ევროპის მხრიდან წარმოებული "დამშვიდების" პოლიტიკის შედეგები).

ამერიკელებს სძულთ ასეთი პოლიტიკა და აზროვნება, თუმცა ევროპელებშიც გამოიძებნება თვალსაზრისი, რომელიც ამტკიცებს ერთგვარი ტრანსნაციონალური მორალური წესრიგის არსებობას, რომელიც გადაწონის სუვერენიტეტის კონცეფციას – ეს მოსაზრება დიდ ევროპელს, ვაცლავ ჰაველს ეკუთვნის და ის კოსოვოში ეთნიკური წმენდის შესაჩერებლად NATO-ს ძალების გამოყენების მხარდასაჭერად გამოითქვა. მიუხედავად ამგვარი გამონაკლისებისა, ევროპის პოლიტიკური ტრადიცია ოპონენტებთან საუბრისას ყოველთვის ამჯობინებდა ე.წ. "რბილი ძალის" ატრიბუტიკის გამოყენებას – დარწმუნებას, ეკონომიკურ მოტივაციებს, საერთაშორისო სიმართლის ნორმებზე აპელირებას, კომპრომისს და ა.შ.

ამდენად, განხეთქილების ძირითადი პირველმიზეზი მაინც ევროპელთა და ამერიკელთა მხრიდან ძალის გამოყენების ფილოსოფიაში არსებულ განსხვავებებში უნდა ვეძიოთ – იმ ადმინისტრაციისა და პარტიის წარმომადგენელიც კი, რომელიც ინტერვენციონიზმით არ გამოირჩევა (მადლენ ოლბრაიტი და დემოკრატები), ღიად აცხადებდა საკუთარ ევროპელ კოლეგათა წინაშე: **"მულტილატერალიზმი, თუ ეს შესაძლოა; უნილატერალიზმი – თუკი ეს აუცილებელია"**. სხვა სიტყვებით, იგი ამბობდა, რომ ამერიკა თანახმაა, იმოქმედოს სხვებთან ერთად, თუკი ეს სხვები მის მხარეს დგომას გადაწყვეტენ, მაგრამ მზადაა აგრეთვე მარტო მოქმედებისთვისაც, თუკი სხვები მას მხარს არ დაუჭერენ. ამერიკელთა მთავარი არგუმენტი შემდეგში მდგომარეობს – **"დემოკრატიასა და თავისუფლებას ძალისმიერი დაცვის გარეშე სიცოცხლე არ უწერია; მაგრამ, ძალის გამოყენება შეუძლებელია ორმაგი სტანდარტების გამოყენებისთვის მზადყოფნის გარეშე"**. ამგვარი შეხედულებები, რა თქმა უნდა, ამერიკის უნივერსიტეტებში არ ისწავლება, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ზემოხსენებული სიმართლედ რჩება და ბევრი აქვს საერთო ცხოვრების ჰობსისმიერ, ან მაკიაველურ ხედვასთან.

იმის შემდგომ, რაც საერთო საფრთხე – საფრთხე კომუნიზმისა – ევროპასა და ამერიკას შორის აღარ არსებობს, აღარ არსებობს ის საერთო ინტერესი, რომელიც ევრო-ამერიკული ალიანსისათვის ერთგვარი "წებოს" ფუნქციას ასრულებდა. პარადოქსული ფაქტია, მაგრამ დღესდღეობით ევროპასა და ამერიკას ერთმანეთთან უფრო მეტი პრობლემა აქვს, ვიდრე თითოეულს ჩინეთთან, რუსეთთან, ან ისრაელთან გააჩნია. როგორც ამბობენ, ღალატი დასჯადია ქორწინებისას, მაგრამ წახალისებულია პარტნიორობაში. მაგრამ საკმარისია რაიმე სახის სერიოზული საფრთხე, მაგალითად, ტერორისტთა ხელში აღმოჩენილი ბირთვული იარაღის ევროპის ტერიტორიაზე გამოყენება, რომ ევროპის ყოყმანი და გაუბედაობა ტერორიზმთან გლობალურ ბრძოლაში ჩაბმის თაობაზე საპნის ბუშტივით გაქრება. იმედი ვიქონიოთ, რომ ტრანსატლანტიკური ალიანსის "წებო" ნაკლებად მომაკვდინებელი რეცეპტითაც მოიპოვება.

დაბოლოს, თუ ყველაფერ ზემოთქმულს ჩვენი საკუთარი, ანუ საქართველოს ინტერესების ჭრილში შევხედავთ, რისი დასკვნაა შესაძლებელი? ტრანსატლანტიკურ ურთიერთობებში მზარდი განსხვავებები წარმოადგენენ კი რაიმეს ჩვენთვის სასარგებლოს? თუ ეს საზიანო უფროა საქართველოსთვის? მაგალითად, ფაქტი, რომ "ძველი" ევროპა უარს ამბობს ერაყის კამპანიაში მონაწილეობაზე, უქმნის საქართველოს შანსს იმისა, რომ იგი პროცესის მონაწილედ იქცეს ე.წ. "მსურველთა კოალიციაში" (Coalition of Willing – პრეზიდენტ ბუშის ალტერნატიული კოალიცია) გაწევრიანების გზით, მაშინ როცა NATO-ს ერაყში მონაწილეობის შემთხვევაში არ იქნებოდა არც აუცილებლობა და არც საშუალება ამ პროცესში მონაწილეობისა.

ჩემი აზრით, ჩვენი ეროვნული ინტერესებისათვის მაინც უკეთესია, რომ ევროატლანტიკური კავშირი დასუსტების მაგიერ გაძლიერდეს და განმტკიცდეს, იმდენად, რამდენადაც იმ შემთხვევაში, თუ ევროპა და ამერიკა ერთმანეთთან ნაკლებ კომუნიკაციურ სირთულეებს იქონიებენ, მით უფრო პროდუქტიული და არაორაზროვანი იქნება მათგან ისეთი გარდამავალი დემოკრატიებისათვის გაწეული დახმარება, როგორსაც საქართველო წარმოადგენს. თუკი მათ აღარ ექნებათ საერთო მიზანი (და ინტერესი) სხვა ქვეყნებში დემოკრატიის (თუნდაც იდეოლოგიური თვალსაზრისით) მხარდაჭერისა, მაშინ, შესაძლოა, ევროპა და ამერიკა ერთურთს კიდევ უფრო დაშორდნენ. ამასთანავე, გახლეჩილი ევროპისა და ამერიკის ურთიერთობის ფონზე იქმნება შანსი იმისა, რომ რუსეთმა, ანდაც ჩინეთმა (რომ არაფერი ვთქვათ პაკისტანსა და ინდოეთზე), ტრანსატლანტიკური უთანხმოების საშუალებით წარმატებულად ისარგებლონ და სხვადასხვა საკითხში ხან ევროპის, ხან კი ამერიკის მხარდამჭერთა რიგებში არჩიონ ყოფნა, რაც ევროპასა და ამერიკაში ურთიერთანტაგონიზმსა და გაუცხოებას კიდევ უფრო გააღრმავებს (თუმცა, აღსანიშნავია ისიც, რომ დღეისათვის ჩინეთიცა და რუსეთიც ევროატლანტიკურ კონფლიქტს განიხილავენ, როგორც ერთ ოჯახში წარმოქმნილ უთანხმოებას, რომელშიც უცხოთა ჩარევა მოკამათეებს მხოლოდ შეარიგებს და ამ უცხოს წინააღმდეგ სიძულვილში გააერთიანებს. ამდენად, რუსეთი და სხვა მომლოდინენი მოცდას ამჯობინებენ, სანამ "ოჯახური" კონფლიქტი კულმინაციას არ მიაღწევს და დღის წესრიგში სეპარაციის, ანუ გაყრის საკითხი არ დადგება).

მიუხედავად ამგვარი მოლოდინისა და კონფრონტაციული პოლიტიკური რიტორიკისა, ევროპასა და ამერიკას შორის არსებული ეკონომიკური ურთიერთდამოკიდებულება სერიოზულ ზრდას განაგრძობს. ასე რომ, გაყრას, ცხარე კამათებისა და უთანხმოებების მიუხედავად, ახლო მომავალში არ უნდა მოველოდეთ. დღეისათვის კი ბურთი პოლიტიკოსთა მოედნის ნახევარზეა; მათ უნდა შეძლონ ის, რასაც ნამდვილი პოლიტიკოსები ახერხებდნენ – ღირებულებათა ნორმებად ქცევა; ამ კონკრეტულ შემთხვევაში კი ეს საერთო ღირებულებათა იდენტურ ნორმებად ქცევაა. ჩემი აზრით, ამის მოწმე ყოველი ჩვენგანი გახდება. სკეპტიკოსებს კი ჯორჯ ორუელის სიტყვებით დავამშვიდებ: "მაშინაც კი, როდესაც ყოველი "იზმი" გარდაიცვლება, "პესიმიზმი" ცოცხალი და ჯანმრთელი დარჩება".

ემთხვევა ერთმანეთს აფხაზებისა და კრემლის არჩევანი?

ნინო გომართელი

არაღიარებულ აფხაზეთის რესპუბლიკაში პრეზიდენტის არაღიარებული არჩევნები გაიმართა.

ეგზიტპოლებში ბაღაფშის გამარჯვება მიანიშნებს, რომ აფხაზი ხალხის და კრემლის არჩევანი სხვადასხვაა.

მოსკოვის დროით 08:00 საათზე აფხაზეთის მთელ ტერიტორიაზე 190 საარჩევნო უბანი იხსნება. არჩევნები არ მიმდინარეობს მხოლოდ კოდორის ხეობაში.

კენჭისყრაში მონაწილეობას იღებს გალის რაიონის მოსახლეობაც. აქ სამი საარჩევნო ოლქია გახსნილი.

კენჭისყრაში მონაწილეობა ამომრჩეველთა საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ხდება.

ყველა საარჩევნო უბანზე სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლები მორიგეობენ.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ამომრჩეველთა სიის ოფიციალური მონაცემებით, კენჭისყრაში მონაწილეობას იღებს 120 ათასზე მეტი ამომრჩეველი, არაოფიციალური მონაცემებით კი 166 ათასამდე ადამიანი.

კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლება ამომრჩევლებს რამდენიმე დოკუმენტით შეუძლიათ: ძველი საბჭოთა პასპორტით, საზღვარგარეთის საბჭოთა პასპორტით, ასევე - დოკუმენტით - ფორმა ნომერი 9, სადაც მითითებულია მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი.

არჩევნებში მონაწილეობას არ ღებულობს 250 ათასზე მეტი დევნილი აფხაზეთიდან, რომლებიც საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში არიან განსახლებული.

არჩევნების მიმდინარეობას მონიტორინგს უწევენ თავად კანდიდატების დამკვირვებლები, ადგილობრივი ამომრჩეველთა ლიგა " სამართლიანი არჩევნებისთვის". ჩავიდნენ დამკვირვებლები თვითგამოცხადებული სამხრეთ ოსეთიდან, დნესტრისპირეთიდან, მთიანი ყარაბაღიდან, მონიტორინგს ახორციელებდნენ, ასევე, ჩრდილოეთ კავკასიის რესპუბლიკების სამთავრობო დელეგაციები და რუსეთის პოლიტიკური წრეების წარმომადგენლები.

არც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მისია, არც ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია თვითგამოცხადებულ რესპუბლიკაში მიმდინარე არჩევნებს არ აკვირდებოდა, რადგან აფხაზეთში, ნებისმიერი დონის არჩევნებს ისინი არალეგიტიმურად მიიჩნევენ.

თვითგამოცხადებული აფხაზეთის რესპუბლიკის საპრეზიდენტო არჩევნების შედეგებს გაერო-ს წევრი საერთაშორისო სამართლის სუბიექტად აღიარებული არც ერთი ქვეყანა, მათ შორის არც რუსეთი ცნობს.

ეს ქართულ-აფხაზური ომიდან მოყოლებული მესამე არჩევნებია, თუმცა პირველად არის ალტერნატიული.

პრეზიდენტად კენჭს ხუთი ადამიანი იყრიდა: ყოფილი პრემიერ-მინისტრი რაულ ხაჯიმბა, "ჩერნომორენერგოს" გენერალური დირექტორი სერგეი ბაღაფში, საგარეო საქმეთა ყოფილი მინისტრი სერგეი შამბა, ყოფილი პრემიერ-მინისტრი ანრი ჯერგენია და "სახალხო პარტიის" ლიდერი იაკუბ ლაკობა.

საარჩევნო ბიულეტენებში, პრეზიდენტობის 5 კანდიდატის გარდა, ვიცე-პრეზიდენტობის ხუთივე კანდიდატის გვარებია შეტანილი.

პრეზიდენტობის კანდიდატთა წინასაარჩევნო კამპანია უმნიშვნელო დარღვევებით დასრულდა: ყველა კანდიდატმა სრულად გამოიყენა საარჩევნო კამპანიისთვის ტელეეთერში გამოყოფილი 4-4 საათი და ამომრჩევლებთან შეხვედრების შესაძლებლობა.

ადგილობრივი კანონის შესაბამისად, არჩევნები ჩატარებულად ითვლება, თუ მასში მონაწილეობას მიიღებს ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობის ნახევარზე მეტი. არჩეული იქნება ის კანდიდატი, რომელმაც კენჭისყრაში მონაწილეთა 50 პროცენტზე მეტი ხმა დააგროვა.

იმ შემთხვევაში, თუ ვერც ერთი კანდიდატი საჭირო რაოდენობის ხმას ვერ დააგროვებს, ორ კვირაში გაიმართება მეორე ტური იმ ორ კანდიდატს შორის, რომელთაც პირველი ტური ყველაზე წარმატებულად გაიარეს.

დღის 14:00 საათზე აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის ცენტრალური საარჩევნო კომისია არჩევნებს ჩატარებულად აცხადებს, რადგან მასში ამ დროისათვის მონაწილეობა უკვე საჭირო რაოდენობამ მიიღო.

"სერიოზული დარღვევების ფაქტებზე საჩივრები არ შემოსულა," – ხაზს უსვამს ცესკო-ს თავმჯდომარე სერგეი სმირი.

მაგრამ მოხდა ინციდენტიც, თანაც გალის რაიონში. თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის საპრეზიდენტო არჩევნების მიმდინარეობისას, სოფელ ოტობაიაში უცნობმა პირმა ყუმბარმტყორცნიდან გაისროლა. შემთხვევას მსხვერპლი არ მოჰყოლია. აღნიშნულ ფაქტზე გალის რაიონის მილიციაში ხულიგნობის მუხლით სისხლის სამართლის საქმე აღიძრა.

პრეზიდენტობის კანდიდატები რიგ-რიგობით მიდიოდნენ საკუთარ საარჩევნო უბნებზე და პოლიტიკურ განცხადებებს აკეთებდნენ.

რუსეთის ფავორიტი და ნომერ პირველი კანდიდატი რაულ ხაჯიმბა ამომრჩევლებს თვითაღიარებული რესპუბლიკის "დამოუკიდებლობამდე მიყვანას" ჰპირდება.

"საქართველოსთან ერთად ჩვენ უკვე ვიყავით, საკმარისია. რუსეთი - ეს არის ქვეყანა, რომელთანაც შესაძლებელია ეკონომიკური ინტეგრაცია და ისეთი პირობების შექმნა, რომელიც საშუალებას მოგვცემს ნორმალურ სახელმწიფოში ვიცხოვროთ. ჩვენ ვაპირებთ მოვიპოვოთ საერთაშორისო აღიარება ისე, როგორც ეს ევროპის ბევრმა ქვეყანამ მოახერხა. მაგალითად, ჩეხეთი და სლოვაკეთი ერთმანეთს მშვიდობიანად დაშორდნენ. იუგოსლავიაშიც შეიქმნა ახალი სახელმწიფოები. ჩვენ რატომ არ შეიძლება შევქმნათ თავისუფალი სახელმწიფო? ყველანაირად ვეცდებით, მივაღწიოთ დამოუკიდებლობას მშვიდობიანი გზით და დავამტკიცოთ, რომ ჩვენ შემდგარი სახელმწიფო ვართ. ეს არჩევნები დაადასტურებს, რამდენად შეგვიძლია ნორმალური, დემოკრატიული სახელმწიფოს შექმნა," – განაცხადა ხაჯიმბამ.

საგარეო საქმეთა ყოფილი მინისტრი სერგეი შამბა, დამარცხებას თითქოსდა შეგუებულია და, აქედან გამომდინარე, ამომრჩევლებს ამგვარად მიმართავს: **"ამ არჩევნებში ჩემთვის მნიშვნელოვანია არა ჩემი პირადი დაინტერესება, არამედ ის, რომ ეს არჩევნები მთელ მსოფლიოს დაუმტკიცებს, რომ უკანასკნელი 11 წლის მანძილზე რესპუბლიკაში შეიქმნა ყველა პირობა თავისუფალი და დემოკრატიული არჩევნების ჩასატარებლად"**.

"სახალხო პარტიის" ლიდერი იაკუბ ლაკობა, ისევე როგორც არძინბას ოპოზიციონერები – სერგეი ბაღაფში და ანრი ჯერგენია, მხოლოდ არჩევნების გაყალბებაზე საუბრობენ და ირწმუნებიან, რომ **"პრეზიდენტის არჩევნები მასიური დარღვევებით მიმდინარეობს, შედეგები კი მოულოდნელი იქნება"**.

ამ დროს კი თბილისი შორიდან აკვირდება მოვლენების განვითარებას და აცხადებს, რომ არ აპირებს ჩაერიოს არაღიარებულ არჩევნებში.

"ჩვენ ყურადღებით ვადევნებთ თვალს აფხაზეთში მიმდინარე არჩევნებს და არ ვაპირებთ რამენაირად ჩავერიოთ იქ მიმდინარე პროცესებში," – აცხადებს საქართველოს უშიშროების მინისტრი ვანო მერაბიშვილი.

ამასთან, იგი მიიჩნევს, რომ მოსკოვი აქტიურად არის ჩართული აფხაზეთში მიმდინარე არჩევნებში. **"რუსეთი და აფხაზეთის დე-ფაქტო ხელისუფლება არ დაუშვებენ იქ დემოკრატიული არჩევნების ჩატარებას,"** - დარწმუნებულია უშიშროების მინისტრი.

20:00 საათზე აფხაზეთში 190-ივე საარჩევნო უბანი იხურება. მანამდე კი ქვეყნდება ადგილობრივი ეგზიტპოლის მონაცემები, რომელსაც ერთ-ერთი რუსული საინფორმაციო სააგენტო აქვეყნებს. ამომრჩეველთა გამოკითხვაზე დაყრდნობით, ეგზიტპოლი იტყობინება, რომ აფხაზეთის პრეზიდენტობის არჩევნებში გაიმარჯვა "ამცახარას", "აიტაირას" და "ერთიანი აფხაზეთის" ერთობლივმა კანდიდატმა, ოპოზიციონერმა სერგეი ბაღაფშმა და დააგროვა ხმათა 65 პროცენტი.

მაგრამ, პარადოქსულად, რუსულ მედიაშივე ვრცელდება ამის საპირისპირო ინფორმაცია - რაულ ხაჯიმბა, ეგზიტპოლის მონაცემებით, კვირას გამართული აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პრეზიდენტის არჩევნების გამარჯვებულია.

გამოკითხვის თანახმად, არჩევნებში ლიდერობს რაულ ხაჯიმბა, რომელსაც ამომრჩეველთა 56-მა პროცენტმა მისცა ხმა, მეორე ადგილზეა სერგეი ბაღაფში (25 პროცენტი), მესამეზე - სერგეი შამბა (15 პროცენტი) – წერს "Газета.ру".

ამომრჩეველთა ხმების დათვლა უბნების დახურვისთანავე იწყება, საბოლოო ოფიციალური შედეგები მომავალი კვირის ბოლოს გამოქვეყნდება.

დიდი ხინკლაობა ოსიაურში

პირველი გვერდიდან

ამ დალოცვილმა ქართულმა კერძმა ერთიანად გამოუკეთა განწყობა როგორც ჩვენს პარლამენტარებს, ისე რიგით რეზერვისტებს (თუმცა სიტყვა "რიგითი" აქ მხოლოდ პირობითად ვიხმარეთ - მათ შორის იყვნენ სხვადასხვა რაიონების გამგეობების წევრები, ადგილობრივი ჩინოვნიკები და თავად პრეზიდენტ სააკაშვილის ძმაც).

პარლამენტარ რეზერვისტთა შორის არსად ჩანდნენ თავდაცვისა და უშიშროების კომიტეტის თავმჯდომარე გივი თარგამაძე და კობა ბექაური. როგორც გავარკვიეთ, თარგამაძეს ამ "ცერემონიის" გაცდენის საკმაოდ საპატიო მიზეზი ჰქონდა - იგი საჩხერეში იმყოფებოდა. რაც შეეხება ბექაურს, იგი, როგორც აღმოჩნდა, "სამავოლკაში" იყო...

დაბოლოს: რამდენიმე დღეში ამ ბატალიონის მონახულებას საქართველოს პრეზიდენტიც გეგმავს. სპეციალურად ამ დღისთვის ოსიაურში საჩვენებელი წვრთნები გაიმართება. 15 ოქტომბერს კი "როტაცია" მოხდება - ძველ რეზერვისტებს ახალი ჯგუფი შეცვლის.

24 საათი

სტრასბურგში დღეს ევროსაბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის სესია გაიხსნება

სტრასბურგში დღეს ევროსაბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის სესია გაიხსნება, რომელზეც ევროსაბჭოს წევრ ქვეყნებში ტერორიზმის პრობლემა და ჩეჩნეთის რესპუბლიკაში არსებული მდგომარეობა განიხილება. ევროსაბჭო იმსჯელებს ჩეჩნეთის რესპუბლიკაში ადამიანის უფლებების დაცვის, პოლიტიკური და ჰუმანიტარული მდგომარეობის საკითხებზე. ევროსაბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის სესიაზე ტერორიზმის შესახებ რიგგარეშე დებატებში მონაწილეობას მიიღებენ მიწვეული სტუმრები: თურქეთის პრემიერ-მინისტრი რეჯეფ ტაიიპ ერდოგანი, მონაკოს სამეფო ტახტის მემკვიდრე პრინცი ალბერტი და ახალი პან-აფრიკული პარლამენტის პრეზიდენტი გერტრუდ მონგელა. ევროსაბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის სესიის მუშაობაში მონაწილეობას საქართველოს საპარლამენტო დელეგაციის წევრებიც მიიღებენ. **ინტერ-პრესი**

ორი სიტყვით

თბილისი. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო მადლობას უცხადებს თურქეთის მთავრობას საქართველოსთვის გაწეული დახმარების გამო. საქმე ეხება ბორჯომი-ხარაგაულის ნაკრძალში გაჩენილ ხანძარს, რომლის ლოკალიზებაც თურქეთის დახმარებით მოხერხდა. თურქეთის შეიარაღებული ძალების გენერალურმა შტაბმა ხანძრის ჩასაქრობად გამოყო თურქეთის სამხედრო-საჰაერო ძალების კუთვნილ „C-130" ტიპის სამი თვითმფრინავი, რომლებიც სპეციალური ხსნარებით იყვნენ აღჭურვილები. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

მოსკოვი. რუსეთ-საქართველოს საზღვარზე, ზემო ლარსის გამშვები პუნქტის დახურვის გამო, მძიმე მდგომარეობაში აღმოჩნდა სომხეთიც. ამჟამად იქ სომხეთიდან რუსეთში მიმავალი 1500-ზე მეტი სატვირთო და სამგზავრო მანქანაა გაჩერებული. ამ საკითხთან დაკავშირებით 3 ოქტომბერს რუსეთის პრეზიდენტი თავის სომეხ კოლეგას ესაუბრა. ჯერჯერობით უცნობია, კონკრეტულად რაზე შეთანხმდა ორი ქვეყნის მეთაური. **მედია-ნიუსი**

რუსთაველები ჩინოსნებმა არ დააფასეს

გუშინ რუსთავში "რუსთავქალაქობა" მეშვიდედ აღნიშნეს. ქალაქის მერიის მიერ ორგანიზებული ზეიმი წელს ნაკლებად პომპეზური იყო. უამინდობის მიუხედავად, ზეიმი მაინც შედგა. ყველაზე მეტად რუსთაველმა ბავშვებმა გაიხარეს - იჭიდავეს, ირბინეს და საბავშვო დასთან ერთად გაერთნენ. არანაკლებ კმაყოფილი იყო ქალაქის მერი მერაბ ტყეშელაშვილი, რომელმაც თითქმის ყველა ქუჩის შემოვლა და ეზოებში მოქეიფე თანაქალაქელებთან ერთად თითო ჭიქის აწევაც მოასწრო.

"რუსთავი ანუ "ქალაქი-მოჩვენება" - "24 საათის" პრესომბუდსმენის ეს მოსწრებული ეპითეტი რუსთაველების დიდმა ნაწილმა აიტაცა, თუმცა გუშინ ყველა ცდილობდა მოჩვენებად ქცეული ქალაქი გამოეცოცხლებინა.

"რუსთავი კეთილი ადამიანების ქალაქია, მეტალურგების, მრეწველების, თეატრალური და საესტრადო ფესტივალების ქალაქი," - ასე აქებდნენ გუშინ რუსთავის დრამატული თეატრის სცენიდან ამ ქალაქს.

"ჩემი ულამაზესი წლები ამ ქალაქს უკავშირდება და მე ვალდებული ვარ მის წინაშე, სადაც უნდა ვიყო ამის შემდეგ," - უთხრა რუსთაველებს მერმა ტყეშელაშვილმა და ქალაქის საპატიო მოქალაქეების სიას კიდევ 8 ღვაწლმოსილი რუსთაველის სახელი მიამატა - რაჟდენ გაბრიჩიძე, გურამ ვაშაკიძე, შალვა დაუშვილი, როსტომ მახარაძე, ოთარ სეთურიძე, გიული ფანჩულიძე, აჩნორ შონია და გრიგოლ გურიელიძე. ამის შემდეგ სცენაზე სასიმღეროდ გამოსულმა ლელა წურწუმიამ შეკრებილებს თავისი იმედგაცრუების ამბავიც უამბო - ქალაქის მერს რუსთავის საპატიო მოქალაქეობის მიღების სურვილი გავუმხილე, მან კი მითხრა, სანამ 60 წლის არ გახდები, არაფერი გეშველებაო.

გუშინდელი "რუსთავქალაქობა" სტუმრების სიხალვათითაც გამოირჩეოდა. დედაქალაქიდან არც ერთმა მაღალჩინოსანმა იქ ჩასვლა არ ინება. ის კი არა, არასად ჩანდნენ რუსთავის მაჟორიტარი დეპუტატი და სხვა რუსთაველი პარლამენტარები. ეს მაშინ, როცა ზეიმზე თურქეთის პარლამენტში ქალაქ დენიზლის მაჟორიტარი დეპუტატი ჩამოვიდა, 25 თურქი ბიზნესმენითურთ.

"ტრასები ძალიან განიერი გაქვთ, მაგრამ გულები უფრო ფართო გქონიათ. 4 დღეა აქ ვართ და თავს ისე ვგრძნობთ, როგორც საკუთარ ოჯახში. 25 ბიზნესმენთან ერთად ჩამოვედი და თურქეთში ხვალ ვბრუნდებით. გპირდებით, რომ ამის შემდეგ ჩვენი ბიზნესურთიერთობები გაგრძელდება და გაღრმავდება," - განაცხადა თურქმა სტუმარმა. თურქების საქმიანი ვიზიტის მხოლოდ ერთი დეტალია ცნობილი - ისინი "აზოტის" პროდუქციის შესყიდვით არიან დაინტერესებულნი და გუშინ ქვემო ქართლში პრეზიდენტის რწმუნებულთან, იოსებ მაზმიშვილთან ერთად, ქარხანაშიც იმყოფებოდნენ.

იმედგაცრუებულები დარჩნენ რუსთაველი მეტალურგები - ისინი პრემიერ-მინისტრს, ზურაბ ჟვანიას ელოდებოდნენ, რათა თავიანთი სატკივარი მისთვის პირადად მოეხსენებინათ.

"ვარდების რევოლუციის შემდეგ ჟვანიამ დააარსა რუსთავის გადარჩენის კომისია, რომელიც აღარ აამუშავა. მან უნდა გვითხრას, რა ხდება ჩვენს თავს," - ამბობდნენ გუშინ ერთად შეკრებილი მეტალურგები. ისინი რამდენიმე საათი ელოდნენ სტუმარს და შემდეგ უკმაყოფილოები დაიშალნენ. ქალაქში გავრცელებულ ხმებს თუ დავუჯერებთ, ზურაბ ჟვანიამ რუსთავში წინასწარ დაგეგმილი ვიზიტი გადადო და ასე აარიდა თავი მეტალურგებთან პირისპირ შეხვედრას, რადგან არავინ იცოდა, რას მოიმოქმედებდნენ ქალაქის სიმბოლოდ აღიარებული მეტალურგიული კომბინატის გაურკვეველი ბედით გამწარებული რუსთაველები.

მაია მოსიაშვილი

bp

ეკოლოგია და ეკონომიკა ჰარმონიაში

ჩვენ გვჯერა, რომ შევძლებთ მოვახდინოთ რეალური, ზომიერი და დადებითი ზემოქმედება მსოფლიოს ბიომრავალფეროვნებაზე. თუ თქვენ ანალოგიურად მოაზროვნე არასამთავრობო ან სამთავრობო ორგანიზაციას წარმოადგენთ, გიწვევთ მონაწილეობა მიიღოთ საქართველოში "BP"-ს მესამე

ბიომრავალფეროვნების კონკურსში

კონკურსი, რომელიც საქართველოში ბიომრავალფეროვნებასთან დაკავშირებული `BP"-ს სტრატეგიის ნაწილს წარმოადგენს, ხელს უწყობს აღნიშნულ სფეროში ჩვენს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას, რათა განვახორციელოთ რიგი კონკრეტული ინიციატივები იმ ქვეყნებში და ტერიტორიებზე, სადაც ჩვენ ვმუშაობთ.

კონკურსზე წარმოდგენილი პროექტის ღირებულება უნდა შეადგენდეს თანხას 5,000-20,000 აშშ დოლარის ფარგლებში. საპროექტო წინადადებები უნდა:

- მოიტანონ გრძელ-ვადიანი სარგებლობა
- შეეძლოთ ორმაგი სარგებლობა მოიტანონ კლიმატის ცვლილებისა და ბიომრავალფეროვნებისათვის
- მოიცავდნენ მდგრად ინიციატივებს
- განსაზღვრონ მუშაობისა და წარმატების შეფასების საშუალებები
- ეფუძნებოდნენ ჯანსაღ მეცნიერებას
- იყვნენ რენტაბელური

შესაძლებელია კვლევითი ელემენტის შემცველი პროექტების განხილვაც, თუკი ეს ელემენტი დამატებით გრძელვადიან სარგებელს ითვალისწინებს

პროექტების წარდგენა შეუძლია როგორც ერთ ორგანიზაციას, ასევე არასამთავრობო ორგანიზაციების ჯგუფს. გთხოვთ, გაითვალისწინოთ, რომ კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ მხოლოდ აკრედიტებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და ორგანიზაციებს.

კონკურსზე წარდგენილი დოკუმენტი უნდა მოიცავდეს პროექტის დეტალურ აღწერას (მიზნებს, მოსალოდნელ შედეგებს, განხორციელების ვადებს, დეტალურ სამუშაო გეგმას, (ღონისძიებებს, ვადებს, პასუხისმგებელ პირებს და მათ CV-ს) და ბიუჯეტს.

პროექტის წარდგენის ბოლო ვადაა 2004 წლის 25 ოქტომბერი. გამარჯვებული პროექტი გამოცხადდება 2004 წლის დეკემბრის ბოლოს.

საპროექტო წინადადებები უნდა გაუგზავნოთ მთავრობასთან და საზოგადოებასთან ურთიერთობის ჯგუფს, მისამართზე:საბურთალოს ქ. 38, თბილისი; 0177 ტელ:(995 32) 59 34 00

დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად გთხოვთ მობრძანდეთ შეხვედრაზე, რომელიც გაიმართება ა.წ. 4 ოქტომბერს სასტუმრო ქორთიარდ მარიოტის წვეულებათა დარბაზში 11 სთ-ზე.

გამომცემელი რუსთავი 2 პრინტი. მთავარი რედაქტორი მამუკა ფაჩუაშვილი. პაატა ვეშაპიძე (მმართველი რედაქტორი), ვახტანგ ნადირაძე (გამომშვები რედაქტორი), ირაკლი ლეჟავა (პასუხისმგებელი რედაქტორი). დამატებები: დედაქალაქი - დავით მაღრაძე, ლიტერატურა - მალხაზ ხარბედია, სამყარო - ქეთევან სადღობელაშვილი, სამართალი - ნიკოლოზ რურუა, სტილი - ბიძინა მაყაშვილი, მედიცინა - ზაზა ფაჩუაშვილი, ბიზნესი - ნინო ნარჩემაშვილი, საბავშვო - ვალერი ჯინჭარაძე. ფოტო: ბესო გულაშვილი (მენეჯერი). დიზაინი: გიორგი ხმალაძე, ავთო შარვაშიძე
კომპიუტერული ცენტრი: თამაზ ჩხაიძე (მენეჯერი), მაია ყიასაშვილი, ლელა წიქარიშვილი, დავით გეგეჭკორი, დიმიტრი შალუტაშვილი, თენგიზ ქირია, პაატა ქორიძე. სტილი: ნანა ჯოხარიძე, ნინო სვანიძე, თამარ კვაჭანტირაძე, ხათუნა გოგიშვილი, ძიძია ძნელაძე, ლია თოფურია. რეკლამა - ზურაბ ჯაოშვილი.

შავი ფული საქართველოშიც შავია

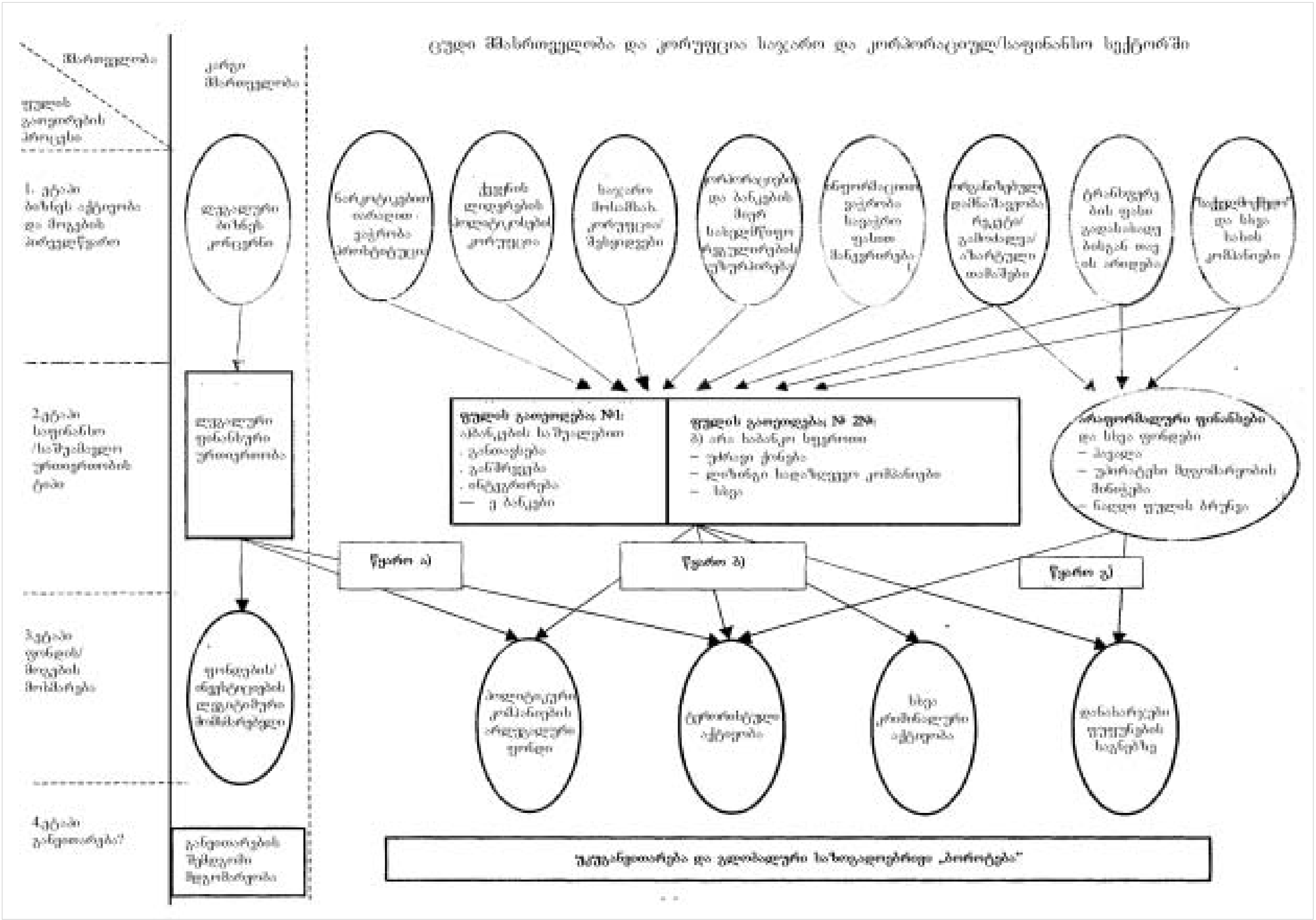

პირველი გვერდიდან

ექსპერტთა დასკვნით, კლასიკურ წრეებს საქართველოში შავი ფულის ლეგალიზების გავრცელებული სხვა მეთოდებიც ემატება. ესენია სახელმწიფო ქონების პრივატიზება, რომელიც ფულის გათეთრების ხელსაყრელი მეთოდია, მშენებლობის ბუმი, რესტორნების, კაზინოების და, საერთოდ, სათამაშო ბიზნესის განვითარება. ექსპერტთა ვარაუდით, საქართველოში სასტუმროების მომრავლება, შესაძლოა, ჭუჭყიანი ფულის გათეთრებას უკავშირდებოდეს. არსებობს იმის საშიშროებაც, რომ შავი ფულის გათეთრება მოხდეს ნავთობის, გაზის, ელექტროენერგიის სატრანზიტო მარშრუტებით - საუბარია ამ სფეროებში ინვესტირების გზით ფულის გათეთრებაზე.

უკანონო საქმიანობისაგან მიღებული შემოსავლების გათეთრების მიზნით გამოიყენება, ასევე, ვალუტის გადამცვლელი პუნქტები, არასაბანკო საფინანსო ინსტიტუტები, უძრავი ქონების ყიდვა-გაყიდვის კომპანიები, სატელეგრაფო გადარიცხვები. ფულის გათეთრება ხორციელდება საქველმოქმედო და სხვა სახის არაკომერციული ფონდების გამოყენებით და არსებობს სერიოზული საშიშროება იმისა, რომ ჭუჭყიანი ფულის გასარეცხად საქართველოში შემოსული უცხოური ინვესტიციებიც გამოიყენებოდეს.

"გარდამავალ ეტაპზე მყოფი და განვითარებადი ქვეყნების მსგავსად, საქართველო, ფულის გათეთრების მიზნით, წარმოადგენს ხელსაყრელ ობიექტს რიგი უცხოელი საქმოსნებისა და კრიმინალებისთვის. საეჭვო რეპუტაციის მქონე კომპანიები ახორციელებენ მნიშვნელოვან ინვესტიციებს უძრავ ქონებაში, სასტუმროებში, რესტორნებში. ეს თანხები, ხშირად, შემოდის საშუამავლო ექსტერიტორიული კომპანიების მეშვეობით. გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყანაში ძნელია უცხოურ ინვესტიციაზე უარის თქმა, რომელიც სინამდვილეში საეჭვო რეპუტაციის მქონე უცხოელებისა თუ მათი სახელით მოქმედი ადგილობრივი საქმოსნებისათვის მხოლოდ ფულის გათეთრების საშუალებაა," – ასეთია ექსპერტ კობა კიკაბიძის ვარაუდი.

საერთაშორისო ექსპერტები საქართველოში შავი ფულის გათეთრების ცენტრად ხელისუფლების მიერ უკონტროლო ტერიტორიებს მიიჩნევდნენ. საუბარია, აფხაზეთზე, ე.წ. სამხრეთ ოსეთსა და პანკისის ხეობაზე.

"საქართველოს ხელისუფლებისაგან უკონტროლო ტერიტორიები – აფხაზეთი, სამაჩაბლო, ახლო წარსულში პანკისის ხეობა - ფაქტობრივად, არა მარტო ნარკობიზნესის, ჩრდილოვანი ეკონომიკის და ფულის გათეთრების ოაზისი გახდა, არამედ საქართველოს ტერიტორიაზე საერთაშორისო ტერორიზმის დანაშაულებრივი ორგანიზაციების თავშესაფრადაც იქცა. მრავალმილიონიანი მოგების მომტანი ნარკობიზნესის ინდუსტრიამ, გარკვეულწილად, განაპირობა ტრანსნაციონალური დანაშაულებრივი ორგანიზაციების ჩამოყალიბება და ფულის გათეთრებისთვის საქმიანობა," – ასეთია ექსპერტ კობა კიკაბიძის ანალიზი.

აშშ სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ შედგენილ ანგარიშებში არაერთგზის დაწერილა საქართველოში ნარკოტიკების ტრაფიკის საერთაშორისო ქსელის არსებობის შესახებ. მეტიც, აშშ-ს სახელმწიფო დეპარტამენტმა გაშიფრა და გამოაქვეყნა კიდეც საქართველოზე გამავალი ნარკოარხები. ექსპერტები და ქართველი სამართალდამცველები უკონტროლო ტერიტორიაზე – აფხაზეთზე გამავალ ნარკოარხებზე კარგა ხანია ხმამაღლა საუბრობენ. **"ამ თემაზე საკმაოდ სერიოზული ანალიზის გაკეთება შეიძლება და ეს ჩვენს სამსახურს გაკეთებულიც აქვს. მარშრუტი ასეთია: ნარკოტიკები საზღვაო გზით შემოდის აფხაზეთში და შემდეგ გადმოდის საქართველოში, მთებით გადის ჩრდილოეთ კავკასიაში, ხოლო ფსოუს საზღვრიდან რუსეთში ვრცელდება. ეს ინფორმაცია დადასტურებულია, ანუ დადგენილია, რომ აფხაზეთი იარაღისა და ნარკოტიკების სატრანზიტო დერეფნად გამოიყენება. ვინ იყვნენ აკა, ლევან, პაშა არძინბები? აფხაზეთში სამოქმედო ტერიტორიები და სფეროები დაყოფილია სიგარეტზე, ხე-ტყეზე, იარაღზე, ნარკოტიკებზე, ქვანახშირზე და ა.შ. ამ საქმეში ორივე მხარის კრიმინალები არიან ჩართულნი და შეთანხმებულად მუშაობენ,"** – ასეთი გახლავთ აფხაზეთის უშიშროების სამსახურის უფროსის ლევან კიკნაძის ანალიზი.

ასეა თუ ისე, თითქმის გადაჭრით შეიძლება ვარაუდი იმისა, რომ საქართველო შავი ფულის გათეთრების საერთაშორისო ჯაჭვის ერთი რგოლია, თუმცა, ამ ტრანსნაციონალური დანაშაულის წინააღმდეგ საქართველომ ახლახან დაიწყო ბრძოლა და ამიტომაც, ჭუჭყიანი ფულის მოძრაობის ერთადერთი ფაქტი ქართველმა სამართალდამცველებმა სულ ცოტა ხნის წინ გამოავლინეს.

აფხაზეთი – „შავი ფულის" სალარო

საქართველოს ხელისუფლებისაგან უკონტროლო ტერიტორიები, არა მარტო ნარკობიზნესის, ჩრდილოვანი ეკონომიკის, არამედ საერთაშორისო ტერორიზმის დანაშაულებრივი ორგანიზაციების თავშესაფარიც გახდა. შესაბამისად, გაჩნდა უამრავი შავი ფული. სადაც არსებობს უკანონო ფულის მასის წარმოშობის წყაროები, დგება ამ ფულის გათეთრების პრობლემაც.

აშშ სახელმწიფო დეპარტამენტის წლიურ ანგარიშებში არაერთხელ აღნიშნულა სოხუმის, ფოთის და ბათუმის პორტების ნარკოტრასის შემადგენელ რგოლებად ქცევის შესახებ.

საერთაშორისო მონიტორინგის მასალების თანახმად, განსაკუთრებული ხაზგასმა აფხაზეთზე ხდება. მაგალითად, ცნობილია, რომ ნარკოტიკებით და რუსული იარაღით ვაჭრობისათვის აფხაზ სეპარატისტებს საკუთარი არხები აქვთ ბალკანეთში. ასევე დაფიქსირებულია, რომ სოხუმის პორტი მნიშვნელოვანი პუნქტია თურქეთიდან ჰეროინის ტრანსპორტირებისთვის.

ექსპერტთა შეფასებით, აფხაზეთში მნიშვნელოვნად გაფართოვდა ნარკომაფიის მასშტაბები, გაიზარდა ნარკოტიკების შემცველი მცენარეების ნათესების ფართობები. უმუშევრობა და ცხოვრების დაბალი დონე ხელს უწყობს ნარკობიზნესის განვითარებას და მოსახლეობის სულ უფრო მეტად ჩაბმას დანაშაულებრივ საქმიანობაში. კრიმინალებს გადანაწილებული აქვთ გავლენის სფეროები. ასე მაგალითად, დასავლეთ აფხაზეთის დაჯგუფება აკონტროლებს საწვავის, სურსათის და თამბაქოს ნაწარმის გადაზიდვებს, აგრეთვე, ნაწილობრივ, რუსეთის ტერიტორიაზე ნარკოტიკული საშუალებების გადატანაშიც მონაწილეობენ. გაგრის დაჯგუფება, უმეტესწილად, ნარკოტიკების წარმოებითაა დაკავებული. გუდაუთის დაჯგუფება ნარკოტიკების ექსპორტს აკონტროლებს, ჩეჩნების დაჯგუფება კი თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის აღმოსავლეთ ნაწილს - სოხუმის სარკინიგზო სადგურს და ძირითად სატრანსპორტო მაგისტრალებს, მეწარმეების საქმიანობას და ქართულ-აფხაზურ საზღვარზე ტვირთების გადაზიდვას. შემჩნეულია მათი კონტაქტები ქართველ პარტიზანებთანაც.

ნარკოტიკების მოძრაობის სტრუქტურა შემდეგნაირად არის ჩამოყალიბებული: მათი ექსპორტი აფხაზეთის პორტებიდან თევზმჭერი გემების მეშვეობით ხორციელდება. გემების ზღვაში გასვლა, სუსტად განვითარებული საზღვაო ინფრასტრუქტურის გამო, თითქმის უკონტროლოდ მიმდინარეობს. იყენებენ საავტომობილო და სარკინიგზო ტრანსპორტსაც. ექსპორტის ბოლო პუნქტებია კრასნოდარის მხარე, როსტოვის, ვოლგოგრადის, ოდესის ოლქი (უკრაინა) და მოლდოვა. ბანდიტურ დაჯგუფებებს აფხაზეთის დე ფაქტო ხელისუფლების ყველა რგოლში საკუთარი კადრები ჰყავთ.

სადაც ნარკოვაჭრობა ყვავის, იქ ფულიც თეთრდება – ასეთია საერთაშორისო ექსპერტთა მოსაზრება. ცნობილია ისიც, რომ ბიზნესის სფეროებს, რომლებშიც ყველაზე ხშირია ფულის გათეთრება, განაგებს აფხეზეთის ტერიტორიაზე აფხაზურ-ქართულ კონფლიქტის დარეგულირებაში ჩართული ერთ-ერთი მხარე – რუსეთი. კერძოდ კი, მოსკოვის სასტუმროების მფლობელმა ფირმა "გლადიოლუსმა" სოხუმში შეისყიდა ორი სასტუმრო – "რიწა" და "ინტურისტი"; რუსეთის ყოფილი პრემიერ მინისტრის, ჩერნომირდინის ვაჟმა, რომელსაც განზრახული აქვს დიდი ტურისტული ბაზის შექმნა, კურორტ ბიჭვინთაში მილიონობით დოლარის ინვესტიცია ჩადო. მანამდე კი ცნობილმა ოლიგარქმა ბორის ბერეზოვსკიმ ბიჭვინთის სანატორიუმების კომპლექსის დიდი ნაწილი შეიძინა.

უამრავი ფაქტია რუსეთის მოქალაქეების და რუსი სამხედროების მხრიდან მიწების და უძრავი ქონების შეძენისა, რაც შავი ფულის გათეთრების ერთ-ერთი მარტივი გზაა.

აფხაზეთის ტერიტორიაზე მოქმედებს რუსულ-თურქულ-აფხაზური კომერციული ბანკები – "მენატეპ ბანკი", "ეშერა ბანკი", "ინვესტ-ბანკი", "გრანტ-ბანკი", "ბაშინინუ-ბანკი" და სხვები, რომლებიც ფულად-საკრედიტო ოპერაციებს ახორციელებენ რუსეთის ავტორიტეტულ ბანკებთან. ეს ბანკები ერთგვარი ოფშორული ბანკების როლს ასრულებენ, სადაც სავსებით უკონტროლოდ შეიძლება რუსეთში წარმოქმნილი მილიონობით "ბინძური ფულის" გათეთრება. ეს ინფორმაცია საკმარისია საიმისოდ, რომ ბავშვმაც კი განსაჯოს, რით არის განპირობებული ოფიციალური მოსკოვის პოზიცია აფხაზეთის კონფლიქტთან დაკავშირებით.

საერთაშორისო პრაქტიკა ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლაში

1988 წლის 9 დეკემბერს გაერო-ში მიიღეს ვენის კონვენცია - "ნარკოტიკული და ფსიქოტროპიული ნივთიერებების უკანონო ბრუნვის შესახებ". ამ დღიდან საერთაშორისო სამართალმა ნარკოტიკების უკანონო ბრუნვისაგან მიღებული ფულის გათეთრება დანაშაულად აღიარა. ეს დოკუმენტი რატიფიცირებულია 100-ზე მეტი სახელმწიფოს მიერ.

უკანონო შემოსავლების კანონიერად ქცევის წინააღმდეგ ბრძოლისას უმნიშვნელოვანეს დოკუმენტს წარმოადგენს ევროსაბჭოს N141 კონვენცია - "ფულის გათეთრების, დანაშაულებრივი საქმიანობის შედეგად მოპოვებული შემოსავლების მოძიების, ამოღების და კონფისკაციის შესახებ". კონვენცია 1990 წლის 8 იანვარს სტრასბურგში მიიღეს და, ვენის კონვენციისგან განსხვავებით, ფულის გათეთრება ფართო დანაშაულებრივ სფეროდ აღიარეს. ანუ, სტრასბურგის კონვენციამ დანაშაულად გამოაცხადა არა მხოლოდ ნარკობიზნესის, არამედ სხვა სახის დანაშაულებრივი საქმიანობიდან მიღებული ფულის ლეგალიზება.

ვენის და სტრასბურგის კონვენციებმა სერიოზული ზეგავლენა მოახდინეს დასავლეთის ქვეყნების შესაბამისი კანონმდებლობების შექმნა-დახვეწაზე.

2000 წლის 15 ნოემბერს, ტრანსნაციონალური ორგანიზებული დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ფონზე, გაერო-მ მიიღო ახალი კონვენცია - პალერმოს კონვენცია, რომელშიც ყურადღება გამახვილებულია დანაშაულებრივი გზით მიღებული შემოსავლების გათეთრების კრიმინალიზაციაზე.

უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტი - ევროსაბჭოს დირექტივა არა მარტო ევროსაბჭოს წევრი ქვეყნებისგან, არამედ ამ ორგანიზაციის შესაძლო მომავალი წევრი ქვეყნებისგანაც მოითხოვს, ცნონ უკანონო ნარკობიზნესით და სხვა დანაშაულებით მიღებული შემოსავლების გათეთრება სისხლის სამართლებრივ დანაშაულად.

გარდა ამისა, არსებობს ფულის გათეთრებასთან ბრძოლის 40 რეკომენდაცია, რომლებიც დღეისათვის ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლის საუკეთესო მექანიზმად ითვლება.

ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლისას ასევე წარმატებულია საბანკო სექტორში შემოსავლების გათეთრების საწინააღმდეგო დირექტივები - "ვოლფსბერგის პრინციპები".

სახელმწიფოთა უმეტესობა ფულის გათეთრებას სისხლის სამართლის დანაშაულად მიიჩნევს. აშშ ამ მხრივ ცალსახად კატეგორიულია, ასეთივე პოზიცია გააჩნია კიდევ 12 ქვეყანას, რაც მათ კანონმდებლობაშიცაა ასახული. მეტიც, უმეტეს ქვეყნებში ფულის გათეთრება მიჩნეულია უმძიმე დანაშაულად და დამძიმებულია სასჯელის მკაცრი სანქციებითა და სოლიდური ჯარიმებით. აშშ-ში ამ დანაშაულისთვის გათვალისწინებულია თავისუფლების აღკვეთა 20 წლამდე ვადით და ჯარიმა 500 ათას დოლარამდე, ასევე - ქონების კონფისკაცია.

ბევრი ქვეყნის კანონი (აშშ, იტალია, საფრანგეთი, საბერძნეთი, კვიპროსი) შეიცავს კრიმინალური საქმიანობის სპეციალურ, საკმაოდ ფართო ჩამონათვალს, რომლებიც ფულის გათეთრების საფუძვლადაა მიჩნეული.

დასავლეთის ქვეყნების მიერ ფულის გათეთრების საფუძვლებად მიჩნეულია იარაღით, ნარკოტიკებით, ადამიანებით, ადამიანის ორგანოებით ვაჭრობა; ტერორიზმი, პროსტიტუცია, თაღლითობა, სათამაშო ბიზნესი, ტურიზმი, სასტუმროების ბიზნესი და სხვა დანაშაულები. ბევრ ქვეყანაში ჯერ კიდევ დავობენ იმის შესახებ, ჩაირთოს თუ არა ამ სიაში ისეთი დანაშაულები, როგორიცაა გადასახადებისაგან თავის არიდება, კომერციული საიდუმლოების დარღვევა, კორუფცია.

ევროსაბჭოს ქვეყნები ფულის გათეთრების წინააღმდეგ საკმაოდ აქტიურად იბრძვიან, თუმცა, მათგან გამონაკლისს რუსეთი წარმოადგენდა. 2000 წელს გაკეთებულ წლიურ ანგარიშში, 15 "არაკოოპერატიულ" ქვეყანათა სიაში, რომლებიც არ თანამშრომლობენ ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლაში, მოხვდა რუსეთიც. შესაბამისად, რუსეთიდან განხორციელებული ნებისმიერი ფინანსური ოპერაცია საეჭვოდ ჩაითვალა. ამის გამო, რუსეთის ხელისუფლებამ შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის ჩამოყალიბება დააჩქარა და 2001 წელს რუსეთის სახელმწიფო დუმამ მიიღო კანონი "დანაშაულებრივი გზით მიღებული შემოსავლების ლეგალიზების (გათეთრების) აღკვეთის შესახებ".

ევროსაბჭოს ექსპერტთა ჯგუფის მიერ მომზადებულ მოხსენებაში, საქართველოში ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართული საქმიანობა უარყოფითად შეფასდა. თუმცა, მიუხედავად ამისა, საქართველო არ შეიყვანეს არაკონტაქტური სახელმწიფოთა "შავ სიაში" და ევროსაბჭომ საქართველოს ხელისუფლებას გამოუგზავნა რეკომენდაციების პაკეტი. ჭუჭყიანი ფულის წინააღმდეგ ბრძოლაში საქართველოც მოგვიანებით ჩაერთო. მართალია, იმ საერთაშორისო ჯაჭვში, რომელიც კარგად აწყობილი სისტემით მოქმედებდა საქართველოც იყო ჩაბმული, მაგრამ დანაშაულის ამ სახეობის წინააღმდეგ ბრძოლის მეთოდები ქვეყნისთვის ახალია. საქართველოში ფულის გათეთრებაზე სისხლის სამართლებრივი კონტროლის მექანიზმის საფუძველს წარმოადგენს სისხლის სამართლის კოდექსის 194-ე მუხლი - უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაცია - მისი სადამსჯელო სანქციის მაქსიმუმი 10-წლიან პატიმრობას ითვალისწინებს. თუმცა, ექსპერტები საკანონმდებლო ნორმაში არსებულ სერიოზულ ხარვეზებზეც საუბრობენ და შავი ფულის გათეთრების წინააღმდეგ საბრძოლველად კანონმდებლობის სერიოზულ დახვეწას ითხოვენ. გარდა ამისა, ექსპერტთა რეკომენდაციებით, საქართველომ დაუყოვნებლივ უნდა მოახდინოს საერთაშორისო კონვენციებთან რატიფიცირება.

2004 წლის 1 სექტემბრიდან ძალაში შევიდა კანონი – "უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ" კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ". საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციების შეფასებით, ეს ნორმატიული დოკუმენტი კიდევ ერთხელ ადასტურებს საქართველოს ხელისუფლების სურვილსა და მზადყოფნას, მსოფლიო თანამეგობრობასთან ერთად იბრძოლოს ტერორიზმის, ნარკოტიკებითა და იარაღით ვაჭრობის, ტრეფიკინგისა და ამ გზით მიღებული უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის წინააღმდეგ.

საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების უმთავრესი მოთხოვნით, კანონში შეტანილია ცვლილებები, რომლის მიხედვითაც, 2004 წლის 1 სექტემბრიდან საქართველოს ეროვნულ ბანკთან არსებულ ფინანსური მონიტორინგის სამსახურს მოეწოდება ინფორმაცია ყველა იმ გარიგების შესახებ, რომელთა ღირებულებაც აღემატება 30 ათას ლარს, მიუხედავად მისი საეჭვოობისა.

პანკისი საერთაშორისო ანგარიშებში

ფულის გათეთრებასთან ბრძოლის გააქტიურება საერთაშორისო ტერორიზმის საფრთხის გაძლიერებასთან ერთად დაიწყო. ტერორისტული ორგანიზაციების დაფინანსება ფულის გათეთრებასთან პირდაპირ კავშირშია. საერთაშორისო საზოგადოება კი ერთიანია იმ მოსაზრებაში, რომ საერთაშორისო ტერორიზმთან ბრძოლაში ყველაზე მნიშვნელოვანია მისი დაფინანსების წყაროების ლიკვიდაცია, რაც, მიუხედავად დიდი მონდომებისა, არც ისე ადვილი აღმოჩნდა, სწორედ იმიტომ, რომ მათ ფინანსირების კარგად აწყობილი სისტემა აქვთ შემუშავებული. კერძოდ, მათი ფულის დიდი ნაწილი ლეგალურად ბრუნავს, რადგანაც დანაშაულებრივი გზით მოპოვებულ მილიონებს ისინი თავიანთი ქსელის მეშვეობით ათეთრებენ. უცხოელ ექსპერტთა მასალების მიხედვით, ამ ფულის ერთი ნაწილი პანკისის ხეობას თავშეფარებულ ტერორისტებს ხმარდებოდათ.

ორიოდ წლის წინ, როცა პანკისის ხეობა ჯერ კიდევ კრიმინალურ ანკლავად რჩებოდა, ოქსფორდის უნივერსიტეტის ანალიტიკურმა ჯგუფმა "ალ-ქაიდასა" და მსგავსი საერთაშორისო ისლამისტურ-ტერორისტული ორგანიზაციების ფარული ფინანსური საქმიანობა შეისწავლა.

როგორც ცნობილია, ამერიკული ტრაგედიის შემდგომ მსოფლიო თანამეგობრობამ "ალ-ქაიდასა" და მისი მონათესავე ორგანიზაციების ანგარიშები გაყინა. თუმცა, "ალ-ქაიდას" ამით გამანადგურებელი დარტყმა ნამდვილად არ მიუღია და ახლაც წარმატებით აგრძელებს დამანგრეველ საქმიანობას და მეტიც, მკვლევართა გათვლებით, მისი წლიური ბიუჯეტი 200-300 მილიონი დოლარია.

ოქსფორდელი ანალიტიკოსების აზრით, "ალ-ქაიდამ" ტერორიზმის დაფინანსების უნიკალური ქსელი შექმნა. მას ინვესტიციებისა და ფონდების მოზიდვის მაღალკვალიფიციური მენეჯმენტი აქვს. ყველაზე პარადოქსული კი ის არის, რომ "ალ-ქაიდას" შემოსავლის დიდი წილი საერთაშორისო ფონდების დაფინანსებაზე მოდის. მისი სტრუქტურა მრავალ ერთეულად არის დანაწევრებული. ამ ქსელის თითოეულ განშტოებას თავისი კონკრეტული ფუნქცია აკისრია. ეს არის უწყვეტი ჯაჭვი, რომელიც დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ფულის ლეგალიზებას ახდენს და თანხებს ისევ დანაშაულის დასაფინანსებლად იყენებს, ოღონდ ისე, რომ ამ თანხების მოძრაობის მარშრუტის დადგენა, ფაქტობრივად, შეუძლებელია.

"იმის გარდა, რომ "ალ-ქაიდა" საკუთარ ოპერაციებს აფინანსებს, ფულს სხვა ტერორისტული დაჯგუფებების ანგარიშებზეც რიცხავს. ასეთი გადარიცხვებისთვის მათ ისლამური ჰუმანიტარული ორგანიზაციები ჩამოაყალიბეს, რომლებიც "ალ-ქაიდასთვის" საინტერესო ქვეყნებში მოქმედებენ," - ნათქვამია ოქსფორდის ანალიტიკური ცენტრის სტატიაში. ამ საინტერესო ქვეყანათა შორის კი მოხსენიებულია საქართველოც: **"საქართველოს საერთაშორისო ისლამური გაერთიანების ორგანიზაციის ფილიალები "ალ-ქაიდას" მიერ აბუ საიფის ჯგუფის ფონდირებისა და ჩეჩნეთში მასთან დაკავშირებული ალ ანსარ მოჯაჰედინის დასახმარებლად გამოიყენებოდა".**

იმ დროისთვის საქართველოში, კერძოდ პანკისის ხეობაში მოღვაწე არასამთავრობო და ჰუმანიტარულ ორგანიზაციებს შორის საეჭვოების არსებობას მაშინდელი სახელმწიფო მოხელეები არ უარყოფდნენ, თუმცა, იმასაც აღიარებდნენ, რომ, არსებული კანონმდებლობით მათი დაფინანსების წყაროების და საბანკო ანგარიშების შემოწმება შეუძლებელი იყო.

შესაბამისად, დღემდე მხოლოდ ზედაპირული ინფორმაცია არსებობს იმის თაობაზე, როგორ შედიოდა პანკისის ხეობაში ტერორისტების დასაფინანსებლად კოლოსალური თანხები. ასევე, ოცდამეერთე საუკუნის დამდეგის ნებისმიერ საერთაშორისო ანგარიშსა თუ მოხსენებაში, რომელიც კი ტრანსნაციონალურ დანაშაულს ეხებოდა, პანკისის ხეობას მოიხსენიებდნენ, როგორც "შავი" ფულის წარმოქმნისთვის ხელსაყრელ ტერიტორიას, თუმცა, როგორ თეთრდებოდა იქ ადამიანის გატაცებით, ნარკოწარმოებითა და ბიზნესით შესული შემოსავლები, ამის შესახებ ფართო საზოგადოებას არაფერი შეუტყვია, თუნდაც იმ უბრალო მიზეზიდან გამომდინარე, რომ ამ პროცესში არცთუ მეორეხარისხოვან როლს სწორედ ის მაღალჩინოსნები ასრულებდნენ, რომლებსაც ამ დანაშაულთან ბრძოლა უშუალოდ ევალებოდათ.

თემის გაგრძელება A7 გვერდზე.

ფასიანი ქაღალდების ბაზარი - ქართული ეკონომიკის აქილევსის ქუსლი

საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდში საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლას, წესით, ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება უნდა მოჰყოლოდა. თუმცა, თითქმის ათი წელია, ქართული ეკონომიკა განუვითარებელი ფასიანი ქაღალდების ბაზრით და არასრულფასოვანი კანონმდებლობით მიიკვლევს გზას. შესაბამისი კანონმდებლობის უქონლობა და მრავალი სხვა ტექნიკური ხელის შემშლელი პირობები ხელს უშლის ბაზრის განვითარებას. სწორედ ამ საკითხებზე მსჯელობის მიზნით მოაწყო გუშინ ბიზნესის მართვის ცენტრმა სპეციალური სემინარი, რომელსაც იურისტები, საბანკო სექტორის, ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიის და სხვადასხვა სააქციო საზოგადოებების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

დიანა ჩაჩუა

გუშინ გამართული სემინარის შემდეგ საქართველოს ბიზნესის მართვის ცენტრის წარმომადგენლებმა პრესკონფერენცია მოაწყვეს, სადაც ცენტრის დირექტორმა მამუკა ტივიშვილმა ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ პრობლემებზე ისაუბრა.

ტივიშვილმა ჟურნალისტებს აცნობა, რომ 2003 წელს საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიის მიერ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეებზე სამასამდე დადგენილება იქნა მიღებული, რომლის საფუძველზეც სხვადასხვა საწარმოს და საბროკერო კომპანიის 641 წევრს ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა დაეკისრა.

"აღნიშნული დარღვევების შესწავლით ირკვევა, რომ საწარმოს ხელმძღვანელი პირების მხრიდან სავალდებულო მოთხოვნების შეუსრულებლობა გამოწვეული იყო მოქმედი კანონმდებლობის უცოდინრობით და აქციონერების მიერ საწარმოს ადმინისტრაციაზე ზედამხედველობის უფლებამოსილების გამოუყენლობით," - განაცხადა ტივიშვილმა.

როგორც ბიზნესის მართვის ცენტრის დირექტორმა განაცხადა, კვლევების საფუძველზე გამოიკვეთა რამდენიმე ძირითადი ფაქტორი, რის გამოც დღეს საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარების დაბალი მაჩვენებელია. ტივიშვილის თქმით, ეს მიზეზებია: საწარმოთა უმრავლესობაში ხელმძღვანელ პირთა არათანმიმდევრული და არაკომერციული აზროვნება, საზოგადოების მოუმზადებლობა კორპორაციული მართვის პროცესებში აქტიური მონაწილეობისთვის და სუსტი საინვესტიციო გარემო.

"ფასიანი ქაღალდების სფეროში შექმნილი სირთულეების ხელშემწყობ ფაქტორად შეიძლება ჩაითვალოს ასევე საწარმოთა მიმართ არსებული არასწორი საგადასახადო პოლიტიკა და სადაო საქმეებზე სასამართლოს გაჭიანურებული პროცესების პრაქტიკა," - დაამატა მან.

განსაკუთრებული ხაზი გაესვა საქართველოში საინვესტიციო გარემოს, რადგან ფასიანი ქაღალდების სფეროში არსებული სიტუაცია უცხოელი ინვესტორის ამა თუ იმ ქვეყნით დაინტერესების ერთ-ერთი გადამწყვეტი პირობაა. შეხვედრაზე დამსწრეთა განცხადებით, უცხოელი ინვესტორების მხრიდან საქართველოში ფულის დაბანდებისგან თავის შეკავება სწორედ ამ მიზეზითაა განპირობებული.

მამუკა ტივიშვილის თქმით, საქართველოში საპრივატიზაციო პროცესები ჯერ კიდევ რამოდენიმე წლის წინ უნდა დაწყებულიყო და **"დღეს შესაძლოა, უკეთესი მდგომარეობა გვქონოდა."**

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მარეგულირებელი კანონმდებლობის შექმნა მხოლოდ ოთხი წლის წინ დაიწყო და დღესაც არ დასრულებულა. მამუკა ტივიშვილის განცხადებით, ბიზნესის მართვის ცენტრის მიერ დაწყებული კვლევის მიზანია კანონებისა და საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიის მიერ მიღებული დადგენილებების ანალიზი.

მოკლედ

მოსახლეობის ნაწილი სასოფლო-სამეურნეო აღწერის წინააღმდეგი იყო

2004 წლის სასოფლო-სამეურნეო აღწერის პირველი ეტაპი 4 ოქტომბერს დასრულდება. როგორც სასოფლო-სამეურნეო აღწერის დროებითი სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელმა პაატა შავიშვილმა განაცხადა, აღწერამ მთლიანობაში ნორმალურად ჩაიარა, თუმცა, გარკვეული პრობლემები მაინც დაფიქსირდა.

პაატა შავიშვილის თქმით, მოსახლეობაში უკმაყოფილება გამოიწვია ახალი საგადასახადო კოდექსის კანონპროექტის იმ მუხლმა, რომელიც ქონებრივ დაბეგვრას გულისხმობს. კონკრეტულად, 100 კვ.მ ზემოთ საცხოვრებელი ფართის შემთხვევაში გადასახადების დაწესებამ. ამის გამო მოსახლეობა აღწერაში მონაწილეობაზე უარს აცხადებდა. თუმცა, აღნიშნული პრობლემა მას შემდეგ მოგვარდა, რაც გაირკვა, რომ ქონებრივი დაბეგვრა მათ აღარ შეეხებათ.

სასოფლო-სამეურნეო აღწერის პირველი ეტაპის დასრულების შემდეგ, საკონტროლო ღონისძიებები დაიწყება: ინსტრუქტორ-კონტროლიორები 5-დან 9 ოქტომბრამდე აღმწერების მიერ ჩატარებულ სამუშაოებს გადაამოწმებენ.

როგორც პაატა შავიშვილმა აღნიშნა, საქართველო პოსტსაბჭოთა ქვეყნებიდან ყირგიზეთის შემდეგ მეორე ქვეყანაა, სადაც მსგავსი აღწერა ტარდება. სასოფლო-სამეურნეო აღწერის ჩატარებას რუსეთი 2006 წელს გეგმავს.

ცნობისთვის: სასოფლო-სამეურნეო აღწერა 25 სექტემბერს დაიწყო. **მედია-ნიუსი**

ახალი "საგადასახადო კოდექსი" "მთავრობის და პარლამენტის ერთობლივი მუშაობის ნაყოფი" იქნება

ახალი "საგადასახადო კოდექსის" პროექტის სრულყოფის მიზნით, გუდაურში შეკრებილი ბიზნესმენები, პარლამენტის წევრები და ექსპერტები იმედს გამოთქვამენ, რომ მომავალი წლიდან ქვეყანას ამჟამად არსებულზე უკეთესი კოდექსი ექნება.

როგორც გუშინ გუდაურში, სასტუმრო "მარკო პოლოში" გამართულ პრესკონფერენციაზე პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდომარემ რომან გოცირიძემ განაცხადა, ორი დღის განმავლობაში ექსპერტებმა, ბიზნესმენებმა და პარლამენტის წევრებმა ნაყოფიერად იმუშავეს, ერთმანეთს კოდექსის ცალკეულ მუხლებთან დაკავშირებით საკუთარი პოზიციები გაუზიარეს და რამდენიმე სასარგებლო გადაწყვეტილებაც მიიღეს.

"რაც შეეხება უკანასკნელ ხანებში გავრცელებულ ინფორმაციას ქონების გადასახადთან დაკავშირებით, ფინანსთა სამინისტრომ შემხვედრი ნაბიჯები გადადგა და იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ეს მუხლი დაიხვეწება ისე, რომ საზოგადოებისთვის მტკივნეული აღარ იქნება. ასეთივე კონსენსუსი იქნება მიღწეული ავტომანქანების დაბეგვრასთან დაკავშირებით," - განაცხადა გოცირიძემ.

მისივე თქმით, ახალი "საგადასახადო კოდექსი" "მთავრობის და პარლამენტის ერთობლივი მუშაობის ნაყოფი" იქნება, რომელსაც პარლამენტი 28 ოქტომბერს პირველი მოსმენით უყურის კენჭს. **ინტერ-პრესი**

ორი სიტყვით

თბილისი სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტრომ სოფლის მეურნეობის განვითარების სტრატეგიის ძირითად დებულებებზე დაასრულა მუშაობა. როგორც სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტროს სასურსათო უსაფრთხოების დეპარტამენტის უფროსმა ომარ კაჭარავამ განაცხადა, ამჟამად მუშაობა სტრატეგიის დახვეწაზე მიმდინარეობს. სოფლის მეურნეობის განვითარების სტრატეგია სხვადასხვა დარგებს მოიცავს. მათ შორის მევენახეობა-მეღვინეობას, ხორცის გადამუშავებასა და მეცხოველეობის განვითარებას, მეხილეობისა და საკონსერვო წარმოების განვითარებას. მეღვინეობა-მევენახეობის განვითარება მოიცავს უნიკალური ჯიშების გამრავლებას. ყურადღება ექცევა ასევე ფალსიფიკაციასთან ბრძოლის გამკაცრებას. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. სამომხმარებლო ფასების ინდექსმა გასულ კვირას 100,14 პროცენტი შეადგინა. წინა კვირასთან შედარებით ფასების საერთო დონე გაიზარდა საშუალოდ 0,14 პროცენტით. მათ შორის სურსათზე – 0,36 პროცენტით, ხოლო მომსახურებაზე და არასასურსათო საქონელზე ფასები უცვლელი დარჩა. გასულ კვირასთან შედარებით ფასები გაიზარდა კვერცხზე 11,1 პროცენტით, კარტოფილზე 9,1 პროცენტით, ხოლო ფასი შემცირდა ხახვზე 6,2 პროცენტით. არასასურსათო საქონლის ფასები არ შეცვლილა. გასულ კვირასთან შედარებით, ფასები უცვლელი იყო მომსახურების სფეროშიც. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. "საქართველოს ენერგოსისტემის ინფორმაციით, ამჟამად საქართველოს 800 მეგავატი ელექტროენერგია მიეწოდება. ენგურჰესზე მუშაობს სამი აგრეგატი (N1, 2, 5), ჩართულია „თბილსრესის" მეცხრე ენერგობლოკი. "თელასის" ინფორმაციით, 3 ოქტომბერს დილით თბილისში ადგილი ჰქონდა მცირეოდენ შეზღუდვებს, რაც გადართვების გამო მოხდა. საღამოდან დედაქალაქი ელექტროენერგიით სრულად არის უზრუნველყოფილი. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

მოსკოვი. ევროსაბჭოს და ევროკომისიის პროექტის ფარგლებში, 5 ოქტომბერს მოსკოვში გაიმართება სემინარი - "რუსეთის ფედერაციაში ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების წინააღმდეგ". სემინარში მონაწილეობას მიიღებენ ფულის გათეთრების საკითხზე მომუშავე ექსპერტები 30 ქვეყნიდან, ევროპოლის, ინტერპოლის და ფინანსური საკითხების სპეციალური კომისიის წარმომადგენლები. სემინარზე მსჯელობისას ყურადღება გამახვილდება რუსეთში ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლის არსებული სტანდარტების უკეთესად განხორციელებაზე. **ინტერ-პრესი**

პრობლემა კვლავ გადაუჭრელია

თამარ დვალი

წელს კახეთში ყურძნის უხვი მოსავალია. რამდენიმე კვირაა, კახელები თავიანთი მოსავლის ჩაბარებას ამაოდ ცდილობენ. თელავში არსებული რამდენიმე ქარხნიდან ამჟამად მხოლოდ ორი ფუნქციონირებს. "თელავის ღვინის მარანი" ერთადერთი ქარხანაა, რომელიც გლეხებისაგან ყურძენს იბარებს, თუმცა აქაც დიდი რიგები დგას. ყურძნის არჩევა გარკვეული კრიტერიუმებით ხდება, რაც გლეხების განაწყენებას იწვევს.

ასობით ტონა დაკრეფილი ყურძენი მანქანებზე დაყრილი ფუჭდება, ამდენივე ხმება ვენახებში.

თამარ ბაბუაძის ფოტო.

თბილისში კახელი გლეხების მიერ გამართულ აქციებს ხელისუფლების მორიგი დაპირება მოჰყვა. სახელმწიფო ქარხნებს გამოუყოფს სუბსიდიას, რითიც ისინი გლეხებისაგან ყურძენს შეიძენენ. დაპირების მიუხედავად, კახელების პრობლემა კვლავ გადაუჭრელი რჩება. ასობით ტონა დაკრეფილი ყურძენი მანქანებზე დაყრილი ფუჭდება, ამდენივე ხმება ვენახებში. კახეთში არსებული ღვინის ქარხნების უმეტესობა აღარ ფუნქციონირებს, რაც დარჩა, კერძო საკუთრებაშია და მის მეპატრონეს ყურძნის ჩაბარებას ვერავინ დააძალებს. "თელავის ღვინის მარანის" უფროსის ზურაბ რამაზაშვილის თქმით, მისი ქარხანა მთელი თელავის მასშტაბით ერთადერთია, რომელიც გლეხებისგან ყურძენს იბარებს. თუმცა, გარკვეული მიზეზების გამო, არც მათ შეუძლიათ გლეხების სრულად დაკმაყოფილება.

"ჩვენი ღვინო დიდი პოპულარობით სარგებლობს რუსულ და ევროპულ ბაზარზე. 2001 წლიდან 2003 წლის ჩათვლით "თელავის ღვინის მარნის" პროდუქცია საუკეთესო ღვინოდ იქნა აღიარებული რუსულ ბაზარზე. 2002 წელს ლონდონის საერთაშორისო კონკურსზე "საფერავმა" და "კაბერნე სოვინიონმა" ბრინჯაოს მედალი და ხარისხის სიგელი მოიპოვა. იმისთვის, რომ მოპოვებული სახელი არ დავკარგოთ, მუდამ უნდა ვიზრუნოთ ღვინის ხარისხის გაუმჯობესებაზე, ამისთვის 350 ჰექტარ მიწის ნაკვეთზე საკუთარი ვენახიც კი გავაშენეთ. დღეს რომ ჩვენ გლეხებისგან რამდენიმე დღის დაკრეფილი ყურძენი ჩავიბაროთ, ღვინის ხარისხი დაეცემა. ყველაფრის მიუხედავად, გლეხებს შეღავათს ვუწევთ და ყურძენს მაინც ვიბარებთ, მაგრამ არა იმ რაოდენობით, რამდენის მოთხოვნაცაა. ღვინო, რომელიც ჩვენთან მზადდება, ყურძნის განსაკუთრებულ ჯიშებს მოითხოვს, მოსახლეობა კი ხშირ შემთხვევაში სხვა ჯიშს გვთავაზობს," – აღნიშნა "თელავის ღვინის მარნის" სამეთვალყურეო საბჭოს თავჯდომარემ ზურაბ რამაზაშვილმა. მისივე თქმით, გლეხებს ყურძნის ჩაბარება საკმაოდ ძვირ ფასად სურთ, რაც მათთვის არამომგებიანია. **"რატომღაც ხალხში ხმა არის გავრცელებული, რომ ჩვენ ერთ ბოთლ ღვინოს 20 დოლარად ვყიდით, რაც სიმართლეს არ შეესაბამება. ამ ჭორის გამო გლეხები ითხოვენ, ყურძენი შესაბამის ფასში შევიძინოთ, რაც შეუძლებელია,"** – აცხადებს რამაზაშვილი.

თელავში იმასაც ამბობენ, არჩევნების დროს ხელისუფლება გლეხებს დაჰპირდა, თქვენ ხმა მოგვეცით და შემოდგომაზე ყურძნის ფასს ჩვენ ავწევთო. რადგანაც წელს უხვი მოსავალია, ბაზარმა ფასები თავად დაარეგულირა და გლეხები დანაპირების ასრულებას ამაოდ ელიან. თუ ასე გაგრძელდა, უამინდობის პირობებში კახელებს მოუკრეფავი ყურძენი დარჩებათ. **"რისთვის ვშრომობთ ამდენს, თუკი მოგების ნაცვლად ვიზარალებთ. მომავალი წლიდან ავჩეხავთ ვენახს და სხვა რამეს გავაშენებთ. რამდენიმე დღე ვდგავართ რიგებში და ყურძენს არავინ იბარებს. ადრე სახელმწიფო ქარხნები იყო და იძულებულები იყვნენ, ყურძენი ჩვენგან ჩაებარებინათ. ახლა კერძო საწარმო გვეუბნება, ჩვენი ვენახი გვაქვს და თქვენი ყურძენი არ გვინდაო. თბილისში დაგვპირდნენ, პრობლემას მოგიგვარებთო, მაგრამ რაღა დროს, ყურძენი უკვე გამხმარია. ახლა წვიმებიც დაიწყო და დავრჩით ამ ზამთარს ულუკმაპუროდ,"** – ჩი-

ექსპლოატაციის ტექნიკოსი

კომპანია "ბი-პი ექსპლორეიშენ (კასპიან სი) ლიმიტედ" (საქართველო) (BP Exploration (Caspian Sea) Ltd. Georgia) აცხადებს კონკურსს ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის ექპლოატაციის ნაწილში ექსპლოატაციის ტექნიკოსის ვაკანსიის დასაკავებლად.

მოვალეობები და პასუხისმგებლობები:

შერჩეული კანდიდატები გაივლიან ოფიციალურ სწავლებას, ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის სრულ ამოქმედებამდე, და ორიენტაციის პროგრამის გავლის შემდეგ ჩაირიცხებიან მილსადენის ექსპლოატაციის და ტექმომსახურების ჯგუფში, რომელიც უზრუნველყოფს ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის და მისი ობიექტების გამართულ მუშაობას და მექანიკურ მთლიანობას.

ზოგადი მოვალეობები და პასუხისმგებლობები მდგომარეობს შემდეგში (არ შემოიფარგლება რა ამით):

- საექსპლოატაციო ცოდნის დემონსტრირება წინა სამუშაო გამოცდილებიდან და/ან სწავლებიდან
- საექსპლოატაციო ტექმომსახურების პროცედურების ცოდნის დემონსტრირება;
- მილსადენის ტექმომსახურების ყველა საჭირო პროცესის, პროცედურის და ვალდებულების სათანადოდ შესრულება;
- კომპანიის პოლიტიკის წესების დაცვა, ვალდებულებების და მენეჯმენტის სისტემის მოთხოვნების შესრულება;
- "ადამიანთა ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების ტექნიკის და გარემოს დაცვის" (HSE) პრინციპებისადმი ერთგულების დემონსტრირება:
- უსაფრთხო და ეფექტური კონტროლის განხორციელება სამუშაო ობიექტზე;
- "მუშაობის ნებართვის" სისტემის და ობიექტის უსაფრთხოების ჟურნალის შევსების ყველა წესის შესრულება;
- HSE-ს და "წარმოების" სფეროებში პროცედურების დაცვის უზრუნველყოფა.
- პროფილაქტიკური მიდგომა პრობლემების მოგვარებისადმი და საპასუხისმგებლო გადაწყვეტილებების მიღებისათვის მზადყოფნა;
- მზადყოფნა მოშორებული ადგილმდებარეობის მქონე ობიექტებზე მუშაობისათვის;
- აუცილებელია ადამიანებთან ურთიერთობის დადებითი უნარის გამოვლენა ობიექტზე მომუშავე პერსონალთან და მილსადენის საოპერაციო ჯგუფის წევრებთან ურთიერთობისას;
- აუცილებელია გუნდური მუშაობის კარგი უნარი;
- სხვადასხვა მოწყობილობის ტექნიკური მახასიათებლების ათვისების უნარის გამოვლენა;
- აქტიური მონაწილეობა მილსადენის / ობიექტების გამართული მუშაობის მართვის პროცესში;
- სამუშაოს დაგეგმვის და დროის განაწილების ჩამოყალიბებული უნარი.

კონკრეტული მოვალეობები განისაზღვრება გამოსაცდელი პერიოდის გასვლის შემდეგ.

მუშაობის გამოცდილება და განათლება:

კანდიდატს უნდა გააჩნდეს:

- შესაბამისი საუნივერსიტეტო განათლების დიპლომი ტექნიკური სპეციალობით (ინჟინერი);
- საწარმოო დაწესებულებებში, მაგ., ელექტრო, ხელსაწყოების, მექანიკურ საწარმოებში მუშაობის საკმარისი გამოცდილება;
- ინგლისურ ენაზე ზეპირი და წერითი მეტყველების უნარი და ენის უკეთ შესწავლის სურვილი;
- ავტომანქანის მართვის უფლება (მინიმუმ, "B" კატეგორია);
- კომპიუტერთან მუშაობის უნარ-ჩვევები.

განაცხადის შემოტანის წესი / დამატებითი ინფორმაცია

თუ თვლით, რომ გაგაჩნიათ საჭირო კვალიფიკაცია და გამოცდილება ზემოთ აღწერილი თანამდებობის დასაკავებლად, გთხოვთ მოგვაწოდოთ თქვენი Curriculum Vitae ქვემოთ მითითებულ მისამართზე და შეავსოთ შესაბამისი განაცხადის ფორმა, რომელსაც იქვე მიიღებთ. განაცხადების მიღების საბოლოო ვადაა **2004 წლის 11 ოქტომბერი, ორშაბათი, 18 საათი**.

კანდიდატი უნდა იყოს საქართველოს მოქალაქე.

ყველა მიღებული განაცხადი განიხილება, რაც არ გულისხმობს იმას, რომ ყველა კანდიდატი გაივლის გასაუბრებას და მიიღებს სამუშაოს შემოთავაზებას.

კადრების განყოფილება
"ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის კომპანია"
"ბი-პი საქართველო"
საქართველო, თბილისი, საბურთალოს ქუჩა N38

ადმინისტრაციისა და ბინათმოწყობის ასისტენტი

კომპანია ირა" ბი-პის მენეჯმენტის ხელმძღვანელობით აცხადებს კონკურსს ადმინისტრაციისა და ბინთმოწყობის ასისტენტის ვაკანსიის დასაკავებლად.

ადმინისტრაციისა და ბინთმოწყობის ასისტენტი იქნება კომპანია ბიპის კონტრაქტორი და იმუშავებს ბიპის ხელმძღვანელობის ქვეშ.

მოვალეობები და პასუხისმგებლობები:

ზოგადი მოვალეობები და პასუხისმგებლობები მდგომარეობს შემდეგში (არ შემოიფარგლება რა ამით):

- ითანამშრომლოს ადმინისტრაციის განყოფილების თანამშრომლებთან რათა დროულად გამოასწოროს და თავიდან აიცილოს ელექტრული, მექანიკური პრობლემები ბიპის ოფისში, ბინებსა და საწყობებში.
- უხელმძღვენელოს სარემონტო და სამშენებლო სამუშაობს, რომლებსაც ბიპი აწარმოებს ოფისში, ბინებსა და საწყობებში
- იხელმძღვანელოს დღიური ინსტრუქტაჟით და მოახსენოს ხელმძღვანელობას ყოველდღიური სამუშაო შედეგები
- ყოველდღიურად აღრიცხოს კომპანიის თანამშრომელ-დამკვეთებისგან შემოსული თხოვნები და მოახსენოს მათი შესრულების ვადები და პროგრესი ხელმძღვანელობას
- დაიცვას ბიპის ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების სტანდარტები და თვალყური ადევნოს კონტრაქტორების საქმიანობას, ბიპის ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების სტანდარტების შესრულების მიზნით
- უზრუნველყოს ბიპის ოფისში, ბინასა და საწყობებში ბიპის ჯანდაცვის და უსაფრთხოების წესების დაცვა.
- აწარმოოს ზუსტი ჩანაწერები შესრულებულ და შესასრულებელ ყველა სამუშაზე
- დაიცვას ბიპის უსაფრთხოების წესები მანქანის მართვის დროს და მისდიოს ბიპის მიერ დასახულ უსაფრთხოების სტანდარტებს
- შეინახოს ყველა კომუნიკაცია კლიენტებთან და ხელმძღვანელობასთან ბიპის საინფორმაციო სისტემის საშუალებით.

მუშაობის გამოცდილება და განათლება:

კანდიდატს უნდა გააჩნდეს:

- ადმინისტრაციის სფეროში საკმაო ხნის გამოცდილება
- შესაძლებლობა აკონტროლოს და უხელმძღვანელოს ბიპის კონტრაქტორებს, რათა დაცული იყოს კომპანიის ყველა წესი და პროცედურა
- გამოცდილება მექანიკურ, ელექტრულ და სამშენებლო სფეროში
- სასურველია უმაღლესი განათლება
- ინგლისური და რუსული ენის თავისუფალი ფლობა
- მინიმუმ 5 წლის გამოცდილება ადმინისტრაციის სფეროში
- პრიორიტეტი მიენიჭება ადმინისტრაციის/ბინათმოწყობის სფეროშია ნამუშევარ კანდიდატებს
- კომპიუტერთან მუშაობის უნარ-ჩვევები.

კანდიდატი უნდა იყოს საქართველოს მოქალაქე.

განაცხადის შემოტანის წესი / დამატებითი ინფორმაცია

თუ თვლით, რომ გაგაჩნიათ საჭირო კვალიფიკაცია და გამოცდილება ზემოთ აღწერილი თანამდებობის დასაკავებლად, გთხოვთ მოგვაწოდოთ თქვენი Curriculum Vitae ქვემოთ მითითებულ მისამართზე და შეავსოთ შესაბამისი განაცხადის ფორმა, რომელსაც იქვე მიიღებთ. განაცხადების მიღების საბოლოო ვადაა 2004 წლის 11 ოქტომბერი, ორშაბათი, 18 საათი.

ყველა მიღებული განაცხადი განიხილება, რაც არ გულისხმობს იმას, რომ ყველა კანდიდატი გაივლის გასაუბრებას და მიიღებს სამუშაოს შემოთავაზებას.

კადრების განყოფილება
ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის კომპანია"
ბი-პი საქართველო"
საქართველო, თბილისი, საბურთალოს ქუჩა N38

ბესლანის ტერაქტის მონაწილეთა შორის სამი ბრიტანელი იყო

რუსეთის სპეცსამსახურების თანამშრომლებმა დიდი ბრიტანეთის მოქალაქე დააკავეს, რომელიც ჩეჩენ ბოევიკთა ლიდერის შამილ ბასაევის ერთ-ერთი უახლოესი ქვეშევრდომი და სავარაუდოდ, ბესლანის სკოლაში მძევლების აყვანის ოპერაციის თანამონაწილე გახლავთ. ამის შესახებ ინფორმაციას ბრიტანული ყოველკვირეული გამოცემა "Observer"-ი ავრცელებს.

დაპატიმრებული ქამალ რაბათ ბურალა საკუთარ უდანაშაულობას ამტკიცებს.

რუსეთის სპეცსამსახურების მონაცემებზე დაყრდნობით, გაზეთი წერს, რომ ბოევიკების რიგებში კიდევ ორი პიროვნება იყო, რომლებიც ლონდონში სამი წლის წინ ცხოვრობდნენ.

რუსეთის სპეცსამსახურების წარმომადგენელთა თქმით, 46 წლის ქამალ რაბათ ბურალა ალჟირში დაიბადა და დიდ ბრიტანეთში იქნა ნატურალიზებული. ის, ისევე როგორც ორი სხვა ალჟირელი – იასინ ბენალია და ოსმან ლარუსი, ლონდონის ერთ-ერთ რაიონში - ფინსბერი-პარკში არსებული ცნობილი მეჩეთის ხშირი სტუმრები იყვნენ. აღნიშნულ მეჩეთში მრავალი წლის მანძილზე რადიკალური მოლა აბუ ჰამზა ქადაგებდა, რომელიც ბრიტანელებმა აშშ-ს ძალოვანთა მიერ ექსტრადიციის მოთხოვნის საფუძველზე დააპატიმრეს.

ლონდონში რამდენიმე წლის მანძილზე ცხოვრების შემდეგ ალჟირელები და მათი ბრიტანელი თანამონაწილე ჩეჩნეთში გაემგზავრნენ, სადაც შამილ ბასაევის დაჯგუფებას შეუერთდნენ. გაზეთი ირწმუნება, რომ სამივე მათგანი ბასაევის რაზმის წევრები იყვნენ, ხოლო ბენალია და ლარუსი ბესლანში განვითარებულ მოვლენებში უშუალოდ მონაწილეობდნენ.

ჩრდილოეთ კავკასიაში რუსეთის ფედერალური ძალების რეგიონული ოპერატიული შტაბის უფროსის, გენერალ ილია შაბალკინის განცხადების თანახმად, ბრიტანელი ბურალა დააკავეს იმ მომენტში, როდესაც ის აზერბაიჯანში აპირებდა გადასვლას, სადაც მას მკურნალობის კურსი უნდა გაევლო. მისივე თქმით, დაპატიმრებული თავის უდანაშაულობას ამტკიცებს, მაგრამ რუსეთის სპეცსამსახურებს მისი ბრალეულობის დამამტკიცებელი საბუთები გააჩნიათ.

როგორც ადრე ითქვა, ტერაქტის ყველა მონაწილე დაიხოცა და, ამდენად, უცნობია, თუ რა როლი მიუძღვის ბურალას ბესლანის მოვლენებში. ერთ-ერთი მოსაზრებით, ბურალა ტერაქტის მომზადებაში მონაწილეობდა. თუმცა, შესაძლოა, სამართალდამცავთა მონაცემები სიმართლეს არ შეესაბამება და ზოგიერთმა ტერორისტმა მაინც მოახერხა ალყისაგან თავის დაღწევა.

გაზეთ "Observer"-ის მონაცემებით, სკოტლანდ იარდი ამოწმებს რუსულ ინფორმაციას. იქ ჯერჯერობით ამტკიცებენ, რომ დაპატიმრებული ალჟირული წარმოშობის ბრიტანელი ფინსბერი-პარკის მეჩეთში გამართულ ქადაგებებს 2000 წელს მართლაც ესწრებოდა.

იმავდროულად, სამხრეთ ფედერალურ ოლქში რუსეთის გენერალური პროკურორის მოადგილე ნიკოლაი შეპელი თვლის, რომ ბესლანის ტერაქტის გამოძიება საკმაოდ ნელ ტემპებში მიმდინარეობს. ამის შესახებ მან შაბათს ვლადიკავკაზში გამართულ თათბირზე განაცხადა, რომელსაც ჩრდილოეთ ოსეთის, ინგუშეთის, ყაბარდო-ბალყარეთის, ჩეჩნეთის რესპუბლიკისა და რუსეთის ფედერაციის შინაგან საქმეთა სამინისტროების ცენტრალური აპარატის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ. სააგენტო ინტერფაქსი შეპელის მოსაზრებას სამართალდამცავი ორგანოების ინფორმირებულ წყაროზე დაყრდნობით ავრცელებს.

სააგენტოს რესპონდენტის თქმით, "ამჟამად ბესლანის ტერაქტის გამოძიება ჩრდილოეთ ოსეთის მოსაზღვრე ტერიტორიებზეც მიმდინარეობს. სწორედ იქ საგრძნობი შედეგების უქონლობამ გამოიწვია შეპელის ასეთი მკვეთრი შეფასებები." გარდა ამისა, შეპელი უკმაყოფილოა ტერორისტთა ვინაობის დადგენასთან დაკავშირებული პრობლემებითაც.

იმავე წყაროზე დაყრდნობით ცნობილი გახდა, რომ გენერალური პროკურატურა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას დაღუპულთა ვინაობის დადგენის პროცესსაც ანიჭებს, რის შედეგადაც "ხელისუფლებას შესაძლებლობა ექნება ბესლანის მცხოვრებლებს პასუხი გასცეს კითხვაზე – არიან თუ არა უგზო-უკვლოდ დაკარგულები?"

24 საათი

ორი სიტყვით

დსთ. რუსეთი და სომხეთი სტრატეგიული პარტნიორები და მოკავშირეები არიან. ეს კიდევ ერთხელ დაამოწმეს გუშინ სომხეთის პრეზიდენტმა რობერტ კოჩარიანმა და რუსეთის ფედერაციის საბჭოს ხელმძღვანელმა სერგეი მირონოვმა, რომელიც ოფიციალური ვიზიტით იმყოფება ერევანში. მან "ძალზედ გულახდილი და ნდობით აღსავსე" უწოდა რუსეთ-სომხეთის ურთიერთობების შესახებ პრეზიდენტთან გამართულ საუბარს. "ჩვენ მზად ვართ თანამშრომლობისთვის არა მარტო ორმხრივ საფუძვლებზე და ასევე არა მარტო დსთ-ს ფორმატით, არამედ სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებშიც," – განაცხადა მირონოვმა. იგი დარწმუნებულია, რომ რუსეთის ფედერაციასა და სომხეთს შორის "თანამშრომლობის დიდი პოტენციალი არსებობს, რომელიც ამჟამად სრულად გამოყენებული არ არის". **იტარ-ტასი**

■ ■ ■

ბელორუსი. ბელორუსის პრეზიდენტის ალექსანდრ ლუკაშენკოს განცხადებით, იგი მიზნად ისახავს რუსეთთან ერთად სამხედრო ძალების დაჯგუფების გაძლიერებას. აღნიშნული განცხადება მან გუშინ სამხედრო სწავლებების "სამამულო ფარი-2004" მიმდინარეობისას გააკეთა. ლუკაშენკომ აღნიშნა, რომ ეს ყველა მიმართულებას შეეხება – ყველა სახის სამხედრო ძალების გაძლიერებას. მისი თქმით, "შესაბამისი გეგმები უკვე შემუშავებულია". ლუკაშენკოსვე თქმით, "ბელორუსისა და რუსეთის დაჯგუფების ბირთვს წარმოადგენს ბელორუსის არმია, ხოლო კონფლიქტური ვითარების შემთხვევაში იგი გამაგრდება რუსეთის ფედერაციის მხრიდან". ლუკაშენკოს განცხადებითვე, ბელორუსის არმია დღეს აბსოლუტურად ქმედუნარიანია და მომზადების უმაღლეს დონეზე იმყოფება. კოლექტიური უსაფრთხოების ხელშეკრულების ორგანიზაციაში მონაწილეობის მიღებას რაც შეეხება, ბელორუსის პრეზიდენტმა განაცხადა, რომ "სწორედ ეს არის დემონსტრირება იმისა, რომ ჩვენ მარტონი არა ვართ". "ჩვენ ძლიერ ვაფასებთ და ვცდილობთ, შევინარჩუნოთ ბელორუს-რუსეთის ერთიანობა ერთობლივი სამხედრო დაჯგუფების ქონის ბაზაზე. ეს ჩვენი ინტერესების პრიორიტეტია," - განაცხადა ალექსანდრ ლუკაშენკომ. **იტარ-ტასი**

■ ■ ■

ბოსნია-ჰერცეგოვინა. ბოსნია-ჰერცეგოვინაში ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების არჩევნები ჩატარდა, რომელშიც მონაწილეობა სამივე ეთნიკურმა ჯგუფმა – მუსლიმმა ბოსნიელებმა, სერბებმა და ხორვატებმა მიიღეს. ორ მილიონზე მეტ ამომრჩეველს უნდა აერჩია ადგილობრივი ხელისუფლების 142 ორგანოს შემადგენლობა. ყოველ აღნიშნულ მუნიციპალურ ორგანოს პირველად ეყოლება პირდაპირი გზით არჩეული მერი. თუმცაღა, ოფიციალური სტრუქტურების წარმომადგენლები შიშობდნენ, რომ საარჩევნო უბნებში ცოტა ამომრჩეველი მივიდოდა. არჩევნების დასრულებამდე სამი საათით ადრე, საარჩევნო კომისიის მონაცემებით, გამოცხადება მხოლოდ 35 პროცენტი იყო. 1995 წელს, ომის დასრულების შემდეგ, აღნიშნული არჩევნები პირველია, რომელიც ბოსნიის ხელისუფლებამ დამოუკიდებლად ჩაატარა. ამომრჩეველთა დაბალი აქტივობა ყველაზე მეტად ხელს უნდა აძლევდეს ნაციონალური კურსის გამტარებელ პარტიებს, რომლებიც 2002 წელს გამართულ საერთო არჩევნებში წარმატების გამეორებას იმედოვნებენ. ბოსნიაში მიიჩნევენ, რომ გასულ არჩევნებზე გამარჯვებულთაგან ვერც ერთმა შეძლო მოსახლეობის ყოველდღიურ ცხოვრებაზე რამე გავლენა მოეხდინა, ასე რომ, ამომრჩეველთა უმრავლესობისთვის ყველა პარტია მეტ-ნაკლებად იდენტურია. **ბი-ბი-სი**

რუსეთმა მიგრაციის შესახებ კანონი გაამკაცრა

რუსეთის სახელმწიფო სათათბირომ, პრაქტიკულად, ერთსულოვნად (წინააღმდეგი იყო მხოლოდ ერთი დეპუტატი) მიიღო შესწორება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის კოდექსში, რომელიც მიგრაციული კანონმდებლობის დარღვევისთვის მაღალი ჯარიმის მრავალჯერად გადახდას ითვალისწინებს. მას, ვინც არარეგისტრირებულ უცხოელ მუშახელს სამუშაოთი უზრუნველყოფს, ჯარიმის სახით 100 000 დოლარის გადახდა მოუწევს. გამკაცრებული კანონი არ დაინდობს რუსეთის მოქალაქეებსაც, რომლებსაც პირადობის დამადასტურებელი მოწმობები ან საცხოვრებელი ადგილის სარეგისტრაციო ბარათები არ აღმოაჩნდებათ.

1990-იან წლებში რუსეთის საკონსტიტუციო სასამართლომ არაკანონიერად ცნო ჩაწერის საბჭოთა ინსტიტუტი, რომელიც რეგისტრაციის პრაქტიკამ შეცვალა. 2003 წელს კი სახელმწიფო სათათბირომ მოქალაქეობის შესახებ კანონში შესწორება მიიღო, რომლითაც დსთ-ს ქვეყნების მცხოვრებლებს მოქალაქეობის მინიჭების პრივილეგიები ჩამოართვა. ამის გამო ყველაზე რთულ მდგომარეობაში 1990-იანი წლებიდან რუსეთის ტერიტორიაზე ძველი საბჭოთა პასპორტებით მცხოვრები ადამიანები აღმოჩნდნენ, რომლებმაც დროულად არ იზრუნეს სავალდებულო ფორმალობების შესრულებაზე.

ფედერალური მიგრაციული სამსახურის მონაცემებით, 2003 წლის ბოლოს რუსეთში ოფიციალურად რეგისტრირებული იყო 5 მლნ-ზე მეტი უცხოელი და მოქალაქეობის არმქონე პირი, რაც წინა წლის მონაცემებთან შედარებით 32 პროცენტით მეტია. არალეგალურად მყოფთა რიცხვი, გასაგები მიზეზების გამო, დაუზუსტებელია.

უკანასკნელ ხანს რუსეთში იმიგრირებულთა რიცხვი მკვეთრად შემცირდა. მიმდინარე წელს რეგისტრირებულია 21 000 მიგრანტი, რაც მათი ნაკადის 26.5 პროცენტით შემცირებაზე მეტყველებს. მიგრირებულთა უმრავლესობას დსთ-ს მოქალაქეები შეადგენენ, უპირველეს ყოვლისა, უკრაინელები, მოლდოველები, აზერბაიჯანელები და ტაჯიკები. რუსეთში გავრცელებული მოსაზრების თანახმად, იმიგრანტები, განსაკუთრებით კი სამხრეთიდან ემიგრირებულები დიდ ზეგავლენას ახდენენ კრიმინოგენული ვითარების გამძაფრებაზე. თუმცა, სამართალდამცველთა განცხადებითვე, სწორედ რეგისტრაციისა და მოქალაქეობის მიღების რთული პროცედურები აიძულებენ იმიგრანტებს კანონის დარღვევას.

სახელმწიფო სათათბიროს მიერ მიღებული მიგრაციის გამკაცრებული წესები ანტიტერორისტულ ღონისძიებათა კომპლექსის ნაწილს წარმოადგენს, რომელთა შემოღების აუცილებლობის ინიციატივით პუტინი ბესლანის ტრაგედიის შემდეგ გამოვიდა. **ბი-ბი-სი**

ანტიტერორისტული ოპერაცია „ეტა"-ს წინააღმდეგ

საფრანგეთის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში ბასკური სეპარატისტული ორგანიზაციის "ეტა"-ს წინააღმდეგ გუშინ დილით ჩატარებული მასშტაბური ანტიტერორისტული ოპერაციის შედეგად დაკავებულია 17 ადამიანი და აღმოჩენილია 7 სამალავი. "სამალავებში საკმაო რაოდენობის საბრძოლო იარაღი, დოკუმენტები და დიდი თანხა იქნა აღმოჩენილი. დაკავებულთა შორის ორი ესპანელია, რომლებიც უკვე მრავალი წელია, იძებნებიან, რადგან ბასკურ სეპარატისტულ ორგანიზაციაში ლიდერები არიან," - განაცხადეს საფრანგეთის შინაგან საქმეთა სამინისტროში. ამასვე ადასტურებს ესპანეთის საინფორმაციო საშუალებების მიერ გავრცელებული ცნობებიც, რომლის თანახმად, საფრანგეთში დაკავებულია "ეტა"-ს ლიდერი მიკელ ალბისუ ირიარტე, რომელიც "ანცა"-ს მეტსახელითაა ცნობილი, მეუღლესთან სოლედად იპარაგირე გენექსეასთან ერთად.

კვირას საფრანგეთის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში ჩატარებული მასშტაბური ანტიტერორისტული ოპერაციის შედეგად "ეტა"-ს ლიდერი მიკელ ალბისუ ირიარტე, მეტსახელად "ანცა" დააკავეს.

საინფორმაციო საშუალებების მიერ გავრცელებულ ინფორმაციას ჯერჯერობით არ ადასტურებს ესპანეთის ხელისუფლება, თუმცა, როგორც ესპანური სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლები აცხადებენ, საფრანგეთში განხორციელებული ანტიტერორისტული ოპერაცია ესპანეთის ბასკურ ნაწილში რამდენიმე დღით ადრე 5 ადამიანის დაკავებას მოჰყვა. საფრანგეთში ბასკური სეპარატისტული დაჯგუფების კვალის აღმოჩენას სწორედ აღნიშნულ პირთა დაკავებამ შეუწყო ხელი. რამდენიმე თვით ადრე კი, კერძოდ, აპრილში სენ-მიშელში აღმოაჩინეს "ეტა"-ს იატაქვეშა იარაღის ფაბრიკა.

"ეტა"-ს ბრალად ედება 800-ზე მეტი ადამიანის მკვლელობა ბასკეთის დამოუკიდებლობის მოთხოვნით წარმოებული 36 წლიანი კამპანიის მანძილზე. თუმცა, უკანასკნელ ხანს ბასკური სეპარატისტული მოძრაობა მკვეთრად შესუსტდა საფრანგეთსა და ესპანეთში ჩატარებული ხშირი რეიდების გამო, რასაც დაემატა ესპანეთში აღნიშნული ორგანიზაციის პოლიტიკური ფრთის, "ბატასუნა"-ს მოქმედების აკრძალვაც.

„მონანიების დღეები" განსაკუთრებული სიმწვავით ვითარდება

ღაზას სექტორში ისრაელის არმიის მიერ განხორციელებული ოპერაციის - "მონანიების დღეების" შედეგად დაღუპულ პალესტინელთა რიცხვი 53-ს აღწევს. პალესტინის ხელმძღვანელობამ ავტონომიის ტერიტორიაზე განსაკუთრებული მდგომარეობა შემოიღო.

ღაზას სექტორში გუშინ კიდევ ექვსი პალესტინელი მოკლეს. ისრაელის ხელმძღვანელობის ვერსიით, ოთხი მათგანი საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთას ცდილობდა, რათა შემდეგ ისრაელის სამხრეთ ნაწილში ტერორისტული აქტები განეხორციელებინა. ებრაელი ჯარისკაცები, რომლებიც მათი გეგმების შესახებ წინასწარ ფლობდნენ ინფორმაციას, მათ საზღვართან ელოდნენ. პალესტინელებმა ცეცხლი პირველებმა გახსნეს და საპასუხო ცეცხლის შედეგად დაიღუპნენ. მათ სხეულებზე ჯარისკაცებმა შაჰიდების ქამრები აღმოაჩინეს. ჯერაც უცნობია, თუ რომელ ორგანიზაციას ეკუთვნოდნენ დახოცილი ბოევიკები. არც ისაა ცნობილი, თუ სად აპირებდნენ ისინი ტერორისტული აქტის განხორციელებას. რაც შეეხება კიდევ ორ მოკლულ პალესტინელს, როიტერის ცნობით, ისინი ჯებალიას ლტოლვილთა ბანაკზე ისრაელის ავიაციის სარაკეტო შეტევის შედეგად დაიღუპნენ. რამდენიმე დღის მანძილზე, რაც ისრაელის არმიის სპეცოპერაცია მიმდინარეობს, უკვე ორმოცდაათზე მეტი ადამიანია დაღუპული, მათ შორის ბავშვებიც.

მზარდი დაძაბულობის გამო პალესტინის მთავრობამ ავტონომიის მთელ ტერიტორიაზე განსაკუთრებული მდგომარეობის შემოღება გადაწყვიტა. როგორც გამოქვეყნებულ კომუნიკეშია ნათქვამი, "მინისტრთა კაბინეტს პალესტინის მთელ ტერიტორიაზე განსაკუთრებული მდგომარეობა შემოაქვს, რათა დახმარება აღმოუჩინოს ღაზას სექტორის მოსახლეობას, რომელიც ისრაელის არმიის მხრიდან შემზარავი დანაშაულის მსხვერპლი გახდა".

"ჩვენ მოვუწოდებთ საერთაშორისო საზოგადოებას და ახლო აღმოსავლეთის შუამავალ "ოთხეულს" (გაერო, აშშ, რუსეთი და ევროკავშირი), დაუყოვნებლივ ჩაერიოს და დაიცვას ჩვენი ხალხი," - ხაზგასმულია განცხადებაში.

უფრო ადრე თავისი მოწოდებები გაერო-ს გენერალურ მდივანს, კოფი ანანს და ევროპის რიგი ქვეყნების მეთაურებს პალესტინის ლიდერმა იასირ არაფატმაც დაუგზავნა. მან დასავლეთს ჩარევისაკენ და ღაზას ჩრდილოეთ ნაწილში განვითარებული "სისხლიანი სასაკლაოს" შეჩერებისაკენ მოუწოდა.

არაფატის თხოვნის საპასუხოდ რუსეთისა და აშშ-ს ოფიციალურმა წარმომადგენლებმა ისრაელს გარკვეული შენიშვნები მისცეს. შაბათს რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ ისრაელს "ძალის განურჩევლად გამოყენებისაგან" თავის შეკავებისაკენ და თავდაცვის უფლების რეალიზებისას საერთაშორისო ჰუმანიტარული ნორმებით ხელმძღვანელობისაკენ მოუწოდა. მოწოდება განსაკუთრებით მჭიდროდ დასახლებულ პალესტინურ დასახლებებს ეხებოდა. თეთრი სახლის წარმომადგენლებმა კი განაცხადეს, რომ ისრაელმა "შეფარდებითი" ძალა უნდა გამოიყენოს და არც ერთმა მხარემ "საგზაო რუკის" გეგმით გათვალისწინებული პირობები არ უნდა დაარღვიოს.

აღსანიშნავია, რომ ისრაელის მიერ "თავდაცვითი" ოპერაციის დაწყების საბაბი რადიკალური დაჯგუფება "ჰამას"-ის მიერ ებრაული დასახლებების მისამართით სარაკეტო დარტყმების განხორციელება გახდა. სექტემბერში 50-ზე მეტი "კასამის" ტიპის რაკეტა იქნა გაშვებული. 29 სექტემბერს ებრაულ ქალაქ სდეროთის დაცხრილვის შედეგად ორი მცირეწლოვანი ბავშვი დაიღუპა, ხოლო 35 ადამიანი დაშავდა. საპასუხოდ, თელ-ავივმა ღაზას სექტორში მასშტაბური სამხედრო ოპერაციის ჩატარების შესახებ მიიღო გადაწყვეტილება. პირველად ოთხი წლის მანძილზე ისრაელის არმიამ ათობით ტანკისა და ჯავშანტექნიკის მეშვეობით პალესტინის ავტონომიის ყველა საზღვრისპირა ტერიტორიების ოკუპირება მოახდინა.

სახანძრო და უსაფრთხოების ტექნიკოსი *"ბი-პი ექსპლორეიშენ (კასპიის ზღვა) საქართველოს"* სურვილი აქვს დაიქირაოს შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე პირი სუფსის ტერმინალის სახანძრო და უსაფრთხოების ტექნიკოსის თანამდებობის დასაკავებლად.

სამუშაოს აღწერა

სახანძრო და უსაფრთხოების ტექნიკოსი უზრუნველყოფს უსაფრთხოების მოწყობილობების სრულ გამართულობასა და მუდმივ მზადყოფნას, აგრეთვე, დროულ შემოწმებასა და შეკეთებას. გარდა ამისა, ამ თანამდებობის მქონე პირი სუფსის ტერმინალის პერსონალს ჩაუტარებს უსაფრთხოების წესებთან დაკავშირებულ ტრეინინგებს, მათ შორის, სამუშაოზე ნებართვის გაცემის, აირის ტესტირების, ხანძარსაწინააღმდეგო საქმიანობის მეთოდიკისა და აღჭურვილობის გამოყენების საკითხების შესახებ.

მოვალეობა და პასუხისმგებლობა:

ზოგადი მოვალეობები და პასუხისმგებლობა მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება მხოლოდ შემდეგით:

- თავის საქმიანობაში ჯანდაცვის, უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის წესებისადმი ჟეროვანი დამოკიდებულების დემონსტრირება.
- ASA და STOP პროგრამებში აქტიური მონაწილეობა.
- ხანძარსაწინააღმდეგო აღჭურვილობის, სასუნთქი აპარატურისა და უსაფრთხოების სხვა მოწყობილობების გამართულობისა და მზადყოფნის უზრუნველყოფა, აუდიტის, შემოწმებისა და ტეენიკური მომსახურების მეშვეობით
- საგანგებო სიტუაციაზე რეაგირების სწავლების დაგეგმვა შესახებ სავარჯიშოების მომზადება.
- საგანგებო სიტუაციზე რეაგირების გეგმის მომზადებაში მონაწილეობა.
- უსაფრთხოების დაცვის ნორმების გასაცნობად, ტრეინინგისათვის მომზადება სუფსის ტერმინალის პერსონალისა და კონტრაქტორებისათვის
- ავარიიის/ავარიული სიტუაციის მოკვლევის პროცესში მონაწილეობა.

გამოცდილება და განათლება

კანდიდატს უნდა ჰქონდეს:

- უმაღლესი განათლება, სასურველია უსაფრთხოებისა ან ნავთობსადენების ექსპლოატაციის დარგში
- ნავთობთან დაკავშირებული უსაფრთხოების მოწყობილობების შემოწმებისა და ტექნიკური მომსახურეობის გამოცდილება
- ინგლისური და ქართული და რუსული ენების სრულყოფილი ცოდნა
- სამწლიანი მუშაობის გამოცდილება უსაფრთხოების ან ნავთობსადენების ექსპლუატაციის დარგში
- სასურველია პერსონალურ კომპიუტერთან მუშაობის გამოცდილება

განაცხადის წარდგენა / დამატებითი ინფორმაცია

თუ თვლით, რომ გაგაჩნიათ მოცემული თანამდებობისათვის საჭირო ცოდნა და გამოცდილება, გთხოვთ წარმოადგინოთ თქვენი CV და შეავსოთ განაცხადის შესაბამისი ფორმა. ფორმის მიღება შესაძლებელია ქვემოთ მოყვანილ მისამართზე.

განაცხადების წარდგენის ბოლო ვადაა **სამშაბათი, 12 ოქტომბერი, 2004 წელი**

ყველა წარმოდგენილი განაცხადი დადასტურებული იქნება, მაგრამ ეს არ გულისხმობს ნებისმიერი კანდიდატისათვის ინტერვიუს ჩატარებას და/ან სამუშაოს შეთავაზებას.

კანდიდატი უნდა იყოს საქართველოს მოქალაქე. ადგილობრივ (სუფსის ტერმინალის მახლობლად მცხოვრებ) კანდიდატებს მიეცემათ უპირატესობა

კადრების განყოფილება
BP Exploration Caspian Sea
აღმაშენებლის პროსპექტი N123 ა
თბილისი, საქართველო

ლუდის ზეიმი

ს/ს "ყაზბეგის" პროდუქცია ქართულ ბაზარზე, ლუდის ათი სახეობით, 1994 წლიდან კვლავ ინარჩუნებს ლიდერის პოზიციებს. მართლაც ლიდერისათვის დამახასიათებელი საუკეთესო ლუდი უფასოდ და შეუზღუდავად შესთავაზა კომპანიამ ლუდის მოყვარულებს 2 ოქტომბერს კუს ტბის ტერიტორიაზე, სადაც უნდა გამართულიყო საქართველოს ჩემპიონატის დასკვნითი ეტაპი ლუდის სწრაფ სმაში. გამარჯვებულს კი ახალთახალი ავტომანქანა "ჰიუნდაი" ელოდა.

ლუდის დღესასწაული კომპანიის ათი წლის საიუბილეო ღონისძიება გახლდათ. მანამდე კი ყაზბეგი ზაფხულში საქართველოს ყველა კუთხეში ლუდის სმაში საქართველოს ჩემპიონატის შესარჩევ ტურებს ატარებდა. საიდანაც გამოვლენილი 8 ფინალისტი სწორედ აქ, კუს ტბაზე უნდა შერკინებოდნენ ერთმანეთს.

18 საათისათვის შეკრებილი საზოგადოება მოუთმენლად ელოდა შოუს დაწყებას. ყველაზე დიდი ინტერესით მაინც ჩემპიონატის დაწყებას ელოდნენ. და აი, აზარტული წუთებიც დადგა, სათანადოდ მობილიზებული ჟურნალისტების დაკვირვების და გულშემატკივრების გამამხნევებელი შეძახილების ფონზე, რეგიონებში გამარჯვებულმა ფინალისტებმა ლიტრიანი კათხები მოიმარჯვეს, ალბათ უფრო მობილიზებული გახდნენ იქ სპეციალურად მომზადებული სახანძროსა თუ სასწრაფოს თანამშრომლები. წამზომი ჩაირთო: 5 წუთში ყველაზე მეტი, 4 კათხა ლუდის დალევა მხოლოდ ბორჯომელმა **დავით გელაშვილმა** მოახერხა. საფინალო სასტვენამდე კი მეხუთე კათხის მომარჯვებაც შეძლო. მას მოგებული "ჰიუნდაი" კი გინესის ორგზის რეკორდსმენმა, ლაშა პატარაიამ ყურებით მიუგორა გასასვლელამდე.

ლუდის სმაში ჩემპიონატი ყაზბეგმა წელს მეოთხედ ჩაატარა. ასე რომ, საუკეთესო ქართული ლუდის "ყაზბეგის" მოყვარულები და ავტომანქანის მოგების მსურველები უკვე 2005 წლის ჩემპიონატისთვის ემზადებიან.

ჭვავის პური თბილისელი ლატვიელებისათვის

1994 წელს საქართველოში დაფუძნდა ლატვიელთა საზოგადოება AVE SOL, რომელმაც საზეიმოდ აღნიშნა დაარსების ათი წლისთავი.

საზოგადოებაში ოფიციალური, საპატიო სტუმრებიც ჰყავდათ.

ლელა მარგიანი

ლატვიელთა საზოგადოების თავმჯდომარემ, ლატვიის საპატიო კონსულმა საქართველოში, ქალბატონმა რეგინა იაკობიძემ აღნიშნა, რომ საზოგადოების დაფუძნების ერთ-ერთი ძირითადი ამოცანა ქართული საზოგადოებისთვის იმის "დამტკიცება" იყო, რომ ლატვიელები "რუსულენოვანნი" კი არ არიან, არამედ მათ ორიგინალური კულტურა, საკუთარი მენტალიტეტი და თვითმყოფადობა ახასიათებთ. ამჟამად ეს ყველაფერი საქართველოშიც იციან, თუმცა უფრო ხშირად მაინც მხოლოდ არჩევნების წინ, ხმების მოპოვებისთვის ახსენდებათ.

ქალბატონ რეგინას, იაკობიძეების "გაიმერლებულ" სტაჟიან რძალს, რომელიც მშვენივრად ლაპარაკობს ქართულად, გული სწყდება, რომ, ძველის მსგავსად, საქართველოს ახალმა მთავრობამ ჯერ კიდევ ვერ მოიცალა ე.წ. ეთნიკური უმცირესობებისთვის. ჯერ კიდევ არ არსებობს მათთან ურთიერთობის გრძელვადიანი პროგრამა. მათ ჯერ მხოლოდ "აშინებენ" ხოლმე სახელმწიფო ენის შესახებ კანონით, სახელმწიფოებრივად კი ამ საკითხებს არავინ უდგება - პრაქტიკულად რომ შეუწყონ ხელი მსგავს საზოგადოებებში სახელმწიფო ენის შესწავლას. კომერციულ საწყისებზე, სათანადო ფინანსების უქონლობის გამო, ასეთი რამ ვერ მოხერხდება.

საზოგადოების წევრებს მთავრობის მხრიდან ყურადღება ნამდვილად აკლიათ, მაგრამ სამაგიეროდ, აღნიშნულ საკითხებში მათთან აქტიურად თანამშრომლობს არასამთავრობო სექტორი და მათი ძირითადი პარტნიორი ორგანიზაცია "მრავალეროვანი საქართველო". სწორედ ამ ორგანიზაციის წყალობით მიიღეს მონაწილეობა საქართველოს მრავალეროვნული კულტურისადმი მიძღვნილ სამ ფესტივალში, გაეცნენ სხვადასხვა რელიგიური კონფესიების წარმომადგენლებს, იყვნენ მეჩეთსა და სინაგოგაში. არასამთავრობო ორგანიზაციის საშუალებით ურთიერთობენ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, ეცნობიან მსგავს პრობლემებს ევროპულ ქვეყნებში.

საზოგადოებაში ოფიციალური, საპატიო სტუმრებიც ჰყავდათ. მათ შორის იყო სპეციალურად იმ დღისთვის კიევიდან თბილისში ჩამოსული "ლატვიის ელჩი საქართველოში" ანდრის ვილცაანცი, რომელიც ხელდამშვენებული ჩამოვიდა. მან "ლატვიელთა საზოგადოებას" ჩამოუტანა უნიკალური წიგნები, ისტორიული ძეგლების, ქალაქ რიგისა და ლატვიის პეიზაჟებით, სამი ათასაათიანი ვიდეო-კასეტა, რომლებშიც ასახულია ლატვიის ცხოვრება 1951 წლიდან 2000 წლამდე; ასევე - განსაკუთრებული საჩუქარიც, რომელიც საპატიო ადგილას იდო. ეს იყო დიდი, შავცელოფანშემოხვეული ნამდვილი ლატვიური ჭვავის პური, რომელიც, თურმე, ყველაზე მეტად ენატრებათ თბილისელ ლატვიელებს.

საზეიმო საღამოზე ლატვიის ელჩმა საქართველოში ანდრის ვილცაანცმა აღნიშნა:

"ჩვენ უკვე შევხვდით სახელმწიფო ენის პალატის თავმჯდომარეს. ვიმედოვნებთ, რომ საქართველოში მცხოვრებმა ყველა ლატვიელმა ან იცის ან უნდა ისწავლოს ქართული ენა, რადგან სახელმწიფო ენის სწავლა ყველა განათლებული, ნორმალური ადამიანის ვალია. უბრალოდ, ერთგვარი ნორმაა, იცოდე იმ ქვეყნის ენა, სადაც ცხოვრობ".

სამკურნალო გაერთიანება "ლიგა"

სექსოპათოლოგიის კლინიკა
ტელ: 32 21 21

- ერექციის ხარისხის გაუმჯობესება;
- სქესობრივი აქტის გაუმჯობესება;
- წარუმატებლობის მოლოდინის შიშის მოხსნა;
- სექსუალური ცხოვრების აღდგენა ქრონიკული დაავადებების ფონზე.

თბილისი 0186, ვაჟა-ფშაველას გამზ. 83/11

ფოსტა

ერთი სოფლის გასაჭირი

სოფელი "ახალი სამგორი" 1956 წელს დაარსდა ქვემო ქართლის ტერიტორიაზე, ყარაიას უდაბნოში. მოსახლეობის უმრავლესობა მესაქონლეობით ირჩენს თავს. გლეხობა მუდმივად სასმელი წყლის პრობლემას განიცდის. ისინი დღესაც კი ავტოცისტერნებით შემოტანილ წყალს ყიდულობენ. 10 ლიტრი წყლის ფასი 8 თეთრია. უკიდურესად გაჭირვებული მოსახლეობა ხშირად სასმელად სარწყავ წყალს იყენებს, რის გამოც, გახშირებულია ნაწლავური ინფექციები და ტუბერკულიოზი. მძიმე მდგომარეობაა სარწყავი წყლის მხრივაც - მოშლილია შიდა ქსელები. სარწყავი მილები მამალაძის დროს დაუჭრიათ და ჯართად ჩაუბარებიათ. სამწუხაროდ, სამელიორაციო სისტემის განადგურება დღესაც გაორმაგებული ტემპით მიმდინარეობს.

1998-1999 წლებში გარდაბნის რაიონის სოფელ "ახალი სამგორის" ტერიტორიაზე "ბაქო-სუფსის" ნავთობსადენის და ნავთობსაქაჩი სადგურის მშენებლობა დაიწყო. გაჩნდა იმედი. მოსახლეობას, რომელთა კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე ნავთობსადენმა გაიარა, შეჰპირდნენ, რომ მიწის დაზიანებისთვის კომპენსაციას მიიღებდა. გარდა ამისა, მსოფლიო ბანკის სახელმძღვანელო პრინციპების მიხედვით, პროექტის სპონსორებმა, საზოგადოების საინვესტიციო პროგრამების და RAP-ფონდის ფარგლებში, საზოგადოებრივი განვითარებისთვის საკმაოდ სოლიდური თანხა გამოყვეს. უნდა დაფინანსებულიყო ინფრასტრუქტურის განვითარება იმ ზონაში, სადაც მილსადენი გადის. სოფლის მკვიდრთ ეკონომიური სიდუხჭირისგან თავის დაღწევისა და სასმელი წყლის პრობლემის მოგვარების იმედი გაუჩნდათ. თუმცა, ამჟამად უმრავლესობა იმედგაცრუებულია. საქმე ისაა, რომ სოფლის ათეულობით მცხოვრებს კუთვნილი კომპენსაცია არ მიუღია. ისინი მხოლოდ უმნიშვნელო თანხის აღებას ადასტურებენ, რაც მათ, ვითომდა, ჰუმანიტარული დახმარების სახით მიიღეს. მაგალითად, სოფელ ახალი სამგორის მცხოვრები ალექსი ბექაური ადასტურებს, რომ მან 25 ლარის ასაღებად ცარიელ ფურცელს მოაწერა ხელი. მოგვიანებით კი აღმოაჩინა, რომ მისი კუთვნილი კომპენსაცია ამ რაოდენობის თანხით ამოიწურებოდა. ალექსი ბექაური, გივი აფციაურის ოჯახი, ჯემალ წიკლაური და სხვა დაზარალებულები მოგვიანებით გააქტიურდნენ, გარდაბნის რაიონულ სასამართლოში ბევრ მათგანს აქვს სარჩელი შეტანილი.

ამჟამად სოფლის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს "ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის" ნავთობსადენის და სამხრეთკავკასიური გაზსადენის მშენებლობა. ამ პროცესს თან ახლავს უამრავი მაქინაცია, რაც მოსახლეობას კვლავ აზარალებს. ადგილი აქვს მიწის კატეგორიებით მანიპულაციას - კერძოდ, საკარმიდამო ნაკვეთები GIOC-მა გაატარა არა როგორც საკარმიდამო, არამედ როგორც სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებისა. სოფლის მცხოვრებთა განცხადებით GIOC-ი შეცდომაშია შეყვანილი ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ.

1992 წლის მიწის რეფორმის დროს ჩვენი სოფლის მოსახლეობამ, საკარმიდამო მიწის ნაკვეთის სახით, მიიღო 0.15 და 0.25 ჰექტარი მიწა სახლის აშენების უფლებით, მაგრამ მილსადენების გავლის შემდეგ ეს ნაკვეთები კატეგორიაშეცვლილი და სახნავ-სარწყავად დარეგისტრირებული აღმოჩნდა. მილსადენის გავლის დროს, საკარმიდამო ნაკვეთის მცირე დაზიანების შემთხვევაში, კომპანია BP მთლიანად ყიდულობდა ამ ნაკვეთებს, რადგან მესაკუთრეს სახლის აშენების უფლება ერთმევა. სახნავ-სარწყავი კატეგორიის შემთხვევაში კი, მხოლოდ იმ ნაწილს ყიდულობენ, რაც დაზიანდა. GIOC-ის და მიწის მართვის დეპარტამენტის ხელმძღვანელობა საკარმიდამო მიწის არსებობას დღემდე უარყოფდა, თუმცა ყველა გლეხს აქვს საკარმიდამო ნაკვეთის დამადასტურებელი მიღება-ჩაბარების აქტი. მოსახლეობის უკიდურესი პროტესტის შემდეგ GIOC-ის და მიწის მართვის დეპარტამენტის ხელმძღვანელობა იძულებული გახდა, საკომპენსაციო თანხები გაეზარდა, მაგრამ არა ისე, როგორც საკარმიდამო კატეგორიას ეკუთვნის. დაზიანებული მიწის ნაკვეთის ზოგიერთ მეპატრონეს ზარალის ანაზღაურებაზე უარს ეუბნებიან. მოსახლეობას ეჭვი აქვს, რომ კატეგორიის შეცვლით დაინტერესებული ორგანიზაციები და პირები სოლიდური თანხების მითვისებას ცდილობენ.

მილსადენის გასწვრივ ხელოვნურად შექმნილი და გაზრდილი მიწის ნაკვეთების არსებობა რუკებით და GIOC-ის და მიწის მართვის დეპარტამენტის ხელმძღვანელობის მიერ შედგენილი გენგეგმით მტკიცდება. სოფლის მოსახლეობამ კარგად იცის, რომელი ნაკვეთი ვის ეკუთვნის. აღმოჩნდა, რომ რიგ შემთხვევაში რუკებზე დაფიქსირებულ ნაკვეთებზე მილსადენს არ გაუვლია. მოპოვებული რუკებისა და გენგეგმის მიხედვით კი გადის. შესაბამისად თანხები ცრუ მეპატრონეებმა მიიღეს. 2003 წლის ბოლოს მიწის ნაკვეთების მიხედვით საკომპენსაციო თანხების გაცემა დაიწყო. მოსახლეობა ცდილობდა, კანონიერების დამკვიდრებამდე ეს პროცესი შეეჩერებინა. ამ მიზნით, ხელისუფლების ყველა ორგანოს მივმართეთ თხოვნით. მივმართეთ ქალბატონ ნინო ბურჯანაძესაც, რომელმაც აღნიშნული განცხადება გადმოუგზავნა ქვემო ქართლის შესაბამის ორგანოებს. მიუხედავად ამისა, საკომპენსაციო თანხები ფაქტების შესწავლის გარეშე გაიცა, რის გამოც, მთელი სოფელი დაზარალდა. ახლა ჩვენი სოფლის მსგავს მდგომარეობაში იმყოფება ქვემო ქართლის ყველა დასახლებული პუნქტი, სადაც მილსადენი გადის.

სოფლის მოსახლეობამ, ახალ პროექტში მონაწილეობის მიღების მიზნით, ჩამოაყალიბა თემი 65 კაცის შემადგენლობით. 2001 წელს გადაიხადეს თანხა და მოიპოვეს ლიცენზია, რომელიც თბილწყალკანალის წყალსადენზე მიერთების უფლებას ანიჭებდა. თემს სურდა, თავად მოეკიდა ხელი სოფლის წყლითა და გაზით უზრუნველყოფისთვის. თუმცა, სოფელმა პროექტში მონაწილეობის უფლებას ვერ მიაღწია. ხალხს ეშინია, რომ თანხები არამიზნობრივად დაიხარჯება და სახელმწიფო ხელიდან გაუშვებს მოსახლეობის ამ მძიმე მდგომარეობიდან გამოყვანის რეალურ შანსს.

კობაიძე ემზარი
აფციაური დავითი
ბექაური არჩილი
ქავთარაძე ბადრი
ქავთარაძე დავითი
სისაური უშანგი
სისაური ციური
ქავთარაძე ზოია
ქავთარაძე ალიკა
ქავთარაძე მარლენი
საკაშვილი ირმა
(სულ 30 ხელმოწერა)

ორი სიტყვით

თბილისი. თბილისის მთავრობის წარმომადგენლებმა გუშინ მერიაში აფხაზეთის ომში დაღუპულთა მშობლები და ნათესავები მიიწვიეს და ფულადი დახმარება გადასცეს. მოხალისეთა ბატალიონის - "თბილისის" დაღუპული მეომრების მშობლებს დედაქალაქის მერმა ზურაბ ჭიაბერაშვილმა 100-100 ლარი გადასცა. ჭიაბერაშვილის თქმით, დღევანდელი ჟესტი სიმბოლურია და დაღუპული ახალგაზრდების კიდევ ერთხელ გახსენებას ისახავს მიზნად. **ინტერ-პრესი**

▪ ▪ ▪

თბილისი. სასტუმრო "მეტეხში" გაიხსნა პირველი საერთაშორისო კონგრესი "ჯანმრთელობა და წამალი" და ასთმისადმი მიძღვნილი მეორე ევროპული კონგრესი. მასში ევროპის ქვეყნების წარმომადგენლობითი დელეგაციები მონაწილეობენ. კონგრესი ყურადღებას ამახვილებს ისეთ საკითხებზე, როგორიცაა: ახალი რაციონალური სამკურნალო საშუალებების შემუშავება, სტანდარტიზაცია, სერიული წარმოება, ბრონქიალური ასთმის პროფილაქტიკისა და მკურნალობის ასპექტები. **ინტერ-პრესი**

▪ ▪ ▪

თბილისი. ფოთის ნავსადგურის კლუბში ქალაქის უმაღლესი სასწავლებლების პროფესორ-მასწავლებლებს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრმა ალექსანდრე ლომაიამ უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების ახალი მოდელი წარუდგინა. მინისტრი აცხადებს, რომ ერთიანი ეროვნული გამოცდების შეთავაზებული ვარიანტები კორუფციულ ელემენტებს გამორიცხავს, რადგან ჩაწყობისგან, ნაცნობობისგან, პირდაპირი ქრთამისგან და სხვა მაქინაციებისგან მაქსიმალურად დაცულია. **მედია-ნიუსი**

▪ ▪ ▪

ქუთაისი. ქუთაისის მერიის წინ მოსახლეობამ ცენტრალური ქუჩა გადაკეტა და ტრანსპორტის მოძრაობა შეაფერხა. ეს ის ადამიანები არიან, რომლებიც ერთი კვირის წინათ ნიუპორტის ქუჩაზე გაჩენილი ხანძრის შედეგად დაზარალდნენ. ამ ხანძრის გამო, უსახლკაროდ დარჩენილი რვა ოჯახი დღემდე ქუჩაში ცხოვრობს. აქციის მონაწილეებთან ქუთაისის მერი და იმერეთის სამხარეო ადმინისტრაციის თანამშრომლები მივიდნენ და დახმარების სასწრაფოდ გაწევა აღუთქვეს. **ინტერ-პრესი**

საქართველოში უკანონო შემოსავლების 70 პროცენტი თეთრდება

აშშ-ს რეკომენდაციითა და პრაქტიკული დახმარებით დაარსებული შავი ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლის ბიურო, რომელიც მხოლოდ სამი თვეა შეიქმნა, უკვე მუშაობს ჭუჭყიანი ფულის გათეთრების მსხვილ საქმეზე. გენერალური პროკურატურის უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციაზე სისხლის სამართლებრივი დევნის სპეციალური სამსახურის უფროსის ვაჟა ჯარყარაშვილის განცხადებით, საქმე, რომელიც ცოტა ხნის წინ გაიხსნა, ძალზე სერიოზულ მასალებს შეიცავს.

ინგა ალავიძე

- ბატონო ვაჟა, შავი ფულის გათეთრება საერთაშორისო პრობლემაა, ბუნებრივია, საქართველო ამ საერთაშორისო დანაშაულებრივი ჯაჭვიდან ამოვარდნილი არ არის.

- ფულის გათეთრების პრობლემა, ისევე როგორც მთელ მსოფლიოში, რა თქმა უნდა, საქართველოშიც არსებობს, მაგრამ ეს თემატიკა და ამ დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლა ჩვენთვის შედარებით ახალია. საერთოდ, პოსტსაბჭოთა სივრცისთვის ეს ახალი თემატიკაა. მოგეხსენებათ, კომუნისტური წყობის დროს, ქვეყანაში ყველაფერი მონოპოლიზებული იყო და ხელისუფლების კონტროლის ქვეშ წარიმართებოდა მთელი ფინანსური პოლიტიკა, ამიტომაც, შავი ფულის გათეთრების პრობლემა მაშინ, ალბათ, მიზერული იყო და თუ არსებობდა, სახელმწიფო ინტერესებს არ ემუქრებოდა. შემდგომ, საბაზრო ეკონომიკის, საბანკო სფეროს განვითარებასთან ერთად, რაც საბანკო სტრუქტურები ჩაერთვნენ მსოფლიო საბანკო ოპერაციებში, თავისთავად წამოიწია ფულის გათეთრების პრობლემატიკამ. საქართველოში სერიოზული საუბარი ამ პრობლემაზე 2000 წლიდან დაიწყო, ხოლო რეალურად მის წინააღმდეგ ბრძოლა - 2003 წლიდან, როცა საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის აღკვეთის შესახებ. გარდა ამისა, შეიქმნა ეროვნულ ბანკთან არსებული ფინანსური მონიტორინგის სამსახური, რომელსაც დაევალა გარკვეული ინფორმაციების ანალიზი საეჭვო საბანკო ოპერაციებთან დაკავშირებით და, საერთოდ, მონიტორინგის განხორციელება ამ კუთხით. ასევე, პროკურატურის სისტემაში ჩამოყალიბდა შესაბამისი სამსახური. ამ ყველაფერმა შეკრა გარკვეული წრე იმისთვის, რომ საქართველოში დაიწყოს რეალური ბრძოლა ამ დანაშაულის – შავი ფულის გათეთრების წინააღმდეგ.

- ანუ, შავი ფულის გათეთრების პრობლემა საქართველოშიც რეალურად არსებობს?

- რა თქმა უნდა, არსებობს. ამას ისიც მოწმობს, რომ ამჟამად ვიძიებთ გახმაურებულ სისხლის სამართლის საქმეს ერთ-ერთი კომერციული ბანკის მიმართ, რომლის ხელმძღვანელობაც იმხილება შავი ფულის გათეთრებაში. საერთოდ, შავი ფულის გათეთრების გამოვლენა ერთ-ერთი ურთულესი პრობლემაა. არსებობს სხვადასხვა სფეროები, რომელიც ფულის გასათეთრებლად გამოიყენება, მაგრამ ყველაზე რთული სფერო საბანკო სექტორია. საქმეში, რომელსაც ჩვენ ვიძიებთ, გამოვლინდა სერიოზული საერთაშორისო კავშირები, სხვადასხვა ქვეყნებიდან ასეულობით ათასი ამერიკული დოლარის საქართველოში გადმორიცხვის ფაქტები. არსებობს სერიოზული ეჭვი, რომ ეს იყო უცხოური წარმოშობის შავი ფული, რომელიც ქართულმა ბანკმა გაათეთრა. ანუ, ქართული ბანკი გახდა ჩართული ამ საერთაშორისო ფულის გათეთრების სისტემაში. ამ ოპერაციაში რამდენიმე დიდი, სერიოზული ქვეყანა იყო ჩართული, საიდანაც მოედინებოდა უკანონო შემოსავლები და ქართული ბანკი მას ათეთრებდა.

- ეს ერთი კონკრეტული საქმეა, თუ არის სხვა საქმეებიც, რომელიც შავი ფულის საქართველოში მოძრაობას ადასტურებს?

- მოგეხსენებათ, რომ თეთრდება უკანონო შემოსავალი, ანუ, გათეთრებამდე ეტაპებია გასავლელი. პირველ რიგში, უკანონოდ უნდა მოიპოვო ფული. ამიტომაც შავი ფულის გათეთრების წინმსწრები დანაშაულის საქმეებს ვიძიებთ, მაგრამ მოხდა თუ არა საბოლოოდ, მოპოვებული შავი ფულის ლეგალიზაცია, ეს გამოძიების მომდევნო ეტაპია. აქამდე, ჯერჯერობით, გარდა დასახელებული საქმისა, არ მივსულვართ.

- შავი ფულის გათეთრების სხვადასხვა საშუალებებზეა საუბარი. ექსპერტთა განცხადებით, საქართველოში ეს სქემებიც აქტიურად მუშაობს. საუბარია იარაღით, ნარკოტიკით, ადამიანით უკანონო ვაჭრობაზე, სათამაშო და სასტუმროების ბიზნესზე, ტურიზმზე, ბოლო პერიოდში გაჩაღებულ მშენებლობის ბუმზე და ა.შ. თუ გაქვთ ამასთან დაკავშირებით ინფორმაციები და ამ მიმართულებით თუ მუშაობთ?

- შემიძლია ვივარაუდო, რომ თქვენ მიერ ჩამოთვლილი პრობლემატიკა საქართველოში სრული სახით, მართლაც, არსებობს, მაგრამ ჩვენ არ ვართ ოპერატიული სამსახური, რომელიც კონფიდენციალური ინფორმაციის შეგროვებითა და ანალიზითაა დაკავებული. ამიტომაც შემიძლია, მხოლოდ ვივარაუდო, რომ იარაღის, ნარკოტიკისა და ადამიანით ვაჭრობის ტრეფიკში, მშენებლობისა და სათამაშო ბიზნესში, ფულის გათეთრება მიმდინარეობს საქართველოშიც. რა თქმა უნდა, ეს პრობლემა იარსებებს, ოღონდაც გააჩნია რა მასშტაბის ზიანს აყენებს ქვეყანას. ამიტომაც საჭიროა, რომ აქტიური თანამშრომლობა დავამყაროთ ოპერატიულ სამსახურებთან, რათა დანაშაულების გამოვლენა ამ სფეროებშიც რეალურად მოხდეს. ჩვენი სამსახური სამი თვეა მუშაობს და უკვე მოვახერხეთ, რომ ერთ-ერთ სფეროში – საბანკო სფეროში წესრიგი დამყარდეს.

- ჭუჭყიანი ფულით "იკვებება" ტერორიზმი. ექსპერტთა განცხადებით, პანკისის ხეობა, აფხაზეთი, სამაჩაბლო ამ მიმართულებით ძალზე წარმატებულად გამოიყენებოდა.

- ამ კუთხით პანკისის ხეობის შესახებ ინფორმაცია არ გამაჩნია, მაგრამ არ არის გამორიცხული, რომ ეს ასე იყო, რადგან ტეროტორიები, რომლებსაც ხელისუფლება ვერ აკონტროლებს, სწორედ ამ დანაშაულებრივი საქმიანობისთვის გამოიყენება. იმ პერიოდში საქართველოში კონტროლის არანაირი მექანიზმი არ არსებობდა და, შესაბამისად, საქართველო იყო ძალზე მიმზიდველი უბანი, სადაც ნებისმიერ ქვეყანას შეეძლო მოეხდინა შავი ფულის გადმოქაჩვა და გათეთრება. ჩვენ წარმოებაში არსებული საქმეც ამაზე მეტყველებს, რომ მთელი რიგი ქვეყნების საბანკო სექტორი დაინტერესებული იყო საქართველოში ჭუჭყიანი ფულის გადმოქაჩვით და გათეთრებით. შექმნილი იყო ობობას ქსელი, სადაც ერთ-ერთი ცენტრალური ადგილი ეკავა ქართულ ბანკს – "გამა ბანკს".

რაც შეეხება ტერორიზმს, ეს წამყვანი თემაა მთელი მსოფლიოსთვის. ტერორიზმი სწორედ შავი ფულით ფინანსდება. ამიტომაც, ის ვინც მუშაობს შავი ფულის გათეთრების წინააღმდეგ, იბრძვის იარაღის, ნარკოტიკის ტრეფიკინგის და ტერორიზმის წინააღმდეგ.

- სერიოზული პრობლემაა უცხოური ინვესტიციებიც, ხშირ შემთხვევაში ეს გზაც ფულის გასათეთრებლად გამოიყენება.

- მართალია, ჭუჭყიანი ფული ძალზე ხშირად შემოდის ინვესტიციების გზით. ჩვენი ოპერატიული სამსახურები ამ მიმართულებით მუშაობენ თუ არა, ამის თაობაზე ინფორმაციას არ ვფლობ, მაგრამ ეს ძალზე სერიოზული პრობლემაა და სასურველია, რომ ამ კუთხით დაინტერესდნენ, რადგან არ უნდა გავხდეთ ის ქვეყანა, სადაც ჭუჭყიანი ინვესტიცია შემოდის, ანუ ქვეყანა, რომელიც ჭუჭყიანი ფულით შენდება.

არსებული მონაცემებით, ამერიკაში უკანონო შემოსავლების 4-5 პროცენტი თეთრდება, საქართველოში კი, არაოფიციალური მონაცემებით, ეს მაჩვენებელი 70-80 პროცენტს აღწევს. თუ ექსპერტთა გამოთვლები მართალია და უკანონო შემოსავლების გათეთრების მაჩვენებელი 70-80 პროცენტს აღწევს, სიტუაცია მართლაც მძიმე გამოდის, თუმცა ამ პრობლემის მოგვარება რეალურად შესაძლებელია. მით უმეტეს, რომ გენერალური პროკურორის აბსოლუტური მხარდაჭერა გვაქვს და ეს იმის გარანტიას იძლევა, რომ სერიოზული შედეგები იქნება.

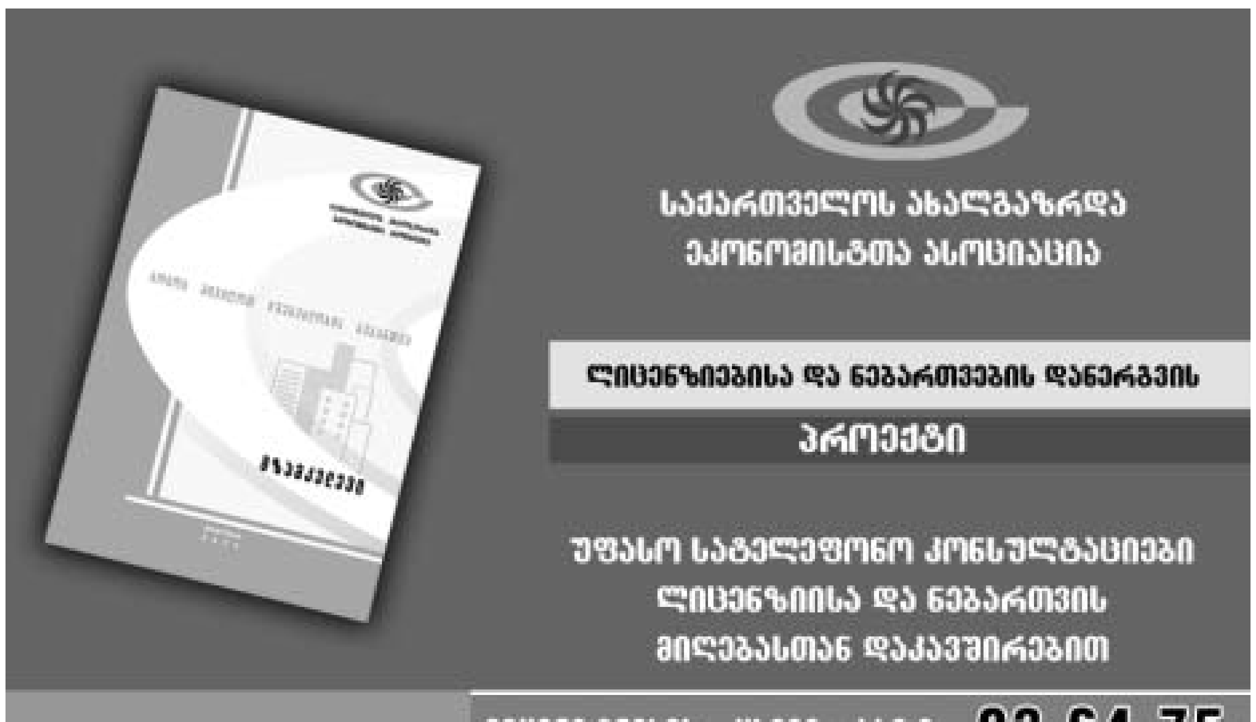

უფასო იურიდიული კონსულტაციის ქვითარი

ანკეტა

სახელი, გვარი ....

ასაკი, პროფესია, სამუშაო ადგილი ....

საკონტაქტო ტელეფონი ....

იურიდიული ოფისი "გაპი" - წერეთლის გამზ. 77. ტელ/ფაქსი: 34-76-58. www.gapi.ge

„ობობას ქსელიდან" „გამა ბანკამდე"

ორი წლის წინათ ევროპა მაფიოზების დაპატიმრების ტალღამ მოიცვა. იტალიელთა მიერ დაგეგმილ ოპერაციაში, სახელწოდებით "ობობას ქსელი", ინგლისის, გერმანიის, შვეიცარიის, საფრანგეთის, მონაკოს, აშშ-ს და კანადის სპეცსამსახურებიც მონაწილეობდნენ. სპეცოპერაციის მიზანი იყო იტალიაში გასათეთრებლად შესული რუსული შავი ფულის ამოღება. ფული რუსული მაფიის წარმომადგენლების კუთვნილება გახლდათ და მოპოვებული იყო უკანონო იმიგრაციის, ნარკოტიკებისა და იარაღით ვაჭრობიდან.

ინგა ალავიძე

ამ დანაშაულის გახსნაზე მუშაობა რუსეთსა და ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში სამი წლის მანძილზე მიმდინარეობდა. ვარაუდობდნენ, რომ მსხვილ მაფიოზურ ქსელში ქართველებსაც ეჭირათ მნიშვნელოვანი ადგილი. "ობობას ქსელში" მოყოლილ ევროპელ და რუს მაფიოზთა გვერდით, რომლებიც შავი ფულის გათეთრებაზე მუშაობდნენ, ქართულმა გვარებმაც გაიელვა. რუსმა სამართალდამცველებმა ქართველ კოლეგებს გამოუგზავნეს კიდეც ექვსი კაცის სია და მათ იდენტიფიკაციაში დახმარება სთხოვეს. თუმცა, აღმოჩნდა, რომ ისინი საქართველოდან კარგა ხნის წინ იყვნენ წასულები და გარკვეულ პერიოდში მოსკოვში მოღვაწეობდნენ. 90-ანი წლების დასაწყისში იარაღის ოფიციალურ ბიზნესშიც იყვნენ ჩართულები. მაშინ, როდესაც იტალიელთა ოპერაციის დაინტერესების ობიექტი გახდნენ, ანუ 2002 წელს, არც ერთი მათგანი დსთ-ს ქვეყნის ტერიტორიაზე აღარ იმყოფებოდა და, სავარაუდოდ, ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში ცხოვრობდნენ. რუსი სამართალდამცველების მხრიდან მათით დაინტერესება რუსეთის ბანკებიდან დიდი ოდენობით ფულის – 350 მილიონი დოლარის ევროპის ბანკებში გადაქაჩვამ გამოიწვია.

იმდროინდელმა შსს-მ მართალია, დაგვიდასტურა ინფორმაცია ექვსეულით რუსეთის სამართალდამცველი სტრუქტურების დაინტერესების შესახებ, მაგრამ მათი ვინაობა გაასაიდუმლოვა. იტალიაში ფულის გათეთრებასთან დაკავშირებული საქმის ძიებისას, სპეცსამსახურებმა დააკავეს საქართველოს მოქალაქე, რომლის ვინაობაც მაშინ, ასევე, საიდუმლოდ დარჩა. ის რამდენიმე თვე ლონდონში ჰყავდათ დაპატიმრებული და პიროვნების ვინაობა ინგლისელმა კოლეგამ 2002 წლის შემოდგომაზე დიდ ბრიტანეთში ოფიციალური ვიზიტით მყოფ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრს გაუმხილა. თუმცა, დაკავებულის პერსონა და მისგან მისაღები ინფორმაცია იმდენად მნიშვნელოვნად იყო მიჩნეული, რომ კობა ნარჩემაშვილს ამ ამბის საიდუმლოდ შენახვა სთხოვეს. ჩვენთვის მხოლოდ ის გახდა ცნობილი, რომ დაკავებული უშუალოდ მონაწილეობდა და, შესაბამისად, მნიშვნელოვან ინფორმაციას ფლობს ყოფილი საბჭოთა კავშირიდან ევროპასა და აშშ-ში გადაქაჩული ფულის თაობაზე, აგრეთვე ამ საქმიანობაში ჩართულ პირებზე. ჩვენთვის ისიც ცნობილია, რომ ბრიტანეთიდან ჩამოსვლის შემდეგ საქართველოს შს ყოფილ მინისტრს კობა ნარჩემაშვილს მუდმივად საქმის კურსში აყენებდნენ ლონდონში მიმდინარე გამოძიების თაობაზე.

ევროპაში შავი ფულის გათეთრების წინააღმდეგ გამოცხადებული ბრძოლის დროს საქართველოში კიდევ ერთი ოლიგარქი გამოჩნდა - ანზორ კიკალიშვილი. მოგვიანებით, ცნობილი გახდა, რომ მასზე აშშ-სა და იტალიის სამართალდამცველებს საერთაშორისო ძებნა ჰქონდათ გამოცხადებული.

"ობობას ქსელის" საფუძველზე უცხოელ სამართალდამცველთა მიერ შედგენილი შავ სიაში ფიგურირებდა მსოფლიოში სახელგანთქმული რუსული წარმოშობის კრიმინალური დაჯგუფებები "სოლნცევოს", "იზმაილოვოს", "ლუჩანსკის", ძმები ნაუმოვების, სემის ჯგუფები. იტალიელი კანონდამცველების მიერ საერთაშორისო ძებნილად გამოცხადებულთა შორის შეხვედრობდით ანზორ კიკალიშვილის გვარსაც. იტალიის პოლიციის სამწლიანი სპეცოპერაციის "ობობას" ქსელში კიკალიშვილ-კობზონის ჯგუფიც მოჰყვა. სხვა დანაშაულებრივ დაჯგუფებებთან ერთად კიკალიშვილ-კობზონის ჯგუფი ბრალდებული იყო კონტრაბანდაში, ნარკოტიკებითა და იარაღით ვაჭრობაში, პროსტიტუციის ბიზნესის წარმოებაში, გამოძალვაში, თაღლითობაში, რუსეთში უკანონო იმპორტის წარმოებაში, და, საერთო ჯამში, შავი ფულის გათეთრებაში.

"კრიმინალური ოლიგარქები საბჭოთა ეკონომიკური სისტემის რღვევისას, არცთუ კანონიერი გზით მოპოვებული დიდი კაპიტალითა და უცხო ქვეყნიდან დევნის გამო, იძულებით შემოედიან და ფეხს იკიდებენ საქართველოს ტერიტორიაზე. აღნიშნული ჯგუფები, სარგებლობენ ქვეყნის მძიმე ეკონომიკური მდგომარეობით, ეწევიან ოლიგარქიულ პროზელიტიზმს, ყიდულობენ ყველას და ყველაფერს," – ასეთი განცხადება გააკეთა უშიშროების მაშინდელმა მინისტრმა ვალერი ხაბურძანიამ, თუმცა, სხვა ქვეყნებიდან გამოძევებულ ოლიგარქთა ვინაობა არც მას და არც მაშინდელი ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლებს არ დაუკონკრეტებიათ.

ოპერაცია "ობობას ქსელი" - ეს იყო პირველი შემთხვევა, როცა ტრანსნაციონალურ დანაშაულთან საქართველო დაკავშირდა. მოგვიანებით, შავი ფულის გათეთრებაში საქართველოს მონაწილეობის შესახებ განცხადება უკვე ქართველმა სამართალდამცველებმა გააკეთეს.

რამდენიმე თვის წინ ჭუჭყიანი ფულის გამთეთრებლად დასახელდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ყოფილი მეთაური ასლან აბაშიძე და მისი გარემოცვა. უფრო კონკრეტულად, "საზღვაო ბანკის" ცენტრალური ოფისი ჭუჭყიანი ფულის გათეთრების სოლიდურ ოპერაციებს ახორციელებდა. "საზღვაო ბანკის" საქმეს პროკურატურა ამჟამადაც იძიებს.

ამ მიმართულებით რამდენიმე კვირის წინ აქტუალური გახდა "გამა ბანკის" საქმე. გენერალური პროკურატურის თანამშრომლებმა "გამა ბანკის" სათავო ოფისი და ფილიალები დააყადაღეს, ხოლო სასამართლომ ნებართვა გასცა საბუღალტრო და საფინანსო დოკუმენტაციის ამოღების და ჩხრეკის ჩატარების შესახებ, რაც სპეცრაზმის გამოყენებით განხორციელდა. ფაქტზე პროკურატურაში სისხლის სამართლის საქმე გადასახადების გადახდისთვის თავის არიდებისა და თაღლითობის მუხლებით აღიძრა. გენერალური პროკურორის მოადგილემ კახა კობერიძემ განაცხადა, რომ 2004 წლის იანვარ-თებერვალში "გამა ბანკმა" მოკლევადიანი სესხები თხუთმეტ იურიდიულ არარეზიდენტ პირზე გასცა, რომლებიც რეგისტრირებულნი არიან ამერიკასა და ბულგარეთში. სულ გაცემულია 2 მლნ 394 ათასი ლარის ოდენობის თანხა, რაც "გამა ბანკის" საკრედიტო პორტფელის 95 პროცენტს შეადგენს.

გენერალური პროკურატურა ეჭვობს, რომ ბანკმა ფულის გათეთრების კლასიკური ოპერაცია განახორციელა. ჩატარებული ოპერაციებისთვის დაპატიმრებული არიან ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე არჩილ ქადაგიშვილი, გენერალური დირექტორი გიორგი ქადაგიშვილი, მოადგილე იამზე კორსანტია, სარევიზიო კომისიის თავმჯდომარე ზაზა გომელაური და მთავარი ბუღალტერი იაგო გოტიშვილი. "გამა ბანკის" საქმეს ამჟამად გენერალური პროკურატურის შავი ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მებრძოლი ბიურო იძიებს და არსებული ინფორმაციით, გამოძიების მასალებში საკმაოდ სერიოზული ინფორმაციები არსებობს, რომელთა გახსნაზეც, ასევე, მიმდინარეობს მუშაობა.

დისკუსია

რამდენიმე მოსაზრება მეცნიერებისა და უმაღლესი განათლების რეფორმირების თაობაზე

თამაზ გამყრელიძე

თამაზ გამყრელიძე
აკადემიკოსი

1. დღევანდელ ვითარებაში ჩვენს ქვეყანაში, ყველასათვის გასაგებია, გასატარებელია ძირეული რეფორმები განათლებისა და მეცნიერების ორგანიზაციის სფეროში, რათა შევინარჩუნოთ და კიდევ უფრო ავამაღლოთ საქართველოში ტრადიციულად არსებული მაღალი აკადემიური დონე.

2. სათანადოდ უნდა გარდაიქმნას მეცნიერებათა აკადემიის არსებული სტრუქტურა და შეიქმნას "ეროვნული აკადემია", როგორც საბაზისო დაფინანსებაზე დამყარებული ფუნდამენტურ კვლევათა ეროვნული ცენტრი, რომლის კურატორი უნდა იყოს ქვეყნის პრეზიდენტი (ამერიკის "ნაციონალური აკადემიისა" და **ჯონ ადამსის** – ამერიკის შეერთებული შტატების რიგით მეორე პრეზიდენტის მიერ დაარსებული "ხელოვნებათა და მეცნიერებათა აკადემიის" ანალოგიით). "მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის" განსაზღვრული ვადით არჩეული პრეზიდენტი უნდა დაამტკიცოს საქართველოს პრეზიდენტმა.

3. ჩვენი ქვეყნის ამჟამინდელი სოციალური ვითარების გათვალისწინებით, მეცნიერებისა და განათლების სფეროში გამოყენებული უნდა იქნეს არა ევროპული (კერძოდ, გერმანული) მოდელი მკაცრი ასაკობრივი ცენზით (ეს ერთბაშად დასცემდა ჩვენ დღევანდელ აკადემიურ დონეს), არამედ ამერიკული მოდელი, რომელიც აკადემიურ სფეროში მოღვაწეთათვის არ ითვალისწინებს გარკვეულ ასაკობრივ ცენზს: სენატორ **კლოდ პეპერის** საკანონმდებლო ინიციატივით ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესმა კარგა ხანია მიიღო კანონი, რომელიც აკადემიურ სფეროსა და ადმინისტრაციაში აუქმებს ასაკობრივ ცენზს, როგორც "ასაკობრივ დისკრიმინაციას" და ადამიანის უფლებების დარღვევას.

4. მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია შეიძლება სამი ძირითადი კლასისაგან ან განყოფილებისაგან შედგებოდეს, რომლებშიც ცალკეული "სექციები" ან "სექტორები" გამოიყოფა. გასაგებია, რომ დღეს, როდესაც ხდება მეცნიერების ტრადიციულად ჩამოყალიბებული დარგების ინტეგრაცია და კომპლექსური დისციპლინების ჩამოყალიბება, მეცნიერების "კლასებად" განაწილება უაღრესად პირობით ხასიათს ატარებს და ძირითადად პრაგმატული მიზნებით არის გამართლებული.

ამჟერად კლასებად განაწილება შემდეგნაირად შეიძლება წარმოვიდგინოთ:

1. მათემატიკურ მეცნიერებათა კლასი:

მათემატიკა, ინფორმატიკა.

2. საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა კლასი:

აქ ძირითადად ორი სექტორი გამოიყოფა: (ა) არაცოცხალი და (ბ) ცოცხალი სამყაროს შემსწავლელი მეცნიერებები:

(ა) ფიზიკა, ასტრონომია, ქიმია, გეოგრაფია, გეოლოგია, ტექნიკური მეცნიერებები და ა.შ.;

(ბ) ბიოლოგია და მედიცინა.

3. ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა კლასი:

(ა) ენა, ლიტერატურა, ხელოვნება;

(ბ) ფილოსოფია, ფსიქოლოგია, ისტორია, არქეოლოგია, ეთნოლოგია და ა.შ.;

(გ) ეკონომიკა, სამართალმცოდნეობა, სოციოლოგია, პოლიტოლოგია და ა.შ.

5. ქვეყნის პრეზიდენტთან უნდა შეიქმნას, პრეზიდენტის პოლიტიკურ მრჩეველთა საბჭოს ანალოგიით, "განათლების, მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების" მცირერიცხოვანი საბჭო, როგორც ამ სფეროში არსებული პრეზიდენტის სათათბირო ორგანო.

***რედაქციისაგან:** აკადემიკოს თამაზ გამყრელიძის წერილით გრძელდება დისკუსია მეცნიერებისა და განათლების სფეროში გასატარებელი რეფორმების შესახებ.*

გროზნო რუსეთია...

მაია გურაბანიძე

ტერორიზმის წარმოშობის უამრავ ფაქტორთა (პოლიტიკურ, კულტუროლოგიურ, ეკონომიკურ, რელიგიურ-ექსტრემისტულ, სხვა და სხვა) შორის, რუსული სპეცსამსახურებისა და "ველიკოდერჟავნიკების" მიერ ყველაზე ხელსაყრელი და "არგუმენტირებული" რელიგიური ფუნდამენტალიზმი და ექსტრემიზმი აღმოჩნდა.

ეჭვს გარეშეა, რომ ექსტრემიზმი და ფუნდამენტალიზმი ერთ-ერთი ყველაზე საშიში და, ამავე დროს, ურთულესი მოვლენაა ცივილიზებულ სამყაროში, სწორედ მის ნიადაგზე აღმოცენდება შეურიგებელი დაპირისპირება როგორც ცალკეულ ინდივიდებს, ასევე საზოგადოებრივ და სახელმწიფოებრივ სტრუქტურებს შორის. ეს საკითხი იმდენად ერთმნიშვნელოვანია და ცხადზე უცხადესი, რომ მას ზედმეტი განსჯა და კამათი არ სჭირდება, მაგრამ როდესაც მთლიანობაში ისტორიულად განვიხილავთ რუსეთ-კავკასიის ურთიერთობებს, ამ ბოლო დროს რუსეთში ზედიზედ განხორციელებულ ტერაქტებს – აფეთქებას მეტრო "რიჟკაისთან", ორი თვითმფრინავის ერთდროულად გატაცებას და მერე მათ კატასტროფას, ჩრდილო ოსეთში, ქალაქ ბესლანში დატრიალებულ ტრაგედიას, რომელმაც მთელი მსოფლიო შეძრა, მაშინ ცხადი ხდება, რომ საქმე გვაქვს აბსოლუტურად სხვა შინაარსის მოვლენასთან და გვიძნელდება ჩეჩნეთის ტრაგედიის ახსნა მხოლოდ და მხოლოდ რელიგიური ექსტრემიზმით (ვიმეორებთ: რის თავზე მოხვევასაც რუსული სპეცსამსახურები და "ველიკოდერჟავნიკები" ცდილობენ). სინამდვილეში ეს არის სასოწარკვეთილი და გონებაარეული ერის დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის უპრეცედენტო, უკიდურეს აგრესიულ ფორმებში გამოვლენილი პროტესტი – ომი. სწორედ ამიტომ ჩვენ ვერ გავიზიარებთ რუსების ვერსიას, თითქოს ჩრდილო კავკასიაში მათ მიერ წარმოებული დამპყრობლური ომის მიზეზი საერთაშორისო ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაა, ანდა კიდევ, თითქოსდა აჯანყებულები ჩვეულებრივი რელიგიური ექსტრემისტები და ფუნდამენტალისტები არიან. ვინც კავკასიის ისტორიას ცოტათი მაინც იცნობს, მან იცის, რომ საჩაჩნეთისა და დაღესტნის დაპყრობა რუსებს მე-19 საუკუნის დასაწყისში აქვთ დაწყებული (ჩვენს მერე). თავისუფლების მოყვარული, ღირსებით აღსავსე მთიელი ხალხი ნახევარ საუკუნეზე მეტხანს უწევდა წინააღმდეგობას იმ დროისათვის "ევროპის ჟანდარმად" წოდებული რუსეთის ჯარს. ეს არათანაბარი ბრძოლა იმდროინდელი მსოფლიოს ყურადღების ცენტრში მოექცა. ამის შესახებ წერდნენ ტოლსტოი და დიუმა (იმდროინდელმა სხვა მრავალმა გამოჩენილმა ადამიანმა მიუძღვნა ბევრი საქებარი ეპითეტი თავისუფლებისათვის მებრძოლ ერთ მუჭა მთიელ ხალხს იმამ შამილის მეთაურობით). ამ ნახევარსაუკუნოვან წინააღმდეგობას კავკასიური ომი ეწოდა, თუმცა მაშინ არც "ალ ქაიდა" და არც არაბი ფუნდამენტალისტები არსებობდნენ. ან კი ინდოეთის განმათავისუფლებელი ბრძოლისთვის, რომელიც "განდიზმის" სახელწოდებითაა ცნობილი, რელიგიური ექსპრემიზმის დარქმევა, სასაცილო არ იქნებოდა? ასეთივე წარმატებით შეიძლება ირლანდიელთა, შოტლანდიელთა, ბასკების ან კორსიკის წინააღმდეგობებს რელიგიური ექსტრემიზმი დავარქვათ (ნიშანდობლივია: 9 აპრილის მერე რუსებმა ექსტრემისტებად მონათლეს მათ მიერ ჩახოცილი ქალები და ბავშვები).

ცივილიზებული სამყარო ჩეჩენი ხალხის ბრძოლას დამოუკიდებლობისა და თვითგამორკვევისაკენ ბოლო 10 წელი კვლავ განსაკუთრებული ინტერესით ადევნებს თვალყურს. ჩვენ კი, ქართველებს, კავკასიური ომი კარგად უნდა გვახსოვდეს, სადაც, ჩვენდა სამარცხვინოდ, თავისუფლებისათვის მებრძოლი ერთი მუჭა ხალხის წინააღმდეგ უკვე რუსიფიკატორული პოლიტიკით გზააბნეული ქართველი თავადები და პოეტი-გენერლებიც კი სისხლში ახშობდნენ ამბოხებულ აულებს. უფრო მეტიც, რუსების სამხედრო შტაბი კავკასიური ომისა, თბილისში იყო. შამილს ერთხელ უთქვამს კიდეც, "რუსები რომ მუსრს გვავლებენ მთიულებს, ეს მესმის, ვინაიდან ზღაპრულ მგელსავით ხახაში ძალივით გავეჩხირეთ, მაგრამ ამ ქართველებს რაღა უნდათ ჩემგან, რად ეხმარებიან რუსებს ასე ერთგულად და რად უჩვენებენ ასე გაბედულად და ოსტატურად მთის გზაკვალსო... განა ჩემისა და დაღესტნის წახდენით მაგათ რა შეემატებათ. ან თუ ჰგონიათ დაღესტნის დამონება დაუბრუნებს მაგათ გამქრალ პოლიტიკურ არსებობასო". ისე ჩავიდა იმამი საფლავში, რომ ვერ შეიტყო მიზეზი ამ გულსაკლავი საიდუმლოსი და ვერც ვერასოდეს გაიგებდა. ქართველთა ერთი ნაწილის ერთგულება, სავარაუდოდ, განპირობებული იყო რამდენიმე ფაქტორით:

1) არაშორსმჭვრეტელური პოლიტიკა მე-18 საუკუნეში, შემზარავი ლეკიანობა და რუსეთთან ერთმორწმუნეობა, კონკრეტულ შემთხვევაში კი კარიერისტული ზრახვებით. რაც შეეხება იმამ შამილს, რომელსაც "მამულიშვილობაში მთელს მე-19 საუკუნეში ჩვენში სწორი და ბადალი არ ჰყავდა", მასზე ლეგენდები დადიოდა. იმ დროისთვის უაღრესად განათლებული, სუფისტი და სტოიკოსი, უნიჭიერესი მხედართმთავარი, ბრწყინვალე ორგანიზატორი - მან შეძლო გაეერთიანებინა საჩაჩნო, დაღესტანი, საჩერქეზო, არისტოკრატიული ტომი ყაბარდოსი და კიდევ უამრავი პატარ-პატარა ტომი. მან შექმნა სამართლის წიგნი ანუ კანონები (ძეგლის დება) და ცენტრალიზებულად მართავდა ამ თავისსავე გაერთიანებულ მთას. თუ დავუჯერებთ მთაში შემონახულ უამრავ ლეგენდას, შამილი ალექსანდრე ბატონიშვილის შვილი ყოფილა (როგორც ცნობილია, ალექსანდრე ბატონიშვილი დაუძინებელი მტერი იყო რუსებისა და სადაც კი მათ წინააღმდეგ ბრძოლა იყო, იქ ჩნდებოდა. ასე მოხვდა ის დაღესტანში). ეს ლეგენდა თუ მართალია, მაშინ სიმბოლურია, რომ რუსების მიერ გაუქმებული ბაგრატიონთა ტახტის "მემკვიდრე" კიდევ 30 წელი ხმლით ხელში ებრძოდა კავკასიის დამპყრობლებს.

ნახევარსაუკუნოვანი ბრძოლა მონსტრთან ჩეჩნების გენოციდით დამთავრდა. გაერთიანებული კავკასიელი ხალხის თავისუფლებისაკენ ლტოლვის იმედი კი დროებით სოფელ ღუნიბთან დასრულდა, სადაც შამილი თავის ოჯახთან და მხოლოდ და მხოლოდ 400 მიურიდთან ერთად იყო გამაგრებული. ტყის ჭრამ, აულების გადაბუგვამ, სადაც მცირეწლოვანი ბავშვები და ქალები იყვნენ შეხიზნული (ბრწყინვალედ აქვს აღწერილი ლევ ტოლსტოის "ჰაჯი მურატში" აულის გადაბუგვა, ბავშვის სიკვდილი), შამილის მცირერიცხოვანი რაზმის ამოხოცვამ ეს ხანგრძლივი ომი დაასრულა. ამ საზარელი ამბების, ანუ ერთი საუკუნის შემდეგ, სტალინმა ერთ ღამეში მოახერხა მთელი ჩრდილო კავკასიის ნახევარზე მეტი მოსახლეობის გასახლება.

მესამედ კი აგერ ჩვენს თვალწინ, მთელი მსოფლიოს თვალწინ, მაშინ, როდესაც ერთი ადამიანის ღირსებების შელახვაზე განგაშს ტეხს პროგრესული საზოგადოება – ჩეჩენ ერს ბომბავენ, წვავენ სოფლებს, ქალაქებს, კლავენ მოხუცებს და ბავშვებს. განა გასაკვირია, შახიდი გახდეს ჩეჩენი ქალი, რომელსაც ამოუხოცეს მშობლები, შვილი, ძმა და რომელსაც აღარც სამშობლო აქვს.

ამთავითვე სრულიად გარკვევით მინდა ვთქვა, რომ რაც არ უნდა მყარი და, ზოგ შემთხვევაში, სამართლებრივი არგუმენტაცია უმაგრებდეს ზურგს ტერორიზმს, მისი გამართლება ზნეობრივად, სოციალურად და, გნებავთ, პოლიტიკურად, ყოვლად დაუშვებელია. ფანატიზმამდე და რადიკალიზმამდე აყვანილი ნებისმიერი კონკრეტული, ან თვით ყველაზე ამაღლებული იდეაც კი, რომელსაც ძალადობით ეწირება თუნდაც ერთი ადამიანის სიცოცხლე, რასაკვირველია, კატეგორიულად მიუღებელი და დასაგმობია, თუმცა მისი, როგორც მოვლენის დიფერენციაცია შესაძლებელია, გამომწვევი მიზეზებისა მაინც, იმიტომ, რომ მომავალში შესაძლებელი გახდეს მათი თავიდან აცილება.

ცივილიზებულმა სამყარომ რუსეთის სახელმწიფოს და რუს ხალხს სამძიმარი გამოუცხადა, მაგრამ ამავე დროს საკმაოდ მკაფიოდ მიუთითა იმის აუცილებლობაზე, რომ ამ ყოფილ ზესახელმწიფოს თავისი პოზიციები გადაესინჯა მთლიანად ჩეჩნეთის მისამართით წარმართულ პოლიტიკაზე. ასეთმა შენიშვნებმა, როგორც ვნახეთ, რუსეთის გაღიზიანება გამოიწვია. კვლავინდებურად დაბეჯითებით ვიმეორებთ, ტერორიზმის გამართლება შეუძლებელია, მაგრამ როცა ასეთი მასშტაბის ტერორისტული აქტები ხორციელდება, საზოგადოებას ღრმად დაფიქრება მართებს. ტერორისტების უმთავრესი ჩანაფიქრი ის იყო, რომ მძევლად აყვანილ ამდენ ბავშვს რუსეთის ხელისუფლება არ გაწირავდა, მოლაპარაკებაზე უარს არ იტყოდა. შეიძლება იყო მეორე, უფრო მზაკვრული ჩანაფიქრი. ტერორისტებმა იცოდნენ, რომ ხელისუფლება უკან არ დაიხევდა, არად ჩააგდებდა ასეულობით ბავშვის სიცოცხლეს და სკოლის შენობის ასაღებად შტურმით წავიდოდა, რასაც აურაცხელი მსხვერპლი მოჰყვებოდა. შედეგი? – მსოფლიო საზოგადოების თვალწინ რუსეთი თავისი ხელით ჩამოიგლეჯდა ნიღაბს. თუ ასეთი ჩანაფიქრი მართლა არსებობდა, მაშინ გამოდის, რომ მათ თავიანთი მიზნისთვის მიუღწევიათ.

ჩვენმა საზოგადოებამ უნდა დაგმოს ის გენოციდი, რომელიც ამ პატარა ერის მიმართ ხორციელდება – ერისა, რომელიც ორი საუკუნეა, რაც თავისი სისხლის ფასად უზარმაზარი დამპყრობელი ურჩხულისგან თავის დახსნას, ანუ დამოუკიდებლობის მოპოვებას ცდილობს.

როდესაც ქართული საზოგადოება გმობს ტერორიზებულ აქტს ბესლანში და ეს მართლაც ჯოჯოხეთური მოვლენა იყო, ამავე დროს აუცილებელია მისი გამომწვევი მიზეზები უფრო ღრმად იქნეს გაანალიზებული. რაც შეეხება ჩვენს ხელისუფლებას, ალბათ მას დიპლომატიური ეტიკეტი არ აძლევს საშუალებას, ის სიმართლე თქვას, რაზეც ზემოთ ვსაუბრობდით, მაგრამ ხომ არის შესაძლებელი, საერთოდ ავუაროთ ამ თემას გვერდი და მეზობელ, თავისუფლებისათვის მებრძოლ ხალხს შეურაცხყოფა არ მივაყენოთ. და თუ ჩვენ გავიმეორებთ, რომ გროზნო რუსეთია, მაშინ...

ჩვენი სამოქალაქო საზოგადოება ვალდებულია, სიმართლე თქვას, სიმართლე უთხრას რუსეთის ხელისუფლებას. მით უმეტეს, რომ ამ ურჩხულისაგან თავის დახსნას ჩვენი ქვეყანა დღესაც სრულყოფილად ვერ ახერხებს. მათ მიტაცებული აქვთ ჩვენი ისტორიული მიწა-წყალი, დანარჩენ ტერიტორიაზე მისი დამპყრობელი ნაწილები დგანან.

ეს აუცილებელია, ვინაიდან მათ მიმართ მამებელ სიტყვებს და საქმეებს კიდევ უფრო უარყოფითი შედეგები მოსდევს ხოლმე მათი მხრიდან – ეს რეალობაა და მწარე გამოცდილებაც.

***P.S.** ვიცი, ოპონენტები იტყვიან და ხშირად გამიგონია კიდეც, რა აზრი აქვს ჩეჩნების ბრძოლას რუსეთთან, ისინი ხომ საბოლოოდ ფიზიკურად გაწყდებიან? ჩვენ არ უნდა დაგვავიწყდეს ის მთავარი ღირებულება, რაც ადამიანს სულიერ ღირსებას აგრძნობინებს.*

დაბოლოს, ლეკიანობაც, გილაევიც და ბასაევიც ჩვენი უსუსური სახელმწიფოებრიობის შედეგია, როდესაც არ გვყავს ჯარი და საკუთარ საზღვრებს ვერ აკონტროლებ, შენივე ხალხი იყაჩაღებს, რისი მოწმეც ვიყავით ბოლო ათწლეული. ჩვენ თუ მუდმივად ლეკიანობა, ბასაევი და გილაევი ვახსენეთ, იმათ კი სტალინი და ბერია, ისიც უნდა გვახსოვდეს, რომ კრიმი-

საავიაციო აბსურდები საქართველოს კანონმდებლობაში

ორნახევარი წლის წინათ, 2002 წლის მარტში, ყველასთვის მოულოდნელად თანამდებობიდან გაათავისუფლეს საქართველოს საავიაციო ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი, ბატონი ზ. ფერიშვილი. თავის თანამდებობაზე ის მხოლოდ რვა თვის განმავლობაში იმყოფებოდა. მისი წინამორბედი საავიაციო საქმის დილეტანტი, ბატონი გ. ნიჟარაძე იყო, რომელმაც, თავის მხრივ, უარესი დილეტანტის - ბატონ ჯ. მარგველიძის თანამდებობა დაიკავა. მომხრეებიცა და მოწინააღმდეგეებიც დიდი ცნობისმოყვარეობით ადევნებდნენ თვალს ფერიშვილის თანამდებობაზე დანიშვნის ამბავს, რადგან იცოდნენ, რომ ნებისმიერ სფეროში, რა თანამდებობაზეც არ უნდა დაენიშნათ, წესრიგის დამყარებასთან დაკავშირებით მას შეუპოვარი ხასიათი ჰქონდა. და რაც ამ ისტორიაში ყველაზე განსაცვიფრებელია: ის თანამდებობიდან სწორედ იმან გაათავისუფლა, ვინც თავის დროზე დანიშნა, და ეს სხვა არავინ გახლდათ, თუ არა თავად საქართველოს ტრანსპორტისა და კომუნიკაციების მინისტრი, ბატონი მ. ადეიშვილი.

სანამ ამ ნარკვევის წერას განვაგრძობდე, მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო, რომ მე აზრადაც არა მომდის ბატონ ზ. ფერიშვილის დაცვა. ნებისმიერმა ავიატორმა იცის, რომ ჩემზე მეტი მასთან არავის უბრძოლია, და ამავე ავიატორებმა იციან, რომ ბატონი ზ. ფერიშვილი წინააღმდეგობებით აღსავსე პიროვნებაა, რომელსაც მრავალი მომხრე ჰყავს, მაგრამ არანაკლები რაოდენობით - მოწინააღმდეგეებიც. ახლა არ ვაპირებ იმის ანალიზს, თუ რატომაა ვილაცა მისი მომხრე ან მოწინააღმდეგე. მხოლოდ იმას მოგახსენებთ, რომ კომუნისტური რეჟიმის დაშლის შემდეგ როცა ყველანი თავს ვაჩვენებდით, თითქოს ვმუშაობდით, სინამდვილეში კი მოუთმენლად ველოდით სამუშაო დღის დასრულებას, უცებ გამოჩნდა ხელმძღვანელი, რომელმაც ძალიან მტკიცედ და მკაცრად დაიწყო ქართულ ავიაციაში წესრიგის დამყარება. ზოგჯერ ზედმეტიც კი მოსდიოდა, მაგრამ მიზანი საშუალებებს ამართლებდა, და წესრიგის დამყარება მართლაც დაიწყო. ამის შედეგი ის გახლდათ, რომ მშიერსა და გაღატაკებულ საქართველოში, სადაც თითქმის ყველა საწარმოს მუშაობა შეჩერებული იყო, ავიაკომპანია შეიქმნა, რომელიც ყველა მსოფლიო სტანდარტს შეესაბამებოდა და რომელშიც რამდენიმე ასეული ადამიანი იყო დასაქმებული, მათ შორის ისინიც, ვინც ზ. ფერიშვილმა თავის დროზე დაითხოვა. ამის შესახებ ასე დაწვრილებით იმის გამო მოგახსენებთ, რომ ზ. ფერიშვილის საავიაციო ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის თანამდებობაზე დანიშვნასთან ერთად მრავალ ადამიანს იმედი ჩაესახა, რომ თავად საავიაციო ადინისტრაციაშიც ასეთივე წესრიგი დამყარდებოდა.

რაც არ უნდა გასაოცრად გეჩვენოთ, საქართველოს ავიაციაში წესრიგის დამყარებაში ყველაზე ნაკლებად თავად ტრანსპორტის სამინისტროს ხელმძღვანელობა ყველაზე ნაკლებად იყო დაინტერესებული, რადგან მასში პირადი გამდიდრებისა და მოგების წყაროს ხედავდა. სავსებით ბუნებრივია, რომ ზ. ფერიშვილმა ბატონ მ. ადეიშვილის იმედები არ გაამართლა, და სწორედ ამით აიხსნება ზ. ფერიშვილის თანამდებობიდან ესოდენ სასწრაფოდ გათავისუფლებით ფაქტი. იმისთვის, რომ ჩემი სიტყვა ლიტონი არ იყოს, ერთ მაგალითს მოგახსენებთ. დაახლოებით სამი წლის წინათ ბატონ მ. ადეიშვილის მიერ ბრძანება გაიცა, რომლის თანახმადაც საქართველოს საავიაციო ადმინისტრაციას, ბიუჯეტის გარდა, ტრანსპორტისა და კომუნიკაციების სამინისტროსთვის კვარტალურად უნდა გადაერიცხა 515 ათასი ლარი, რომელთაგანაც პირადად ბატონმა მინისტრმა საპრემიო თანხა - თვეში 2300 ლარი დაიწესა. ეს უსირცხვილო ბრძანება გაცემული იყო იმ დროს, როცა სსრკ-ს დამსახურებულ მფრინავს უფულობის გამო თვეში პენსიად 14 ლარს უხდიდნენ. ბუნებრივია, ბატონი ზ. ფერიშვილი წინ აღუდგა ამ ბრძანებას და ეს მისი თანამდებობიდან მოხსნის ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზი გახდა. მან სასამართლოში უჩივლა საქართველოს ტრანსპორტისა და კომუნიკაციების სამინისტროს ბატონ მ. ადეიშვილის სახით. სიტუაცია კიდევ უფრო გაამძაფრა იმ გარემოებამ, რომ ბატონ ზ. ფერიშვილის ნაცვლად მის თანამდებობაზე კვლავ ბატონი ზ. ჭანკოტაძე დაინიშნა. "კვლავ", რადგან მანამდე იმავე სამინისტროს ბრძანებით ბატონი ზ. ჭანკოტაძე თანამდებობიდან გათავისუფლებული იყო. აქ იბადება სავსებით ბუნებრივი კითხვა: თუ ბატონი ზ. ჭანკოტაძე კარგი ხელმძღვანელი იყო, რატომ გაათავისუფლეს ის თანამდებობიდან, ხოლო თუ ცუდი იყო, იმავე თანამდებობაზე რატომ დანიშნეს? პასუხი ძალიან მარტივია: ყველას, ტრანსპორტის სამინისტროსა თუ საავიაციო ადმინისტრაციაში, სურდა შეძლებისდაგვარად სწრაფად აღედგინა ქართულ ავიაციაში ფულის მოპოვების ის დანაშაულებრივი მექანიზმი, რომელსაც წლების განმავლობაში აგებდნენ, როცა ამ უმდიდრეს სფეროში მომუშავე ხალხი მათხოვრად რჩებოდა, მაგრამ ხალხის პატარა ჯგუფი დანაშაულებრივად მდიდრდებოდა. ალბათ არაა საჭირო იმის შეხსენება, რომ მოგვიანებით ამ ორივე სტრუქტურის ხელმძღვანელები დაპატიმრებული იყვნენ: ტრანსპორტის სამინისტროსი ბატონ მ. ადეიშვილის სახით და საავიაციო ადმინისტრაციისა - ბატონ ზ. ჭანკოტაძის სახით. ამრიგად, ქვეყნის ახალმა ხელმძღვანელობამ პრაქტიკულად დაამტკიცა ის, რის დამტკიცებასაც საქართველოს საფრენი შემადგენლობის ასოციაცია წლების განმავლობაში ცდილობდა. სწორედ ამიტომაა, რომ საქართველოს ყველა უბრალო მფრინავი მხარს უჭერს საქართველოს პრეზიდენტის, ბატონ მიხეილ სააკაშვილის ძალისხმევას, რომელიც საქართველოს ავიაციაში და მთელს საქართველოში წესრიგის დამყარებისკენაა მიმართული.

მაგრამ ამ საქმეში დიდი აბსურდები სწორედ ამ წუთიდან დაიწყო. წარმოუდგენელია, მაგრამ ფაქტია, რომ უკვე ორწელიწადნახევარი გრძელდება სასამართლოდ წოდებული ფარსი, რომელიც მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლემ, ბატონმა ფარუნიანმა გამართა. მან უსასრულოდ გაწელა საქმე, რომლის გადაწყვეტაც ხუთ წუთში შეიძლებოდა, და ალბათ მხოლოდ ამისთვის იმსახურებს ის გინესის რეკორდების წიგნში შეყვანას. ხოლო თუ ის ვილაცის დაკვეთას ასრულებდა, მან ის ჩინებულად შეასრულა. ალბათ მხოლოდ ჩვენს, საქართველოს სამართალწარმოებაში შეიძლება იმის ნახვა, რომ პირი, რომლის წინააღმდეგაც საქმეა აღძრული, სასამართლოში მოპასუხის კი არა, მოწმის სტატუსითაა გამოძახებული. მაგრამ, როგორც იტყვიან, ქაღალდი ყველაფერს აიტანს.

მე არც ერთი სასამართლო სხდომა არ გამომიტოვებია და ამ წლების განმავლობაში ყურადღებით ვადევნებდი თვალს ბატონ ფარუნიანს. ზოგჯერ მებრალებოდა ხოლმე - მთელი ამ დროის განმავლობაში ის გადაუწყვეტელი ამოცანის გადაწყვეტას ლამობდა: არც მწვადი დაეწვა და არც შამფური. ერთი მხრიდან მას სიმართლე აწვებოდა, რომელიც მას უნდა ეთქვა, ვალდებული იყო, რომ ეთქვა, მეორე მხრივ კი შიში ჰქონდა იმ ადამიანებისა, რომელთაც სიცრუე დაუკვეთეს. დიდი იმედი მქონდა იმისა, რომ ახალი მთავრობის დროს ის ვერ გაბედავდა იმის გაკეთებას, რაც გააკეთა, მაგრამ, სამწუხაროდ, მან ეს მაინც გააკეთა.

ეს ხომ აბსურდია: ის, ვის წინააღმდეგაც ზ. ფერიშვილი იბრძვის, დაპატიმრებულია, ვინც მის ნაცვლად დანიშნეს, ასევე დაპატიმრებულია, მოსამართლეს კი გადაწყვეტილება მათ სასარგებლოდ გამოაქვს, ვინც დღევანდელი ხელისუფლების მიერ სწორედ ამ დანაშაულებისთვისაა დაპატიმრებული.

იცით, რა დასკვნამდე მივედი? რომ დამნაშავე ფარუნიანი როდია. დამნაშავეა ის სისტემა, რომელმაც მას იურისტის დიპლომი მისცა, ის ხელისუფლება, რომელმაც ის მოსამართლედ დანიშნა. ერთადერთი, რაც ჩვენს სასამართლო სისტემაში შეიცვალა, ისაა, რომ ჩვენს მოსამართლეებს მოსასხამები მოასხეს, და არავითარი ხის ჩაქუჩები, რომლებსაც ფარუნიანები და მსგავსები მაგიდას სერიოზული სახით უკაკუნებენ, საქმეს ვერ უშველის. ალბათ დროა, რომ ახალმა ხელისუფლებამ ახალი მოსამართლეები დანიშნოს და რომ წავიდნენ ისინი, ვინც შევარდნაძის რეჟიმთან დადეს ფიცი. ეს მხოლოდ ფარუნიანის ბრალი არაა, მთელი ჩვენი სასამართლო სისტემა დალპა.

ეს საქმე უზენაესი სასამართლოს ზედა პალატაში იყო გადაცემული, სადაც ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხები წყდება. ზედა პალატაში გადაწყვიტეს, რომ ეს საკითხი უფრო დაბალ საფეხურებზეა გადასაწყვეტი, და ის კვლავ რაიონულ სასამართლოში იქნა დაბრუნებული. ცხადია, ფერიშვილი ამაზე არ გაჩერდება და საოლქო სასამართლოში იჩივლებს, შემდეგ საქმე უზენაეს სასამართლოში გადავა, შემდეგ - ზედა პალატაში, და ოდესმე, შვიდი-რვა წლის შემდეგ, "სამართალი", ბოლოს და ბოლოს, თავის სიტყვას იტყვის, მაშინ, როცა საავიაციო დილეტანტები ქართულ ავიაციას საბოლოოდ დაძირავენ.

ის კი უკვე დაძირულია დამნაშავეების მიერ, ადეიშვილისა და ჭანკოტაძის სახით, რომელთაც მალე გაასამართლებენ და რომელთაც ასე უსინდისოდ იცავდა ფარუნიანი. მაგრამ საკითხავია, რამდენი ხნით?

ამასთან დაკავშირებით მსურს თხოვნით მივმართო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ახლად დანიშნულ თავმჯდომარეს, ბატონ კ. კემულარიას: გამოიცეს კანონი, რომლის თანახმადაც, თუ ზემდგომი სასამართლო, ვთქვათ, სამჯერ ან ხუთჯერ შეცვლის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილებას, ამ მოსამართლეს სამუდამოდ ჩამოერთვას იურისტის დიპლომი. გთხოვთ, დამეთანხმეთ - ეს არანორმალური მოვლენაა, როცა ზემდგომი იურისტი კოლეგები ხუთჯერ ასწორებენ თავიანთი კოლეგის შეცდომას. ეს ნიშნავს, რომ მოსამართლე ან მოსყიდულია, ან უწიგნური, და მას არც ერთ და არც მეორე შემთხვევაში არა აქვს ადამიანთა ბედის გადაწყვეტის უფლება. კიდევ რა უშავს, როცა საქმე ფერიშვილის საქმის მსგავსია, მაგრამ რამდენი ახალგაზრდა ზის ციხეში იმისთვის, რომ პურის ნაჭერი ან მავთულის გორგალი აქვს მოპარული. მათ ექვს-შვიდ წელს უსჯიან ხოლმე, ისინი კი, ვინც ათეულობით მილიონს იპარავენ, ადეიშვილის მსგავსები, სამ მილიონს აბრუნებენ და მათ ათავისუფლებენ.

ეს უკვე სხვა თემაა. ფერიშვილს კი თანამდებობაზე დაბრუნება აღარ უნდა, მას "აირზენაშიც" ბევრი საქმე აქვს, სადაც იდეალური წესრიგია. ასეთივე წესრიგი უნდა დამყარდეს ქართულ ავიაციაშიც, მაგრამ, სამწუხაროდ, იქ, ზემოთ, ეს ვილაცას არ აწყობს და ის ყველაფერს აკეთებს იმისთვის, რომ საქართველოს თავისი ავიაცია არ ჰქონდეს. ჯერჯერობით, მას ეს გასდის, მაგრამ რამდენ ხანს გაუვა? საკითხავი სწორედ ეს არის.

საქართველოს საფრენი შემადგენლობის ასოციაციის პრეზიდენტი ა. ნურბეკიანი

შემოქმედება და თვითშემოქმედება - კინოში

B2

თავურით გადარჩენილი ღირსება

B4

რუსული მმართველობის დამყარება საქართველოში

B6

30 სექტემბერს "24 საათმა" მთავარ თემად საქართველოს პროფკავშირების საკითხი შემოგვთავაზა. განსაკუთრებით გულისამაჩუყებელი იყო იმის გაგება, რომ თურმე პროფკავშირების თავმჯდომარე, **ირაკლი ტუღუში** შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციაში საჩივრის წერილებს წერდა. რახან ჩვენს საზოგადოებაში ამ ბოლო დროს ერთობ პოპულარულია მარქსიზმ-ლენინიზმისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის რეციდივების წინააღმდეგ ბრძოლა, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს ამ წერილების ლექსიკა და სტილი: თურმე ქართული პროფკავშირების გზა ძალზე ძნელი ყოფილა, "**რამეთუ მუდმივად გიწევს საზოგადოებაში პრივილეგირებული მდგომარეობის შენარჩუნების მოსურნე ათასი ჯურის ბიუროკრატისა და სხვა ძალების წინააღმდეგობების გადალახვა. არც ჩვენ, პროფკავშირებს გვილხინს, რადგან არცთუ იშვიათად გვიხდება ამ ძალებისაგან საკუთარი უფლებების დაცვა**". ეს რა ლირიზმით აღსავსე სტრიქონები დაუწერია ჩვენი ეროვნული "ვე-ცე-ეს-პე-ესის" (გუჟოუ) ლიდერს! — "მუდმივად გიწევს", "არც ჩვენ ... გვილხინს". ნეტა საერთაშორისო ორგანიზაციის იმ ჩინოვნიკის სახე მაჩვენა, ვისაც ეს ტექსტი მიუვიდოდა. არ ვიცი, იქნებ ვინმემ უფრო დეტალური ახსნა მომთხოვოს, მაგრამ ეს ორი წინადადება ჩემთვის სრულიად საკმარისია საქართველოს პროფკავშირების ლიკვიდაციის გასამართლებლად. ყველაფერი ახლიდან უნდა დაიწყოს...

მაგრამ ამ მთავარი თემით სულ სხვა რამის გამო დავიწყე და ვერაფრით ვერ მივუახლოვდი სათქმელს. ერთი სიტყვით, მასალის ავტორის, **მაკა ჯაიანის** ერთმა ფრაზამ მიიპყრო ჩემი ყურადღება: "**ჯერ გასარკვევია, პროფკავშირია თუ არა ორგანიზაცია, რომელიც საქართველოში თავს ასე უწოდებს და მშრომელთა სახელით ლაპარაკობს**". მარტივია, ხომ? — მაგრამ რამდენ რამეზე შეიძლება გავავრცელოთ მისი შინაარსი! რატომღაც სულ უფრო ხშირად გვისხლტება ხელიდან მოვლენათა ნამდვილი არსი და უამრავ ზედმეტ სიტყვას ვხარჯავთ, ოღონდ საკუთარი სისუსტე არ გავამჟღავნოთ. ძლიერება კი სწორედ სისუსტის უშიშრად გამჟღავნებაშია, რადგან, მაგალითად, ყურძნის მოსავლის ბედით აღელვებული კახელი გლეხები ჩვენი მტრები არ არიან და მათ სოფლის მეურნეობის მინისტრი კი არ უნდა მივუგზავნოთ დასაშოშმინებლად, არამედ გულწრფელად ვალიაროთ შექმნილი მდგომარეობის არსებითი მიზეზები: ლარის კურსით საეჭვო თამაშები, რუსეთთან გართულებული ურთიერთობა, ფალსიფიცირებული ღვინის სიჭარბე. 27 სექტემბრიდან 1 ოქტომბრამდე იზრდებოდა და ფუვდებოდა კახური ყურძნის თემა "24 საათის" ფურცლებზე და ბოლოს მთავარი თემის ზომამდე გაიზარდა. მართალია, 1 ოქტომბრის მასალას სერიოზული მომზადება სჭირდებოდა, იგი უფრო ადრე ვერ გამოჩნდებოდა გაზეთში, მაგრამ ხომ იყო ვილაც, უფრო ზუსტად, ვილაცეები, ვინც მღელვარების პირველ სიმპტომებთან ერთად იცოდა ყველაფერი. რატომ მაშინვე არ ეთქვა ეს ხალხს? რატომ მიანიჭეს უპირატესობა ახალ და უკვე მოძველებულ მეთოდს — მინისტრის "საველე პირობებში" გადასროლას? აი, 30 სექტემბერს **თამარ ივანიძე** გვამცნობს, რომ პრემიერ-მინისტრმა **ზურაბ ჟვანიამ** თითი დაუქნია თავისი კაბინეტის შესაბამის წევრს და თქვა, რომ თუ სახელმწიფოს მიერ გამოყოფილი სახსრები გლეხების ნაცვლად ღვინის ქარხნების მეპატრონეთა ხელში აღმოჩნდება, "**ქვეყანას ასეთი სოფლის მეურნეობის მინისტრი არ სჭირდება**". ადვილია, მეტად ადვილია ასე თქმა და იმის ფიქრი, რომ საზოგადოებას მოხიბლავს პრემიერის მსუბუქი სიმკაცრე. როდის მივხვდება საქართველოს ხელისუფლება, რომ გადაჰყვება თუ არა მინისტრი **შერვაშიძე** ყურძნის დალპობას, არსებითად, მეათეხარისხოვანი საკითხია. გაცილებით უფრო ძვირფასი ხალხის ნდობაა, რომლის მოპოვება სულ უფრო ძნელია დაჭერებითა და მოხსნებით: ხალხი გამჭვირვალებას მოითხოვს და ალბათ არც იმაზე იტყვის უარს, რომ შექმნილ ვითარებაში თავისი წილი დანაშაული აღიაროს: ხომ თვითონაც ყიდულობს და სვამს ფალსიფიცირებულ ღვინოს, რომლის გამო ქარხნებს თავიანთი პროდუქციის გასაღება უჭირთ. რატომ არასოდეს გვინახავს ეროვნული კამპანია ღვინის ფალსიფიცირების წინააღმდეგ? რატომ გაჰკიოდა, ყიყინებდა, ყრანტალებდა, ბჟუტიალობდა (გმადლობთ, ბატონო პრეზიდენტო!) ხელისუფლება, რომ ლარის კურსის გამყარების ერთადერთი ალტერნატივა კუპონებია? რატომ ფიქრობს, რომ კახელი გლეხები არ გაიზიარებენ რუსეთის პოლიტიკის გამო ჩვენს საერთო გაჭირვებას?

რა გაეწყობა, მას გაცილებით უფრო რთული ამოცანების ამოხსნა უხდება: მაგალითად, ბოლოს და ბოლოს ხომ უნდა გადაწყვიტოს, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული ტყეპარკის გადასარჩენად რომელი ჯობია — 300 ქართველი რეზერვისტი, თუ 3 თურქული ვერტმფრენი.

ამასობაში კი ჩვენს მახლობლად სასწაულები ხდება... ხმა გაისმა თსუში: *ეს არს ძე... მომიტევეთ... ესე არს ასული ჩემი საყვარელი, ამისა ისმინეთ!* ვისი ხმა იყო? **როინ მეტრეველისა**, რომელმაც გადადგომამდე ერთი დღით ადრე პრორექტორად დანიშნა იტალიიდან ახლახან ჩამობრძანებული **რუსუდან ლორთქიფანიძე**, თუ?.. ამ ხმის პატრონის დადგენა ნამდვილად ჩაგვახედებდა საქმის არსში.

მანამდე კი **ნინო ცინცაძის** სტატია წავიკითხოთ: 2 ოქტომბერი, *მეტრეველი გადადგა*. სტატია წარსულს გვახსენებს, ჩვენ კი მომავალი გვაინტერესებს. ამიტომაც ვამცნობ მკითხველს იმას, რაც ახალგაზრდა ჟურნალისტმა ალბათ მოზეიმე განწყობის გამო დააკლო. ამისათვის კი გადავშალოთ ყველასათვის მისაწვდომი გამოცემა "ვინ ვინ არის საქართველოში". მაშ ასე, რუსუდან ლორთქიფანიძე, დაიბადა თბილისში, 1947 წლის 5 აგვისტოს. მშობლები: **ელენე კაჩაროვსკაია**, **რევაზ ლორთქიფანიძე**. აქ ყველასათვის მისაწვდომ გამოცემაში პირველი ხარვეზია, რომლის შევსება მოგვიწევს: ბიძა, **კვასკა** (ალბათ კონსტანტინე) **ლორთქიფანიძე**, არქიტექტორი, საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში კათედრის გამგე და ძმისწულის ბიოგრაფიის სტანდარტიზაციის უმთავრესი ფაქტორი. 1970 წელს რუსუდან ლორთქიფანიძე ამთავრებს სპი არქიტექტურის ფაკულტეტს. მცირე ფლუქტუაცია სტანდარტულად ელიტარული ქართველის ცხოვრებაში: ერთი წლით გვიან შევიდა სკოლაში, თუ ორი წელი ზედიზედ სამედიცინოზე აბარებდა? იქნებ ცნობარშია შეცდომა? ნუ ვიმკითხავებთ, ამას უკვე მნიშვნელობა არა აქვს. მით უმეტეს, რომ ქ-ნი ლორთქიფანიძე 1971 წლიდან (ინსტიტუტის დამთავრებიდან მეორე წელს!) ხდება *საქართველოს არქიტექტორთა კავშირის წევრი*. უნდა ვიგულისხმოთ, რომ ამ დროისთვის უკვე დაპროექტებული და აშენებული ჰქონდა, მაგალითად, ვერის უბნის კოლიზეუმი, ან ორთაჭალის დაკიდული ბაღები, ან კუს ტბის შუქურა. მაგრამ, აბა, **მაყვალა გონაშვილსაც** ხომ არ გაუზრდია თავისი სულის თბილ კუნჭულებში წყობილსიტყვაობის მარგალიტები, მაგრამ განა უშლის ეს ხელს განაცხადოს: ჩვენ, ქართველი მწერლობაო?

შემდეგ რექტორობის კანდიდატის ბიოგრაფიული სტანდარტი უკვე აღარ ირღვევა: ჯერ საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის, შემდეგ კი მოსკოვის საზოგადოებრივ ნაგებობათა კვლევის ინსტიტუტის ასპირანტურა (1971 - 1975), მოსკოვის არქიტექტურის თეორიისა და ისტორიის კვლევითი ინსტიტუტის დოქტორანტურა (1989 - 1991). მთელი ამ პერიოდის განმავლობაში იყო სპი არქიტექტურის ფაკულტეტის ასისტენტი, დოცენტი, პროფესორი. 1993 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია: "ისტორიული მემკვიდრეობის როლი თანამედროვე იტალიურ არქიტექტურაში". მკითხველს არ გადავლლი ამ თემის ავ-კარგიანობის განხილვით და რექტორობის კანდიდატსაც უფრო მარტივ მოთხოვნებს წავუყენებ. როცა 1998 წელს, პარლამენტის საგარეო განყოფილების გამგის, **კახა ჩიტაიას** კაბინეტში პირველად ვესაუბრე ქ-ნ ლორთქიფანიძეს, მაშინ დადგინდა, რომ მისი იტალიური ნამდვილად არ იყო საკმარისი წყაროების ორიგინალში წასაკითხად. მაგრამ ერთი წუთით გადავშალოთ ჩვენი ცნობარი სტატიაზე "შალვა ნათელაშვილი". აქ ვკითხულობთ: "**სსრკ საგარეო საქმეთა სამინისტროს დიპლომატიური აკადემიის ასპირანტურა (1989)**". ხომ გაიგონეთ მისი რუსული ენ-ტევეს ეთერიდან? — ჰოდა, რატომ გგონიათ, რომ საქართველოს მოქალაქეთა კავშირის ყოფილი წევრი ლორთქიფანიძე ნაკლებად ნიჭიერია ლეიბორისტ ნათელაშვილზე? — განა ჩვენი ქართული გენისთვის ენობრივი ბარიერი დაბრკოლებაა?!

ორი სიტყვა სამეცნიერო შრომებზე. ცნობარში სულ სამია მოყვანილი: "ბავშვთა დასვენების ცენტრების პროექტირების პრინციპები" (1978 — არქიტექტორთა კავშირის წევრობის მეშვიდე წელი!), "იტალიის არქიტექტურა 1970-80 წლებში" (1988), "თანამედროვე იტალიური არქიტექტურა 1970-90 წწ" (1995). ამათგან ერთი წიგნია, რომლის თავში მცირე შესავალი სტატიაა მოყვანილი და ილუსტრაციები მოსდევს; მეორე კი სულაც ფერადი ბუკლეტია. მაგრამ თუ ჩვენი მომავალი რექტორის მომავალი სამწყსოს უთვალსაჩინოესი წევრი, პროფესორი **მარიამ ლორთქიფანიძე** ტელეკომპანია "იმედის" ეთერში სერიოზულად ეყრდნობა გაზეთ "ასავალ-დასავლის" ინფორმაციას, ჩვენ რაღამ უნდა შეგვიშალოს ხელი, ხსენებული ბეჭდვითი პროდუქცია სამეცნიერო ნაშრომებად მივიჩნიოთ?

და ბოლოს: ჩემს მიერ გამოყენებულ ცნობარში შესული პირები, მათ შორის ქვემორე ხელის მომწერიც, საკუთარი თავის შესახებ ინფორმაციას თვითონ აწვდიდნენ გამომცემელს.

და სულ ბოლოს: უნივერსიტეტში მისულმა პრეზიდენტმა აღნიშნა, რომ ერთპიროვნული მმართველობის ხანა დასრულდა. ერთიანი, როგორც ეტყობა, ნულმა შეცვალა. ვინ მიიღებს რეალურ გადაწყვეტილებებს? ვინ იყო სასწაულებრივი ხმის პატრონი? — თვით რექტორობის კანდიდატი ასე პასუხობს: "ნუ, რა მნიშვნელობა აქვს...". ის უკვე იწყებს თავისი პროგრამის შესრულებას და თავიდან სამსახურში სიარული აქვს გადაწყვეტილი. მე კი მიხეილ სააკაშვილზე გაბრაზებულ და როინ მეტრეველის წასვლით დაბნეულ პროფესურას ამ მცირე გამოკვლევას ვთავაზობ: წაიკითხეთ, ბატონებო და კმაყოფილებით მოიფშვნიტეთ ხელები. ამაზე უკეთესი სხვამ რა გაიმეტა თქვენთვის?..

დიახ, საქმის არსი ყოველთვის განსხვავდება მისი შეფუთვისაგან. 1 ოქტომბერს "24 საათმა" საზეიმოდ გვამცნო, რომ 30 სექტემბერს თბილისში გაიხსნა ორდღიანი საერთაშორისო ფორუმი: გლობალიზაცია და ცივილიზაციათა დიალოგი. მაგრამ ეს მხოლოდ ნახევარია — დანარჩენი სიბნელეში დარჩა: ერთი დღით ადრე, 29 სექტემბერს ზუსტად ასეთივე სათაურის ფორუმი გაიხსნა საბერძნეთის კუნძულ როდოსზე. თბილისის ფორუმი ტარდებოდა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, როდოსისა კი — რუსეთის ეროვნული დიდების ცენტრისა და წმ. ანდრია პირველწოდებულის ფონდის ინიციატივით. საინტერესო შესაბამისობაა, ხომ?

თბილისის ფორუმზე მოიწვიეს რუსული მართლმადიდებელი ეკლესიის საგარეო ურთიერთობათა განყოფილების თანამშრომელი, დეკანოზი **ნიკოლაი ბალაშოვი** (არ ჩამოსულა და თავის მაგიერ მღვდელი **მიხეილ დუდკო** გამოაგზავნა). ეს თავისთავად უცნაური ფაქტია, იმიტომ რომ მიწვევა ეპისკოპოსისთვის უნდა გაეგზავნათ (მსოფლიო საპატრიარქო, მაგალითად, საფრანგეთის მიტროპოლიტით, **ემანუელით** იყო წარმოდგენილი). სამაგიეროდ, როდოსში საქართველოს საპატრიარქოს მხრიდან საგარეო საქმეთა განყოფილების გამგე, ზუგდიდისა და ცაიშის ეპისკოპოსი **გერასიმე** ჩაბრძანდა. ამგვარი "რასკლადით" თბილისში თვით სმოლენსკის მიტროპოლიტი **კირილე** უნდა ჩამოსულიყო, მაგრამ ამხელა მნიშვნელობა არ მოგვანიჭეს და მესამეხარისხოვანი მოადგილე ჩამოვიდა. ამან, მიხეილ დუდკომ, თბილისის ფორუმზე განაცხადა: "**რუსულ და ქართულ მართლმადიდებელ ეკლესიებს შორის მეგობრული და ნდობით აღსავსე ურთიერთობა დამყარდა, ეს მაგალითი შეიძლება იყოს პოლიტიკოსებისთვის**". ახლა ის ვიკითხოთ, ვისთან ჩავიდა ეპისკოპოსი გერასიმე მეგობრობისა და ნდობის დასამკვიდრებლად: როდოსის ფორუმში წარმოდგენილნი არიან რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე, **სალტანოვი**, "ედინაია როსიას" გენერალური საბჭოს მდივანი, ბოგომოლოვი, რუსეთის ნარკობიზნესის კონტროლის სამსახურის უფროსი, **ჩერკესოვი**, ჩვენში სკანდალურად ცნობილი ჟურნალისტი **მიხაილ ლეონტიევი**. საინტერესო აჯაფსანდალია, არა?

სხვათა შორის, ორ ფორუმს შორის მცირე წანაცვლება (როდოსის სასარგებლოდ) ყველაფერში შეინიშნება: მაგალითად, პოლონეთის მხრიდან თბილისში მოკრძალებული დეკანოზი, **ჰენრიკ პოპროცკი** ჩამოდის, როდოსში კი სახელგანთქმული რეჟისორი, **ქშიშტოფ ზანუსი** სტუმრობს. რატომ? პასუხი აშკარაა: თბილისის ფორუმი იუნესკოს გრანტის სახსრებით იმართება, როდოსში კი სააქციო საზოგადოება "რუსული რკინიგზები" (გახსოვთ სოხუმი-მოსკოვის მატარებელი?) და ბანკი "მილენიუმი" ხსნიან ქისებს. ერთი სიტყვით, თბილისი როდოსის მიმართ დროში წანაცვლებული და მისი ოდნავ შესუსტებული ექოა.

ახლა კი წარმოვიდგინოთ, რომ "24 საათის" ნომრებს თურქეთის საელჩოში კითხულობენ. ანდა რად გვინდა "24 საათი" — უბრალოდ, ჩვენი სამხრეთელი მეზობლის თვალწინ სრულიად აშკარად იმართება ეს ორი ერთმანეთის ტყუპისცალი მოვლენა. რა მდგომარეობაში აღმოვჩნდებით?

გაუგებარია? ახლავე აგიხსნით: რუსეთის პოლიტიკა და რუსული ფული როდოსზე იმას ემსახურება, რომ დააბრკოლოს თურქეთის შესვლა ევროკავშირში. ეს ცხადად ჩანს ფორუმის ინტერნეტში გამოქვეყნებული მასალებიდან. ერთადერთი არგუმენტი რელიგიური თავისუფლებების დარღვევაა — ამიტომაც იყენებენ ამისთვის გამოჩენილი რელიგიური მოღვაწეების ხმას. ამ კონტექსტში ჩვენი ქვეყნის პრეზიდენტის სიამაყე საქართველოში გამეფებული ტოლერანტობითა და რჯულშემწყნარებლობით თურქეთის მიერ ცალსახად წაიკითხება, როგორც მის გარშემო საერთო სიტუაციის დაძაბვის, არასახარბიელო კონტრასტული ფონის შექმნის ცდა. აბა, იმას ხომ არ იფიქრებენ, რომ ედუარდ შევარდნაძის დამამხობელი და ვარდების რევოლუციის შემოქმედი ამ სიღრმეებში არ იხედება!

მეორე მხრივ, ასე ხალისით რატომ ებმება რუსეთის დადგმულ ამ ორომტრიალში საქართველოს საპატრიარქო? ნუთუ იქაც არაფერს ფიქრობენ? მაგრამ რა მნიშვნელობა აქვს, ფიქრობენ თუ არა — შედეგი ერთია: მოვიდა დრო, ჩვენმა ახალშობილმა სახელმწიფოებრიობამ იმარჯვოს და რუსულ პოლიტიკას ეს ნუგბარი ლუკმა გამოგლიჯოს.

ომბუდსმენს შეგიძლიათ დაუკავშირდეთ შაბათობით. ტელ.: 20 24 24 ან ნებისმიერ დროს ელ-ფოსტით: nladaria@24hours.ge

ნესტან კვინიკაძის სვეტი

America Decides To Die

"სიკვდილის ბოლო წუთამდე დილეტანტად ჩავთვლი თავს, ადამიანი, რომელიც იმიტომ წერს, რომ, უბრალოდ, ასე სურს, მას მოსწონს წერა," - ხულიო კორტასარი.

დაბადების ადგილი ბრიუსელი, 1914 წლის აგვისტო.

ზოდიაქოს ნიშანი - ქალწული.

პლანეტა - მერკური.

ფერი - რუხი.

ბუენოს აირესში ხულიო, მშობლებთან ერთად, 4 წლის ასაკში ბრუნდება. ძირითადად, ფრანგულად საუბრობს, და სწორედ ამიტომ, შემდეგ უკვე ცხოვრების ბოლომდე გაჰყვება, "რ"- ს უცნაური ჟღერადობა.

ხულიოს ცხოვრებაც ისევე დაიწყო როგორც ყველასთან ხდება ხოლმე - გაცრუება პირველ სიყვარულში; უინტერესო სამუშაოები; გადაადგილება ქალაქიდან - ქალაქში; წერა და კატეგორიული უარი დაბეჭდვაზე... დამახასიათებელი, ხმამაღალი საუბრის ჩვევა; უფერული, ჭორფლიანი სახე. ნათელი თვალები; შავი თმა. ჯდომის მანერა - გადაჯვარედინებული ფეხები და მუხლებზე დაწყობილი თითები.

მთავარი მისთვის - ჯაზი. აუცილებელი ატრიბუტი - ფოტოაპარატი. ასე გამოიყურებოდა ადამიანი, რომელსაც ასანთის ძებნაში, ჯიბიდან, შესაძლოა, თოკი ამოეღო.

ხულიო ყოველთვის ახალგაზრდულად გამოიყურებოდა. რაღა თქმა უნდა, სხვანაირად არც შეიძლება წარმოიდგინო ადამიანი, რომლის სიკვდილიც ლათინური ამერიკის სევდამ დააჩქარა. მისი გამოსვლები კუბისა და ნიკარაგუას დასაცავად, იმის მიზეზი გახდა, რომ კორტასარი შეერთებული შტატებისათვის არასასურველ პირად იქცა. ვიზის პრობლემა - ეს როგორც წესი.

თავისთავად კი, ხულიოს ვერაფრით წარმოედგინა, თუ რანაირად უნდა შეურიგდეს ადამიანი, ამერიკული იმპერიალიზმის აგრესიულ მოძრაობას ნიკარაგუის წინააღმდეგ, რამაც შედეგად მილიონობით ზარალი და 20 ათასი ნიკარაგუელის სიკვდილი მოიტანა.

როგორ უნდა აარიდო თვალი შემთხვევას, როცა გვარდიელი ხეზე ამძვრალ ბავშვს კლავს ისე უბრალოდ, რომ ავადმყოფური ვნება დაიკმაყოფილოს.

ასე გრძელდებოდა 17 წლის მანძილზე. მხოლოდ 1979 წლის 19 ივლისს მოეღო ბოლო სომოსების დინასტიის სასტიკ დიქტატურას. ნიკარაგუაში სახალხო რევოლუციამ გაიმარჯვა, რომელიც ნაციონალური გმირის - აუგუსტო სესარა სანდინოს სახელს უკავშირდება.

ნიკარაგუა გათავისუფლდა და დადგა უამრავი პრობლემის წინაშე. პირველი იყო ის, რომ იგი ყველამ დაივიწყა.

და სწორედ 1979 წელს კორტასარი ნიკარაგუაში მიიწვიეს, მას თვითმფრინავიც კი გაუგზავნეს. ხულიო დიდი სიხარულით დათანხმდა მოწვევას და მეუღლესთან ერთად მეორედ მოხვდა ნიკარაგუაში.

ხულიო აკვირდებოდა ყველაფერს - ვულკანები, მდინარეები. წერდა წერილებს, კუბის, სალვადორისა და გვატემალის დასაცავად.

დადიოდა მანაგუას ქუჩებში და გამუდმებით ფიქრობდა იმაზე, თუ რად დაუჯდა ნიკარაგუას თავისუფლება. რომ ეს ადამიანები არაფერს ითხოვენ ჩვენგან, "ისინი განიცდიან მშვიდ სიამაყეს - მათ ხომ სრულიად მარტოებმა მოიგეს თავიანთი ბრძოლა."

მოგვიანებით კი, საკუთარი ქვეყნიდან დევნილი მწერალი დაწერს: "ნიკარაგუას გათავისუფლებიდან ძალიან მალე, კარიბის ზღვის პაწაწინა კუნძულმა სახელწოდებით გრენადა, რომელიც მსოფლიოში ყველაზე ღარიბი ხალხით არის დასახლებული, შეაგროვა და ნიკარაგუელებისათვის დასახმარებლად 5 ათასი დოლარი გამოყო. ამ უმცირესმა თანხამ უფრო დიდი დახმარება გაუწია მოსახლეობას, ვიდრე აშშ.- მ. და ამას ნიკარაგუელები არასოდეს დაივიწყებენ.

სოლიდარობისა და დახმარების ნიშნად, ნიკარაგუაში 200 კუბელი ექიმი და 100 მასწავლებელი ჩავიდა. რატომღაც ასეა, - "ხშირად, ყველაზე მძიმე ჟამს, ერთი გაჭირვებული ქვეყანა აღმოჩნდება ხოლმე მეორე გაჭირვებული ქვეყნის საუკეთესო ძმა."

ბოლო ხანს ხულიოს დიდი სურვილი ჰქონდა დაეწერა ახალი რომანი, მაგრამ ვერ ახერხებდა, ლათინური ამერიკა ართმევდა დროს. იგი წერას ახერხებდა "თვითმფრინავებს შორის" - პარიზი, მანაგუა, ლონდონი...

კორტასარის არქივში, აღმოაჩინეს რომანის ხელნაწერი, სადაც მთავარი გმირი არის არგენტინელი პოეტი - ხორხე. აქ კი უკვე აშკარაა მისი გამჟღავნებული სიყვარული ხორხე ლუის ბორხესისდმი, გიგანტი, რომელიც ცხოვრების ბოლომდე ამაყობდა იმით, რომ სწორედ მან (ბორხესმა) დაბეჭდა პირველად კორტასარის მოთხრობები ჟურნალ "ანალეს დე ბუენოს აირეს"- ში.

კორტასარისთვის საკმარისი იყო ყველაზე აუცილებელი "ფირფიტები, ცოტა თუთუნი, ბინა, მანქანა, რათა შევძლო გადაადგილება და პეიზაჟებით დატკბობა"; ჩარლი პარკერი და აბზაცების წერა, ციტატა: "სელია სირბილით დაეშვა კიბეზე, გამოვიდა ქუჩაზე, რომელსაც პურის, რძიანი ყავისა და 8 საათისა და 30 წუთის სურნელი ასდიოდა" - ეს არის ტიპური კორტასარისეული სამყარო.

არავინ იცის, იგრძნო თუ არა სიკვდილის მოახლოება მწერალმა, როცა 1983 წლის დეკემბერში მოულოდნელად ჩამოვიდა ბუენოს აირესში. მას დედის ნახვა სურდა. უნდოდა გაევლო ქუჩებში, სადაც მისი გმირები ცხოვრობდნენ და სადაც თავად ძალიან იტანჯებოდა.

კორტასარს მაინც თან სდევდა შიში - ვაითუ დამივიწყესო. ხოლო როცა თეატრ "აბიერტო" - ში, მწერალთან შესახვედრად მისული პუბლიკა დიდხანს ფეხზე მდგარი ესალმებოდა ხულიოს, ყველაფერი გასაგები გახდა - კორტასარს კითხულობდნენ და ელოდნენ მთელი ეს დრო.

მას შემდეგ, რაც მწერალი სოციალიზმს მიემხრო, 20 წელი გასულიყო. ამით მან თავის დროზე სიძულვილი გამოიწვია როგორც პერონისტებსა და სამხედროებში, ასევე არგენტინელ რადიკალებში. მთელი ამ ხნის განმავლობაში კორტასარის "ღალატი" არ დაივიწყეს. ვერც პარიზში მოღვაწეობა აპატიეს. "ისინი" ემზადებოდნენ სამაგიეროს გადასახდელად. და ეს დღეც დადგა.

როდესაც გარდაიცვალა კორტასარი, არგენტინის მთავრობას დასჭირდა დღეები, რათა მშრალი, ფორმალური დეპეშა გაეგზავნა: "გამოვთქვამთ ღრმა მწუხარებას, არგენტინის კულტურისა და ლიტერატურის ჭეშმარიტი წარმომადგენლის გარდაცვალების გამო."

კორტასარი პირველ მეუღლეს - აურორა ბერნანდესს ჩააკვდა ხელებში. დატოვა 90 წლის დედა და და. აგრეთვე, უამრავი აცრემლებული მეგობარი, რომლებიც თებერვლის იმ დღეს დიდხანს იდგნენ მონპარნასის სასაფლაოზე: "როცა გიკვდება მეგობარი, უბრალოდ, განადგურებულად გრძნობ თავს. მთავრდება არა მარტო სამომავლო მეგობრობა, არამედ, თითქოს, წარსულსაც საფრთხე ექმნება".

შემოქმედება და თვითშემოქმედება - კინოში

ნინია კაკაბაძე

არის ასეთი ბიჭი გიორგი მასხარაშვილი, რომელსაც ზედმეტ სახელად მასხარას ეძახიან და ეს სახელი, არა მხოლოდ მისი გვარის მოკლე ვერსიაა, კაკაბაძე იქნება ის ქათამაძე თუ მამალაძე, მისი ე.წ. "კლიჩკა" მაინც მასხარა იქნებოდა. მასხარა გამუდმებით მასხრობს და ისე მასხრობს, რომ არა მხოლოდ თვითონ ეცინება საკუთარ ოხუნჯობებზე, არამედ სხვასაც აცინებს. მოკლედ, ეს ამხელა შესავალი იმისათვის მოგიყევით, რომ გითხრათ: ეს ის შემთხვევაა, როდესაც სახელი შინაარსს ამართლებს და მასხარას ნამდვილად კარგი იუმორი აქვს და კარგი "მასხარაა". ეს კი, ვფიქრობ ადამიანის ნიჭიერებას ხაზს უსვამს. შესაძლებელია ეს ჩემი სუბიექტური აზრია. მოკლედ მასხარა ნიჭიერი პერსონაჟია და ძალიან კარგი მხატვარი. და მიუხედავად იმისა, რომ კარგი მხატვარია, მე დღეს მის გამოფენაზე არ ვსაუბრობ.

1 ოქტომბერს კინოთეატრ ამირანში გიორგი მასხარაშვილის ახალი ფილმის პრემიერა გაიმართა. თუ არ ვცდები, ეს მისი მესამე მოკლემეტრაჟიანი ფილმია და მისი სახელწოდებაა "გავრიკა". გავრიკა კი ერთი ბიჭია, რომელიც პირველად კადრში სახურავზე მჯდომი მოჩანს. კარლსონთან მას კავშირი არა აქვს, ის უფრო ალან პარკერის ფილმის "ჩიტი" გმირს მოგაგონებთ თავიდან, ვიეტნამიდან დაბრუნებული ჩიტი, გარკვეული ფსიქიკური მოშლილობის ფონზე, სახურავიდან გაფრენას ლამობს. ჩემი ვარაუდით, ეს კინოციტატა რეჟისორმა განზრახ გამოიყენა. პარკერის ჩიტი იდეალისტია, რომელმაც ომის საშინელებას ვერ გაუძლო და ფრენა როგორც თავისუფლება, ისე სურს: გათავისუფლება მიწიერი ცხოვრებისგან და ჩიტად, როგორც თავისუფლების სიმბოლოდ, ქცევა. მართალი გითხრათ მე პარკერის ნამუშევრების დიდი თაყვანისმცემელი არ ვარ და არც ეს უკანასკნელი ფილმი მიყვარს, მაგრამ ისიც უნდა ვაღიარო, რომ ამ ფილმმა ჩემი თაობის ერთ შემოქმედებით ნაწილზე დიდი გავლენა მოახდინა და შესაძლებელია გარკვეულ წილად 80-90-იანელების საეტაპო ფილმადაც იქცა. მაგრამ, ამ შემთხვევაში პარკერზე საუბარს აღარ გავაგრძელებ, მხოლოდ იმას ვიტყვი - მასხარამ ეს ციტატა იმისათვის გამოიყენა, ბუნებრივია ჩემი აზრით, რომ გარკვეულ წილად თავად ფილმის, მისი გმირის და ზოგადად იდეალიზმის მიმართ საკუთარი ირონიული დამოკიდებულება დააფიქსირა. და რატომ ირონიული?! მასხარას ჩიტი, რომელიც პარკერის ჩიტივით სახურავზე ზის და რომლის როლსაც კინოოპერატორი გოგა დევდარიანი ასრულებს, თავდაპირველად ისეთივე იდეალისტის შთაბეჭდილებას ქმნის, როგორც პარკერთან იყო, გასაფრენად ან თვითმკვლელობისათვის მომზადებული კინოსახე. ჩვენც, მაყურებლები თავიდანვე ამ მოძველებული სიმბოლოსგან გამომდინარე სკეპტიკურად განვეწყობით, როგორც ფილმის, ასევე გმირის მიმართ. მაგრამ... ჩიტი ანუ გავრიკა, არც გაფრენას აპირებს და არც თვითმკვლელობას, ის მობანდიტო ბიჭმა, მომხიბვლელი ცოლის სათვალთვალოდ დაიქირავა. ცოლი, ნანკა კალატოზიშვილია, რომელსაც უმცროსი საყვარელი ჰყავს და მისი სახლის ფანჯრები სწორედ იმ სახურავზე გადის, სადაც ჩიტი გავრიკა ზის. და სწორედ ამისათვის ზის, რომ უფრო კარგად უთვალთვალოს გოგოს. მოკლედ, შემდეგ რაღაცები ხდება, გავრიკა, მისი სათვალთვალო ობიექტი და მისი "ნაშა" დამეგობრდებიან, შეიკვრებიან და ქმარს მოკლავენ. ყველაფერი კარგად სრულდება: ვინც მეტს გადაიხდის ის იმარჯვებს, ალბათ, ნანკა კალატოზიშვილის გმირმა და მისმა "ნაშამ" მეტი გადაუხადეს გავრიკას და ამიტომაც მობანდიტო ქმარი "გააგორეს".

მასხარა მეგობრებთან ერთად მარცხნივ - გიორგი მასხარაშვილი - მხატვარი და კინორეჟისორი. შუაში - ნესტან კვინიკაძე - მწერალი დრამატურგი. მარჯვნივ - გიორგი შველიძე პროფესიონალი ოპერატორი.

რასაკვირველია, სიუჟეტი გარკვეულწილად ბანალურიც არის, მაგრამ პირადად მე, არა მხოლოდ იდეალისტური გმირების მიმართ, არამედ სწორედ ამ ბანალურობის მიმართაც დავინახე ირონია და შესაძლებელია ამიტომაც ვფიქრობ, რომ ფილმი ნახვადაც ღირს და სალაპარაკოდაც. ერთი სიტყვით, იდეა რომელიც გიორგი მასხარაშვილს ჰქონდა მოფიქრებული, მე მომწონს. მაგრამ, ჩემდა საუბედუროდ, ახალგაზრდა რეჟისორების შემთხვევაში, ჯერ ვერ წავაწყდი ისეთ შემთხვევას, ერთი ან ორის გარდა, როდესაც იდეა და კინემატოგრაფიული გამომსახველობა ერთმანეთს ემთხვეოდეს. არის ფილმები სადაც გამოარჩევ და თვალში მოგხვდება ოპერატორის ნამუშევარი, მონტაჟი, მსახიობი, მაგრამ ამ კინოკადრებით რას გეუბნება - გაურკვეველია. აქ მე ვიცი, რისი თქმა სურდა გიორგი მასხარაშვილს, მაგრამ ჩემთვის მიუღებელი ფორმით "მომახსენა" ეს ყველაფერი. და რას ვგულისხმობ ამ მიუღებელ ფორმაში?!

არავითარ შემთხვევაში, არ ვგულისხმობ იმას, რომ ფილმი ვიდეოკამერით არის გადაღებული, პირიქით ამას მე ვაფასებ, ვინაიდან კინოკამერის თუ ფირის მოლოდინი, მხოლოდ აჩლუნგებს რეჟისორს და სხვა არაფერი. ქართული რეალობის გათვალისწინებით, იქამდე გადავჩხეთ, სადამდეც ამის შესაძლებლობა გვაქვს. ამიტომაც ასეთ ვიდეო "ხტუნაობებს" მე მხოლოდ მივესალმები. მაგრამ... არ მივესალმები არაპროფესიონალიზმს და დილეტანტიზმს. ჩარლი ჩაპლინი ერთი იყო, რომელიც მუსიკასაც თავად წერდა ფილმისათვის, მსახიობიც იყო, სცენარის ავტორიც და რეჟისორიც. ეს ქართული თვითშემოქმედება კი, რომელიც მატერიალურ პრობლემებს არ უკავშირდება უკვე ყოველგვარ ზღვარს სცდება.

სცენარი. გიორგი მასხარაშვილი საკუთარი ფილმის "გავრიკა" სცენარის ავტორი, რეჟისორი, მხატვარი და ოპერატორია. ამიტომ, ფილმის სიუჟეტი გაუმართავია. ამბავი არ მოდის მაყურებლამდე, მხოლოდ ერთი მარტივი მიზეზის გამო - მასხარამ არ იცის ამბის დრამატურგიული თხრობა. და ეს არ არის განზრახ და წინასწარ ჩაფიქრებული დრამატურგიული ქაოსი. აქ პირდაპირ ჩანს, რომ ავტორმა იცის რა გითხრას, მაგრამ არ იცის, როგორ გითხრას. ფილმი ამ მხრივ გაუმართავია.

ოპერატორის ნამუშევარი. აქაც საშინელი სუმბურია. მიზეზი ისევ იგივეა, მასხარამ არ იცის გადაღება. კადრი და კამერა განუწყვეტლივ ყანყალებს და არ გეგონოთ "დოგმას" პრინციპებია გათვალისწინებული. კადრი, საშინლად არაპროფესიონალურად დახტის. დაახლოებით ისეთი შედეგია, 5-10 წლის ბავშვს, მშობლები ორი წუთით კამერას რომ ათხოვებენ და თავის მეგობრებს ან დედ-მამას რომ გადაუღებს. მხოლოდ, ის არის, რომ გიორგი მასხარშვილს კამერა არავინ გამოართვა და ეჭირა ასე უმიზნოდ და უმისამართოდ ფილმის ბოლომდე. საკვირველი ის არის, რომ უოპერატორობა ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მატერიალურ პრობლემებთან არ არის დაკავშირებული, ვინაიდან ფილმის მთავარი როლის შემსრულებელი გოგა დევდარიანი, რეჟისორის მეგობარი, რომელმაც უანგაროდ იმონაწილევა მის ფილმში, შესანიშნავი ოპერატორია. მისი ამ კუთხით დაკავება კი აშკარად ჯობდა. მით უმეტეს, რომ არა მგონია, ამ ფილმით მის ახალ პროფესიონალურ კარიერას საფუძველი ჩაეყაროს. ამ როლს სხვა ნებისმიერიც, მგონი, თავისუფლად შეასრულებდა.

მსახიობები. მსახიობებზე ბევრს ვერაფერს ვიტყვით, ვინაიდან მათი ნამუშევარი კრიტიკის საშუალებას არ იძლევა. ეს ჩვეულებრივი - ტიპური ქართული კინოგმირებია, რომელთაც მხოლოდ ერთი ევალებათ: საკუთარი თავი რაც შეიძლება ბუნებრივად განასახიერონ ეკრანზე.

მხატვრობა. ყველაზე თვალში საცემი კადრის კომპოზიციაა, რომელიც მართალია აკანკალებული ხელით არის გადაღებული, მაგრამ მაინც საინტერესოდ გამოიყურება. როდესაც სტატიის დასაწყისში მოგახსენეთ, რომ გიორგი მასხარაშვილი შესანიშნავი მხატვარია, აქ მინდა დავასრულო - მის ნახატებში არის კინემატოგრაფია და მის კინო კადრებში არის ფერწერა, რაც, განსაკუთრებით ახალგაზრდა რეჟისორებს არ ახასიათებთ. ასე რომ, გამომსახველობის ამ ნაწილთან მე პრეტენზია არა მაქვს.

მუსიკა. არ ვიცი, რატომ არ გამოიყენა რეჟისორმა საკუთარი მუსიკალური ჰანგები (ექნებოდა რამე ამ დარგშიც) და რატომ გადააბარა ფილმის მუსიკალური გაფორმება მუსიკოსს. მაგრამ, ამის შედეგი ის იყო, რომ ფილმი მუსიკალური თვალსაზრისით კარგად არის გაფორმებული, მას თემატური დატვირთვა აქვს და არა ფილმისგან დამოუკიდებლი, როგორც ეს ხშირად არის ხოლმე "ახალგაზრდულ ქართულ კინოში". ფილმი მუსიკალურად ნიკა კოჩაროვმა გააფორმა.

დაბოლოს... მხოლოდ ერთზე მწყდება გული. გიორგი მასხარაშვილი ნიჭიერი და, ამ მოძველებულ და ბანალურ ტერმინსაც ვიხმარ, პერსპექტიული რეჟისორია. რომ არა ეს თვითშემოქმედება, ეს უკანასკნელი ფილმიც დამაკმაყოფილებელი იქნებოდა. სადაც მაყურებელი სიუჟეტსაც წაიკითხავდა, კამერასაც სწორად დააყენებდა თუ დაიჭერდა და ა.შ. მაგრამ, ყველაზე მნიშვნელოვანი მაინც ამბის დრამატურგიული თხრობაა, რაც აქ სრულიად იგნორირებულია. მე დარწმუნებული ვარ ფელინი, ანტონიონი, ვენდერსი თუ სხვა გიორგი მასხარაშვილზე უარეს სცენარებს არ წერდნენ (და, ალბათ, კამერასაც უკეთ ხმარობდნენ), მაგრამ ფილმის გადაღებისას სცენარისტებს ეძახდნენ და მათ ანდობდნენ ფილმის დრამატურგიას. ეს სირცხვილი არ არის, თუკი ყველა საკუთარი პროფილით იმუშავებს, მერწმუნეთ, უკეთეს შედეგს მივიღებთ. თუკი მხოლოდ ექსპერიმენტებს ვატარებთ, მაშინ ექსპერიმენტებს გრანდიოზული, თუნდაც არაოფიციალური პრემიერები არ სჭირდება.

არაკომერციული ბაზარი

თბილისში თანამედროვე ვიზუალური ხელოვნების საერთაშორისო ექსპო დაიხურა

მადი სერებრიაკოვა

გლობალური ეკონომიკის ნიშნები საქართველოში უკვე ხელოვნების სფეროსაც დაეტყო. ამ დღეებში, პირველად თბილისში, თანამედროვე ვიზუალური ხელოვნების საერთაშორისო ექსპო-ბაზრობა მოეწყო. იგი სამი დღის მანძილზე ყოფილი კოლმეურნეობის ბაზრის ტერიტორიაზე, სავაჭრო ცენტრ "ჯითისის" ტერიტორიაზე მიმდინარეობდა. "ნიუ არტის" (საქართველო), "ელეგიას" (სომხეთი) და აზერბაიჯანის მხატვართა კავშირის მიერ ორგანიზებულ ბაზრობაზე, ძირითადად, სწორედ სამხრეთ კავკასიის რეგიონები და რუსეთი იყო წარმოდგენილი. ბევრად უფრო ინტერნაციონალური იყო ექსპოზე მოწვეული ექსპერტების შემადგენლობა: ამერიკელი, კანადელი, თურქი თუ სლოვაკი ხელოვნებათმცოდნეები და კურატორები მთელი დღის მანძილზე აფასებდნენ "არტ-კავკასიის" მიმდინარეობას. ბაზრობა გუშინ დაიხურა. ორგანიზატორებიც და მონაწილეებიც აღიარებენ, რომ მას კომერციული წარმატება არ მოჰყოლია. სამაგიეროდ, ახალი შემოქმედებითი კონტაქტებისა და ხელოვნების ბიზნესთან უფრო მჭიდრო დაკავშირების პირველი რაუნდი შედგა.

თავიდანვე საკმაოდ მწვავე კამათი გამოიწვია თემამ, თუ რა არის ასეთი ექსპოების ძირითადი მიზანი. ერთისთვის - ეს მხოლოდ კომერციული წარმატებაა, მეორენი - კი მის ესთეტიკურ ღირებულებებზეც მსჯელობენ. ვისაც ბაზრობის კომერციული ეფექტურობა აინტერესებდა, "არტ-კავკასიით" - ალბათ, უკმაყოფილო დარჩებოდა. ზოგიერთმა გალერეამ ერთი ნამუშევარიც ვერ გაყიდა. ზოგიერთებმა, კი მხოლოდ წვრილმანების, სუვენირებისა და ღია ბარათების გაყიდვა მოახერხეს.

სამაგიეროდ, კმაყოფილები ჩანდნენ ისინი, ვინც "არტ-კავკასიისგან" მხოლოდ კომერციულ წარმატებას არ ელოდა. **"თავდაპირველად, ასეთი ბაზრობები ყოველთვის კომერციულად წარუმატებელია,** - აღნიშნა რუსმა ექსპერტმა ლეონიდ ბაჟანოვმა - **ანალოგიურ ღონისძიებას მოსკოვში "არტ-მოსკვას" მთელი 10 წლის მანძილზე არ მოჰქონდა მოგება. მთელი ეს დრო იმიჯის დამკვიდრებისთვის დაიხარჯა. ეს უკვე ძალიან მნიშვნელოვანია."**

"არტ-კავკასია" სამი დღის მანძილზე, მართლაც, დიდი ყურადღებით სარგებლობდა. მთელი დღის მანძილზე პოტენციური მყიდველებით თუ, უბრალოდ, დამთვალიერებლებით სავსე იყო "ჯითისის" ტერიტორია. ღონისძიებას არ გამოაკლდნენ მაღალჩინოსანი სტუმრებიც. თუმცა, ვაჭრობით თავი არც მათ მოუკლავთ. სამაგიეროდ, მონაწილეებიც და ექსპერტებიც კმაყოფილნი დარჩნენ ახალი კონტაქტებით, საინტერესო შეხვედრებით. ესმერალდა ჯებრაილბეგი ახალგაზრდა აზერბაიჯანელი ფოტოგრაფია. მას ექსპოზე საკუთარი ნამუშევრები ჰქონდა ჩამოტანილი, თუმცა ვერც ერთი ვერ გაყიდა: **"სამაგიეროდ, ბევრ პროფესიონალს შევხვდი, ვინც ჩემი ნამუშევრები დააფასა!"** - აღნიშნა მან. აზერბაიჯანიდან ექსპოზე საკმაოდ წარმომადგენლობითი დელეგაცია ჩამოვიდა. ჩამოიტანეს როგორც ახალბედა, ისე გამოცდილი ავტორების ძვირადღირებული ნამუშევრები. აზერბაიჯანული მხარის წარმომადგენელი ინა კოსტინა აღნიშნავს, რომ "არტ-კავკასიის" კომერციული არაეფექტურობა კანონზომიერი იყო: **"ჩვენ არც ველოდით, რომ პირველ ბაზრობას დიდი კომერციული წარმატება ექნებოდა. მაგრამ მაინც კმაყოფილები ვართ. არის გარკვეული ხარვეზებიც: განათება, შენობა. თუმცა, ამას ყველაფერს მრავალწლიანი გამოცდილება სჭირდება."**

მოგება ვერ ნახა სომხურმა მხარემაც, მიუხედავად იმისა, რომ "არტ-კავკასიაზე" ისინიც მხატვრული პროდუქციით დატვირთულები ჩამოვიდნენ: **"სამწუხაროდ, ნამუშევრები ვერ გავყიდეთ, მხოლოდ ალბომები გაიყიდა** - აღნიშნა სომხეთიდან გალერეა "აკადემიას" წარმომადგენელმა - **ჩვენ ძირითადად ძვირადღირებული სომეხი ავტორების ნამუშევრები გვაქვს ჩამოტანილი. სომხეთში და საქართველოში კი ძალიან ცოტაა ისეთი ხალხი, ვისაც ფულიც აქვს და ხელოვნებაც აინტერესებს. როგორც ვიცი, ამ შენობაში ადრე საკოლმეურნეო ბაზარი იყო. მე ვფიქრობ, ამის ბრალიცაა, რომ აქ ხალხი მოდის როგორც იაფფასიან ბაზარში და არა როგორც არტ-ექსპოზე."**

სამაგიეროდ, არტ-ექსპო საკმაოდ წარმატებული გამოდგა შემოქმედებითი თვალსაზრით. ბაზრობამ რამდენიმე საინტერესო პროექტის პრეზენტაციას უმასპინძლა. პირველივე დღიდან - დასასრულამდე "ჯითისის" დარბაზში მხატვრული ბომონდი სრული შემადგენლობით იყო წარმოდგენილი. სამწუხაროდ, ვერ შედგა ვიდეოარტების კოლექციის პრეზენტაცია, რომელიც სლოვაკიიდან ჩამოჰქონდათ და საბაჟომ მისი დროულად განბაჟება ვერ შეძლო. "არტ-კავკასია" სააგენტო "ამსას" მოდის ჩვენებამ და "ნოა-ნოაში" გამართულმა საღამომ დააგვირგვინა. დანიელმა მორტენ გრუნეტმა, რომელიც ინდურ ნაციონალურ ინსტრუმენტზე - საროდზე ასრულებს, კლუბში ინდური კლასიკური მუსიკის კონცერტი გამართა.

ერთხელ ქართველი, ჰოლანდიელი, სომეხი და დანიელი შეხვდნენ ერთმანეთს

მადი სერებრიაკოვა

"ერთხელ ქართველი, სომეხი და ა.შ... შეხვდნენ ერთმანეთს" - ჩემს ბავშვობაში ასე იწყებოდა ანეკდოტების უმეტესობა. არ მეგონა, თუ როდესმე ამ ტიპის ანეკდოტების რეალური პერსონაჟი გავხდებოდი. თანაც ეს ყველაფერი ჰოლანდიაში მოხდებოდა, ქვეყანაში, რომელსაც ჩემი ბავშვობის ანეკდოტებთან საერთო არაფერი ჰქონდა. რამდენიმე დღის წინათ, ჰოლანდიაში, ქალაქ გრონინგენში ფესტივალი Aerials დასრულდა. 10 დღის განმავლობაში ჰოლანდიური არასამთავრობო ორგანიზაციების - Falkor-ის, Groover.pop-ისა და Groningen one world-ის მოწვევით ნიდერლანდებში ოთხი ქვეყნის მუსიკოსები, ფოტო და ვიდეო-არტის ახალგაზრდა ოსტატები გაერთიანდნენ, რათა ერთობლივი ჰოლანდიურ-ქართულ-დანიურ-სომხური კულტურული პროდუქცია შეექმნათ.

ქართული წვეულების სამზადისში.

ჰოლანდია - ტიტების, ქარის წისქვილების, ვან გოგისა და ლეგალური მარიხუანას ქვეყანა - კიდევ ერთი დიდებული თავისებურებით არის ცნობილი. აქ ძალიან უყვართ მუსიკა და მხიარულება. ჰოლანდია ფესტივალებისთვის ზუსტად ზედგამოჭრილი ქვეყანაცაა: უამრავი კლუბით, ტურისტული ღირსშესანიშნაობითა და იაფი ლუდით. ფესტივალი Aerials - დევიზით "ადგილობრივი გმირები ერთიანდებიან" წელს აქ პირველად ჩატარდა. ფესტივალის კონცეფცია განსხვავებულ კულტურებს შორის საერთო ენის გამონახვას ემყარება და სხვადასხვა ქვეყნის ახალგაზრდა ხელოვანებს შორის კონტაქტების დამყარებას შეუწყობს ხელს.

Aerials ქართულად დაახლოებით "ზეციურ სხეულებს" ნიშნავს. თუმცა, ეს სულაც არ გულისხმობს, რომ მასში მონაწილეობას სულ ფრთიანი ანგელოზები ვიღებდით. უფრო პირიქით - 40-მდე არაბუნებრივად აჟიტირებული, ენერგიული და რბილად რომ ვთქვათ, თავისებური ახალგაზრდა მუსიკოსისა და ვიზუალური ხელოვნების წარმომადგენლის გაძლებისთვის ფესტივალის ორგანიზატორებს მედალი და უფასო რძეც ეკუთვნით. მთელი ეს აურზაური ძირითადად ორ დაწესებულებაში ბობოქრობდა: ახალგაზრდულ ცენტრ "სიმპლონსა" და ყოფილ კათოლიკურ ჰოსპიტალში (ORKZ), რომელიც ჰოლანდიელმა მოხალისეებმა 25 წლის წინათ "დაიპყრეს" და განსხვავებული ადამიანებისა და კულტურების თავშეყრის ადგილად აქციეს. თუმცა, სჯობს ყველაფერი თავიდან დავიწყოთ.

ადგილობრივი გმირები ერთიანდებიან

ფესტივალის იდეა ჯერ კიდევ შარშან ჩაისახა. ჰოლანდიურმა ორგანიზაციამ Falkor-მა კავკასიაში რამდენიმე ეკოლოგიური პროექტი განახორციელა. ახალგაზრდულ ფესტივალში ჰოლანდიასა და დანიასთან ერთად, საქართველო და სომხეთიც ჩაერთვნენ. პროექტი ევრო-კომისიამ დააფინანსა. ფესტივალში მონაწილეობისათვის ჯგუფებს ადგილობრივი კოორდინატორები არჩევდნენ. საბოლოოდ, საქართველოდან 8-კაციანი ჯგუფი ჩამოყალიბდა, რომელშიც მუსიკოსების გარდა რეჟისორები და ფოტოგრაფებიც შედიოდნენ: ბაკურ ბურდული, როკ-ჯგუფი Young Georgian Lolitas, პაატა ჩარაშვილი, ირაკლი ჩხიკვაძე, ლევან ასათიანი, გიორგი დადიანი და სხვები ჰოლანდიაში მცირე მუსიკალური სამზადისისა და ხანგრძლივი მოლოდინის შემდეგ გავემგზავრეთ. გრონინგენში ჰოლანდიური დელეგაცია დაგვხვდა და მალე სომხური და დანიური ჯგუფებიც შემოგვიერთდნენ.

სკვოტში არ გიცხოვრიათ? ბევრიც დაგიკარგავთ! სკვოტინგის მოძრაობა ჰოლანდიაში 70-80-იან წლებში დაიწყო. ადგილობრივი მოხალისეები მიტოვებულ ან დაუმთავრებელ შენობებში იჭრებოდნენ და ნახევრად-დანგრეულ შენობებში რაღაც კომუნის მსგავსს ქმნიდნენ. აქ ხალხი თითქმის უფასოდ ცხოვრობს, სამაგიეროდ - შენობას უვლის, აშენებს, ერთმანეთს ეხმარება - მოკლედ საზოგადოებისთვის სასარგებლო საქმით არის დაკავებული. სკვოტი - მარქსისა და ლენინის ახდენილი ოცნებაა. უცნაურია, რომ ის სწორედ კაპიტალისტური დასავლეთის ერთ-ერთ ცენტრში ასრულდა, სადაც კერძო საკუთრება და სახელმწიფო გადასახადები უმაღლეს ღირებულებას წარმოადგენს.

ახალგაზრდებისთვის, სტუდენტებისთვის, თავისუფალი არტისტებისთვის სკვოტი ნამდვილი სამოთხეა: იაფი ბარებით, სახელოსნოებით, რომელიც ყველასია და თან, არავისი. თუმცა, ყოველთვის არსებობს საფრთხე, რომ ერთ მშვენიერ დღეს პოლიცია მოვა და ადამსა და ევას ამ სამოთხის დატოვებასაც მოსთხოვს.

ORKZ სწორედ ასეთი დაწესებულებაა. მიტოვებული ჰოსპიტალი მოხალისეებმა ჯერ კიდევ 25 წლის წინათ "დაიპყრეს". ამჟამად აქ 250 ადამიანი ცხოვრობს და ერთი ამდენი კიდევ სტუმრად მოდის. ფესტივალ Aerials-ის მონაწილეები სწორედ ORKZ-ში დაგვაბინავეს. თავიდან ცოტა გაგვიკვირდა, როცა ერთ ფილარმონიისხელა დარბაზში ამდენი ხალხი მიგვაბრძანეს, საძილე ტომრები და ლეიბები დაგვირიგეს და "ახლა ლუდი დალიეთო" - გვახარეს. საინტერესოა, რომ ამ კომუნაში ცხოვრება ყველაზე მეტად სწორედ პოსტ-კომუნისტური ქვეყნების მოქალაქეებს გვეუცხოვა. მაგრამ მერე მივხვდით, რომ სწორედ ასე იყო საჭირო. მერე რა, რომ 35 მთვრალი თუ დაბოლილი მამაკაცის კამპანიაში, საძილე ტომარაში ძილი და დილი 6 საათზე "ჰუი მორჰენ"-ით გაღვიძება მთლად კომფორტული ვერ არის. სამაგიეროდ, მთელი საღამო ერთი განუწყვეტელი ჯემ-სეიშენია. დაკვრა ან სიმღერა რომც არ გინდოდეს, მოსმენაზე უარს ვერაფრით იტყვი. ასე შედგა კულტურათა პოლილოგი ORKZ-ში. თუმცა ეს მხოლოდ დასაწყისი იყო.

გრონინგენის ერთი სამყარო

გრონინგენი, ანუ როგორც ჰოლანდიელები გამოთქვამენ - ხრონინგენი ამსტერდამიდან მოშორებით მდებარეობს. გრონინგენი, თამამად შეიძლება ითქვას, ველოსიპედების ქალაქია. ქალაქის ცენტრში მარტინი-თაუერი - ჰოლანდიაში ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი კოშკი დგას. იქვე ახლოს კლუბი "ვერაა", რომელშიც თავის დროზე "ნირვანა" უკრავდა. კლუბის "სიმპლონიც" იქვე მდებარეობს. "სიმპლონიც" გარკვეულწილად სკვოტია. ოღონდ იგი უფრო ახალგაზრდული კლუბის ფუნქციას ასრულებს. "სიმპლონი" მრავალ კონცერტსა და ფესტივალს მასპინძლობს. Aerials-იც ძირითადად "სიმპლონში" ბობოქრობდა. აქ მუსიკოსების განკარგულებაში სამი სარეპეტიციო დარბაზი იყო, ვიდეო-ოსტატებისთვის სამონტაჟო და კიდევ ბარი. ეს უკანასკნელი ფესტივალის არაფორმალური ნაწილისთვის იყო განკუთვნილი. არაფორმალურ ნაწილში კი კვლავ იმპროვიზებულ ჯემ-სეიშენებსა და წვეულებებს ვგულისხმობ. "სიმპლონში" ყველა ქვეყნის დელეგაციამ მოაწყო "ფართი", რომელიც იქაური სამზარეულოს, მუსიკისა და სადღეგრძელოების პრეზენტაციებს მოიცავდა.

ფართების სეზონი დანიელებმა გახსნეს. მომიტევეთ სუბიექტურობა, მაგრამ ევროპელებმა ჭამა არ იციან. ამაში მაშინ დავრწმუნდი, როცა მადისაღმძვრელ ოხშივარადენილ ხორცსა და ბოსტნეულს უცებ შოკოლადიანი სოუსი მოასხეს, კარტოფილს კი შაქარი მოაყარეს. დანიელებმა, ქართულ სამზარეულოზე გაზრდილებისთვის ცოტა უჩვეულო, მწარ-ტკბილი საკვების გარდა, ჯგუფი Cinnober წარმოგვიდგინეს. ეს უკანასკნელი ფესტივალზე სრული შემადგენლობით იყო ჩამოსული და დიდი წარმატებითაც სარგებლობდა. არ გამიკვირდება, რომ Cinnober მალე ევროპის თოპ-ათეულებში ვიხილო. ძლიერ გვასიამოვნა ჰოლანდიურმა და განსაკუთრებით კი სომხურმა წვეულებამ (კავკასიური პირის გემო მაინც სულ სხვაა!). სომხური მუსიკა ჯგუფების Forever Child და The Kings' Cross-ით იყო წარმოდგენილი. თუმცა ყველაზე მეტად სომხები მაინც სახელოვანი System of a down-ით ამაყობდნენ, რომლის სიმღერის სათაურიც ფესტივალს სახელად ერქვა და ჩანაწერიც ყოველ ნაბიჯზე ჟღერდა.

"ქართული ფართის" მენიუს შედგენაზე ჯერ კიდევ წასვლამდე ვიმტვრევდით თავს. აბა, ქართულ სუფრაზე ბოსტანში "პატარძლის მოკრეფილი კიტრები და მწვანილი" თუ არ მიიტანე - რა ფასი აქვს ასეთ სუფრას. ჰოლანდიაში სათითაოდ შეფუთული კიტრები და პლასტმასის ქოთანში მოყვანილი მწვანილით მოგვიწია იოლას გასვლა. ასეა თუ ისე, ქართული პურმარილი მაინც დააფასეს, ქართულ მუსიკასაც სიამოვნებით მოუსმინეს და ქართულმა ვიდეო ხელოვნებამაც მოახდინა შთაბეჭდილება. ეს უკანასნელი ბაკურ ბურდულისა და Young Georgian Lolitas კლიპებით იყო წარმოდგენილი. ქართველმა კლიპმეიკერებმა იყოჩაღეს და იქვე რამდენიმე დღეში კიდევ ერთი კლიპიც გადაიღეს, დაამონტაჟეს და დასკვნით კონცერტზე აჩვენეს კიდეც. როგორც გვაცნობეს, მალე კლიპი ადგილობრივი ტელევიზიის ეთერშიც გავა.

Aerials Rock Night

მოლხენა კარგია, მაგრამ ამისთვის ყოველთვის არ გვეცალა. ფესტივალის პროგრამა პრაქტიკულ საქმიანობასთან ერთად ცოდნა-განათლების ასამაღლებელი ღონისძიებებითაც იყო დატვირთული. ყველაზე შთამბეჭდავი მათ შორის პოპ-აკადემიაში ვიზიტი იყო. "პოპ-აკადემია" სარკაზმისა და იუმორის მარცვალსაც არ შეიცავს. გრონინგენის მახლობლად, ქალაქ ლიუვერდენში პოპ-კულტურის აკადემია მართლაც არსებობს. პოპ-აკადემიაში მუსიკასთან ერთად დიზაინსა და კომპიუტერულ გრაფიკასაც ასწავლიან. აკადემიაში სტიმრობისას პოპ-კულტურის შესახებ მოკლე ლექცია წაგვიკითხეს და შემდეგ, შურით რომ გავეხეთქეთ, შენობა და სტუდია-სახელოსნოები დაგვათვალიერებინეს. გამოუვიდათ კიდეც! ასეთ დაწესებულებაში სწავლა, ალბათ, ყველა მუსიკოსის ოცნებაა (კლასიკური დარგების გამოკლებით). თუმცა, როგორც მასპინძლებმა მოგვახსენეს, სტატისტიკის მიხედვით, სტუდენტებს შორის მხოლოდ 40 პროცენტი თუ შეძლებს საკუთარი მუსიკალური საქმიანობით ირჩინოს თავი.

მუსიკოსებს, როგორც ჩანს, ევროპაშიც არ სწყალობენ. მუსიკალურ სფეროში თავის დამკვიდრება აქაც მრავალ სირთულესთანაა დაკავშირებული და ამაზე ის მუსიკოსებიც საუბრობენ, რომლებიც ფესტივალში მონაწილეობდნენ. დოროთი სველენგრებელი სიმღერებს წერს და თავად ასრულებს. იგი ფესტივალზე შექმნილი აკუსტიკური ჯგუფის ერთ-ერთი ვოკალისტი იყო. მიუხედავად ამისა, ერთხელ საუბარში აღნიშნა, რომ საბოლოოდ შეიძლება სხვა პროფესიას დაეუფლოს, რადგან მუსიკალური კარიერის გაკეთება ჰოლანდიაში ძალიან ძნელია.

ფესტივალის მონაწილეთა კლასგარეშე საქმიანობა კიდევ რამდენიმე სემინარს მოიცავდა. მათ შორის იყო VJ-Workshop ახალგაზრდა ვიდეოს ოსტატებისთვის და MC-Workshop ჰიპ-ჰოპით დაინტერესებული მუსიკოსებისთვის.

რა თქმა უნდა, ყველაზე საპასუხისმგებლო მომენტი 10-დღიანი ტაშფანდურისა და ვიდეო-მუსიკალური იდეების გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ დაგეგმილი ორი კონცერტი იყო. კონცერტი ORKZ-ისა და "სიმპლონის" კლუბებში იმართებოდა. კონცერტებზე, გარდა თითოეული ქვეყნის მუსიკალური პრეზენტაციისა, ექსპერიმენტული ინტერკულტურული პროგრამა უნდა წარმოგვედგინა. ეს გრონინგენში გატარებული დღეების ყველაზე დაძაბული და საინტერესო მომენტი იყო. ჩამოყალიბდა ორი ელექტრონული და ერთი აკუსტიკური ჯგუფი. თითოეულ მათგანში ყოველი ქვეყნის წარმომადგენელი უნდა ყოფილიყო გაერთიანებული და რამოდენიმე რეპეტიციის შემდეგ კონცერტზე საკუთარი პროგრამა უნდა წარმოედგინათ.

Aerials Rock Night ერქვა დასკვნით კონცერტს, რომელიც "სიმპლონში" გაიმართა. აფიშა იმასაც იუწყებოდა, რომ ამ ინტერ-კულტურულ როკ-შეხვედრაზე დასავლეთი და აღმოსავლეთ ევროპა გაერთიანდებოდა. კონცერტზე თითოეულმა ჯგუფმა მისი წევრების მიერ ადრე შექმნილ სიმღერებთან ერთად, სრულიად ახალი, იქვე ექსპრომტად დაწერილი კომპოზიციებიც წარმოადგინეს. კონცერტები ძალზედ უშუალო ატმოსფეროში მიმდინარეობდა და დასასრულს ჯემ-სეიშენში ყველა მსურველი იღებდა მონაწილეობას.

ფესტივალს ადგილობრივი მედია აშუქებდა. სხვებთან ერთად ეთერში გავიდა ქართული ჩანაწერებიც. რადიოთი მოეწყო ბაკურ ბურდულისა და Young Georgian Lolitas სიმღერების პრეზენტაციები. გვარიანად გადავიღალეთ, სამაგიეროდ, სასარგებლო და სასიამოვნო მოგონებებით დავიტვირთეთ. რაც მთავარია, ფესტივალს გაგრძელება მოჰყვება. მომავალ წელს დასავლეთ და აღმოსავლეთ ევროპის შეხვედრის ადგილი, სავარაუდოდ, საქართველო გახდება.

თეთრი ფონი, საინტერესო სახე, ბევრი "არა" და ერთი "კი"

რიჩარდ ავედონის ხედვა

თამარ ბაბუაძე

როცა ლეგენდა კვდება, მისი ნაქონი თუ შექმნილი თითოეული ნივთი რელიქვია ხდება ხოლმე. ყველაზე მაგარი ტიპი კი ის გამოდის, ვინც ამ რელიქვიათაგან უახლესს და ყველაზე გაუხმაურებელს ფლობს.

ლეგენდა პარასკევს გაქრა. რიჩარდ ავედონი ტვინში სისხლის ჩაქცევის შემდეგ, 81 წლის ასაკში სან ანტონიოს კლინიკაში გარდაიცვალა. მის რელიქვიათაგან უახლესი კი "ნიუ იორკერს" დარჩა. ჟურნალს, რომლის დავალების შესრულების დროსაც მოულოდნელად ცუდად გახდა ავედონი - ის "ნიუ იორკერის" შეკვეთით ტეხასში იღებდა პოლიტიკოსებსა და ამომრჩევლებს.

ასე რომ, მართალია, ჟურნალს ერთგულ მკითხველთა დიდი ამალა აქამდეც ჰყავდა, მაგრამ ახლა დაპირებამ, რომ მოულოდნელი სიკვდილის გამო ავედონის დაუსრულებელი რეპორტაჟი მაინც გამოქვეყნდება, "ნიუ იორკერისადმი" ინტერესი ერთი-ორად გაზარდა.

რელიქვიაც ეს არის - გამქრალი ლეგენდის დაუსრულებელი ნაწარმოები, ფოტო-პროექტი, სახელად "დემოკრატია"; დღემდე უცნობი, ჯერაც გამოუქვეყნებელი ნამუშევრები - შესანიშნავი სატყუარა ჟურნალ-გაზეთებისთვის; ფრაზა, რომელიც სხვადასხვა კონტექსტში ხშირად გვხვდება ხოლმე პრესის ფურცლებზე (მაგალითად, ასე: აღმოაჩინეს დღემდე უცნობი ვან გოგი, "ბითლზის" უცნობი ჩანაწერი, "როლინგსტოუნზის" უცნობი ფოტო-მასალა); და ფრაზა, რომელსაც ახლა ავედონის უკანასკნელ, შუა გზაზე შეწყვეტილ ფოტო-პროექტს მოარგებენ; ეს არის პროექტი, რომელიც იგივეა, რაც დიდი კომპოზიტორის დაუსრულებელი მუსიკა, ან დიდ მხატვრის დაუსრულებელი ფერწერული ტილო...

თუმცა, მანამდე სანამ "ნიუ იორკერი" მთავარ კოზირს თამაშში ჩართავს, რიჩარდ ავედონს მთელი მსოფლიო ემშვიდობება. შაბათ-კვირას გამოსული უკლებლივ ყველა ჟურნალ-გაზეთი აქვეყნებს ვრცელ წერილს ფოტოგრაფის შესახებ. თუმცა, ამ შემთხვევაშიც ყველაზე მომგებიან პოზიციაში "ნიუ იორკერი" იმყოფება. პუბლიცისტ ადამ გოპნიკის სტატია ყველაზე ინტიმური და შეიძლება ითქვას, "შინაურულია" - გოპნიკს, როგორც "ნიუ იორკერის" წარმომადგენელს ამის უფლება აქვს კიდეც - ავედონი ხომ 1992 წლიდან მოყოლებული ჟურნალის პირველი შტატიანი ფოტოკორესპონდენტია.

გოპნიკი წერს: **"მე დიკ ავედონს ვიცნობდი და ეს იგივე იყო, რაც მზესთან ურთიერთობა. ის ამობრწყინდებოდა ხოლმე უთენია და მთელ დღეს ასხივებდა - მეგობრებს, ოჯახის წევრებს, კოლეგებს - ასხივებდა ყველას, ვინც მისი სითბოთი და სინათლით საზრდოობდა. მისი სიკვდილის შემდეგ კი ბევრი ადამიანის სულში ჩაქრა სინათლე".**

რიჩარდ ავედონი ნიუ იორკელი იყო. ის რუსი ებრაელების ემიგრანტთა ოჯახში დაიბადა. 17 წლისა სკოლიდან გამოვიდა, სახლიდან წავიდა და დამშვიდობების წინ მამისგან ფოტოაპარატი მიიღო საჩუქრად. ამ აპარატით დაიწყო მისი ურთიერთობა ფოტოგრაფიასთან, თუმცა, დასაწყისი, როგორც ხშირად ხდება ხოლმე, ფრიად პარადოქსული იყო - საუკუნის უდიდესი პორტრეტისტი თავიდან ამერიკის სავაჭ-

რიჩარდ ავედონი – მსოფლიოს კიდევ ერთი დიდი ფოტოგრაფი დააკლდა.

რო ფლოტის თანამშრომლების პირადობის მოწმობებისთვის იღებდა ფოტოებს. თავად ავედონი ამბობს, რომ სამყაროს მისეული აღქმა ზედმიწევნით იყო განპირობებული მისი ახლომხედველობით (ის წერდა: **"ახლომხედველობის გამო, ფირზე აღვბეჭდავდი იმ გარემოს, რომელსაც ფოკუსში ვერ ვსვამდი - ანუ, ეს იყო გამოგონილი რეალობა, უკეთესი, ვიდრე არსებული; რეალობა, რომელიც რაღაცაზე მიკიბ-მოკიბულად მიგანიშნებს, იმის ნაცვლად, რომ პირდაპირ გითხრას"**).

თუმცა, ჩნდება ისეთი შთაბეჭდილება, რომ ინტერესი ადამიანებისადმი ავედონმა სწორედ ამ საპასპორტო ფოტოების გადაღების პერიოდში გამოიმუშავა. შეუძლებელია, მდიდარი წარმოსახვისა და მაშინ ჯერ კიდევ ფარული ფოტოგრაფიული ნიჭის მქონე ახალგაზრდა გულგრილად მდგარიყო სამფეხაზე შეყენებული კამერის უკან, ფირზე აღებეჭდა ათეულობით სახე და გულგრილობა შეენარჩუნებინა. პირიქით, სავარაუდოა, რომ ინტერესი ზოგადად ფოტო-პორტრეტის ჟანრის მიმართ ავედონს სწორედ იმ პერიოდში განუვითარდა. ამავე პერიოდში "შეუყვარდა" მას ადამიანი, როგორც მისი ფოტო-ისტორიების მთავარი პერსონაჟი და ამავე პერიოდშივე დაეუფლა ადამიანში დაფარული სევდის, სიხარულის თუ სიყვარულის გამოვლენის ხელოვნების "საფუძვლებს".

შემთხვევითობა, რომელმაც ფოტოგრაფი და ფოტო-კამერა ერთმანეთს დაუკავშირა, ავედონის მარადიულ მდგომარეობად იქცა. ის ამბობდა: **"თუ დღე ისე ჩაივლის, რომ ფოტოგრაფიასთან დაკავშირებულს არაფერს გავაკეთებ, მეჩვენება, რომ რაღაც ისეთის გაკეთება დამავიწყდა, რაც ადამიანის არსებობისთვის აუცილებელია;**

ფოტოს დავიწყება თუნდაც ერთი დღით, ეს იგივეა, რაც დილას გაღვიძება დაგავიწყდეს... ვიცი, რომ ჩემი ცხოვრება შედგა იმ ერთი შემთხვევითობის წყალობით, რომელმაც ფოტოგრაფიას დამაკავშირა".

ამ კავშირის შედეგია მრავალი ისტორიული პორტრეტი. მოღვაწეობა მოდის ჟურნალებში Harper Bazaar-ი და Vogue-ი და მერილინ მონროს, ბრიჯიტ ბარდოს, რუდოლფ ნურიევის, ნასტასია კინსკის, ნაომი კემპბელის, სინდი კროუფორდის, ჩარლი ჩაპლინის, ჟაკ კუსტოს, ენდი უორჰოლის, სემუელ ბეკეტის და კიდევ უამრავი სხვა მოღვაწის პორტრეტები. მერე - მოდის სამყაროს მიღმა შექმნილი უფრო სერიოზული ნამუშევრები - "ახლომხედველური რეალიზმით" ფირზე აღბეჭდილი ანტი-ვიეტნამური მოძრაობა, სხვადასხვა უფლებებისთვის მებრძოლი აქტივისტები, დაჭრილი ჯარისკაცები, პოლიტიკოსები.

თუმცა, არ აქვს მნიშვნელობა, ვინ იყო ის - ვიეტნამის ომის ვეტერანი თუ ცნობილი მწერალი - რიჩარდ ავედონი ყოველთვის ახერხებდა მასში დაფარული შინაგანი სამყაროს გამოვლენას. რაც მთავარია, ავედონი ამას უმარტივესი მეთოდით აღწევდა. ის სიცოცხლის ბოლომდე, ციფრული ეპოქის დადგომის შემდეგაც კი, არ იშორებდა გვერდიდან უძველეს აპარატს - სამფეხაზე შეყენებულ კამერას, რომელშიც ჩვეულებრივი სტანდარტული ფირის ნაცვლად 8x10-ზე ზომის თითო ფირფიტა იდებოდა. იყენებდა პირდაპირ განათებას, ლაბორატორიაში, ფირის გამჟღავნება-დაბეჭდვის დროს კი, ყოველთვის საგანგებოდ უტოვებდა ფოტოს ნეგატივის შავ ხაზებს - ყველას რომ გაეგო, რომ ავედონი კადრს მხოლოდ გონებაში ჭრიდა, და ჭრიდა ისეთი სიზუსტით, რომ მერე მას, ლაბორატორიაში ხელისხლება აღარ სჭირდებოდა.

"ნიუ იორკერის" რედაქტორი ამბობდა: **"მან გამოიგონა პორტრეტი, რომელიც ერთადერთ მიზანს ემსახურებოდა - გამოემზეურებინა ადამიანის სული".**

თუმცა, რაც აქამდე ვილაპარაკეთ, ავხსენით და ვამტკიცეთ სრულიად ფუჭი და არაფრისმომცემია იმ ერთ წინადადებასთან შედარებით, რომლითაც თავად ავედონი ახასიათებს საკუთარ სტილს. ის ამბობს: **"მე ვმუშაობ პრინციპით - "არა": არა - სრულყოფილ, დახვეწილ განათებას; არა - აშკარა კომპოზიციებს; არა - პოზებისა და თხრობის ცდუნებას; ეს "არები" კი მაიძულებენ, მივიდე ერთ "კიმდე". მე მაქვს თეთრი ფონი. მყავს ადამიანი, რომელიც მაინტერესებს და არის რაღაც, რაც მასსა და ჩემს შორის ხდება".** სწორედ ეს "რაღაც" ქმნის რიჩარდ ავედონის ფოტოგრაფიას. ფოტოგრაფიას, რომლის უახლეს რელიქვიასაც "ნიუ იორკერი" ფლობს და ახლო მომავალში გაუმჟღავნებს მსოფლიოს.

კრივი

თავურით გადარჩენილი ღირსება

ზიზა ზურასაშვილი

ორ რაუნდში სამხრეთაფრიკელ კორი სანდერსთან და შემდეგ ამერიკელ ლეიმონ ბრიუსტერთან ხუთ რაუნდში ნაწვნევმა მარცხმა უკრაინელ ვლადიმირ კლიჩკოს საქმე იმდენად გაურთულა, რომ დღის წესრიგში დადგა რინგზე მისი დარჩენა-არდარჩენის საკითხი. შაბათს, მძიმეწონოსან დევარილ უილიამსონთან შეხვედრამდე, უფროსმა ძმამ, ვიტალიმ, ვლადიმირს ურჩია, თუ ახლაც ვერ მოიგებ, სჯობს, კრივს შეეშვა და სამუშაო ჰოლივუდში ეძებოო.

ვლადიმირ კლიჩკო დამარცხებას შემთხვევით გადაურჩა.

ვიდრე ლას ვეგასის კაზინო "ცეზარ პალასის" ღია ცის ქვეშ სახელდახელოდ გაშლილ რინგზე უკრაინელი და ამერიკელი შეებმებოდნენ, მთავარმა საბუკმეიკერო კანტორებმა, ბევრი იმსჯელეს თუ ცოტა, დაასკვნეს, რომ მათ შერკინებაში ერთმნიშვნელოვან ფავორიტად ფსონები ვლადიმირის სასარგებლოდ გამოეყვანათ. ხოლო ისინი, ვინც კლიჩკოუმცროსისა და უილიამსონის ორთაბრძოლაში ფრეს იწინასწარმეტყველებდნენ, მოგებას ორმაგად, სამმაგად ან ოთხმაგად ამოაღებინებდნენ.

ლასვეგასურ ჩხუბს კი, მართლაც, ბევრ კითხვაზე უნდა გაეცა პასუხი. პირველ ყოვლისა, გასარკვევი იყო: აპრილში ბრიუსტერთან მარცხის დავიწყება შეძლო თუ არა უკრაინელმა; რამდენადაა მობილიზებული, როგორ ფიზიკურ მზადყოფნაშია, რამდენ რაუნდს შეძლებდა რინგზე ყოფნას და, რაც მთავარია, უნდა გარკვეულიყო ის, თუ რამდენად შეძლებდა უმცროსი კლიჩკო ძირითადი საჩემპიონო ტიტულებისთვის პრეტენდენტად ყოფნას.

მიუხედავად იმისა, რომ ვლადიმირი ამერიკელს ზომა-წონაში საკმაოდ აღემატებოდა, ამასთან, 8 წლით უმცროსიც გახლავთ, ერთნი უილიამსთან ჩხუბს მაინც შიშით შეჰყურებდნენ. საქმე ისაა, რომ, წარსულის გამოცდილებით მეტოქეზე აღმატებული ფიზიკური მონაცემების მიუხედავად, უკრაინელი რამდენჯერმე დაუგდიათ რინგზე.

შემთხვევითობა რომ არა, სავსებით შესაძლებელი იყო, უკრაინელი გუშინაც დამარცხებულიყო.

პირველი ორი რაუნდი, ფაქტობრივად, ერთნაირად წარიმართა. რინგის ბატონ-პატრონად ვლადიმირი მოგვევლინა. უტევდა, კარგად მუშაობდა მარცხენით და შიგადაშიგ მარჯვენითაც მწარედ იკბინებოდა. მთლიანობაში იქმნებოდა შთაბეჭდილება, თითქოს უილიამსი შემდგომ რაუნდებს ელოდა იმ იმედით, რომ უკრაინელს არაქათი გამოელეოდა და, შესაბამისად, მისი დამარცხებაც გარდაუვალი იქნებოდა. პირველი ორი რაუნდი კი კლიჩკოს გამარჯვებით დასრულდა. ყველაზე მოსაწყენი და ერთფეროვანი მესამე რაუნდი გამოდგა. მოკრივეები ნაკლებად მოქმედებდნენ, თუმცა, ერთადერთმა შეტევამ და ცოტა გაფაფხურებამ ეს რაუნდიც ვლადიმირის სასარგებლოდ დაასრულა.

მეოთხე რაუნდში მოხდა ის, რამაც უკრაინელის გულშემატკივრებს გული გადაუქანა. უილიამსის მოზომილმა მარჯვენამ კლიჩკო ისე შეარყია, რომ, წონასწორობადაკარგულმა, მარცხენათი ჩაიმუხლა კიდეც. ამის დანახვაზე უილიამსი შეტევაზე გადავიდა, მაგრამ ვლადიმირმა ამერიკელის შეტევებს როგორღაც თავი დააღწია და სულის მოსათქმელად კლინჩზე გადავიდა. თუმცა, ნოკდაუნს რომ უკვალოდ არ ჩაუვლია, მისი შემდგომი ქაოსური მოძრაობებიდანაც ჩანდა, მაგრამ...

ლოგიკურად გადამწყვეტი მეხუთე რაუნდი უნდა ყოფილიყო და ასეც მოხდა.

"ვგრძნობდი, რომ უპირატესობა ჩემს ხელში გადმოდიოდა, მაგრამ ვერაფრით წარმოვიდგენდი, თუ ბრძოლა ნაადრევად დასრულდებოდა. ჩემი სტილი ამტანიანობა და მეტოქის დაქანცვაა, მაგრამ გეგმები დამემსხვრა - ორთაბრძოლის დასრულება ვერ შევძელი", - მატჩის შემდეგ დანანებით იტყვის უილიამსონი.

მოვლენები რადიკალურად განსხვავებული სცენარით წარიმართა. მეხუთე რაუნდის მიწურულს ვლადიმირი შემთხვევითობამ იხსნა მარცხისგან. საქმე ისაა, რომ უკრაინელი და ამერიკელი თავებით შეასკდნენ ერთმანეთს. კლიჩკოს მარჯვენა წარბი გაუსკდა. უმალ ექიმს უხმეს. ექიმმა დაასკვნა, რომ ჭრილობა ძვლამდე გადიოდა და რეფერი ჯეი ნედი იძულებული გახდა, მატჩი შეეწყვიტა.

მსაჯებმა დაგროვილი ქულები გადაითვალეს და აღმოჩნდა, რომ ორი მათგანი - 49:46 უკრაინელს ანიჭებდა უპირატესობას. მესამე მსაჯმა კი 48:47 ამერიკელის სასარგებლოდ დაითვალა.

სამართლიანობისთვის უნდა აღინიშნოს, რომ გუშინდელი დაპირისპირებით უკრაინელს არ უნდა ჰქონდეს იმის პრეტენზია, რომ ჩემპიონის ტიტულზე გაიქაჩოს, ყოველ შემთხვევაში, იქამდე კიდევ ბევრი უკლია. არადა, ვლადიმირს ძმაზე უკეთეს მომავალს უწინასწარმეტყველებდნენ.

კლიჩკოების მძიმე ბავშვობა და ჩერნობილი

მართალია, დღეს უკრაინელ ძმებს კლიჩკოებს მრავალმილიონიანი ქონება აქვთ და ნებისმიერი კაპრიზის ასრულება შეუძლიათ, მაგრამ ბავშვობა იავარდით არ ჰქონდათ მოფენილი. ცნობილი მოკრივეების შესახებ ბევრ საინტერესოს მოგვითხრობს მათი ავტობიოგრაფიული წიგნი "ძმურად", მაგრამ ვიდრე წიგნი ქართულ ბაზარზე შემოაღწევდეს (შემოაღწევს თუ არა, ესეც საკითხავია), გერმანული ტაბლოიდის Bild-ის დახმარებით უინტერესო არ უნდა იყოს, გავეცნოთ ამონარიდს, რომელიც ძმების ადრეულ გასაჭირსა და ჩერნობილის კატასტროფაზე მოგვითხრობს.

"ჩვენი ბინა ერთი ოთახისგან შედგებოდა, თუ არ ჩავთვლით ვიწრო სააბაზანოს, თუმცა, იქ ბანაობა მაინც არ შეგვეძლო, რადგან მას არ ჰქონდა თვითონ აბაზანა. წარმოიდგინეთ 20 კვადრატული მეტრი ოთხ სულზე", - გვიყვებიან კლიჩკოები და მერე და მერე კიდევ უფრო ბნელ ფერებში გვიხატავენ საკუთარ ბავშვობას. ჯერ ვიტალის მოვუსმინოთ: "ცხოვრებაში არაერთი სიტუაცია მქონდა, როდესაც ისეთი შეგრძნება მეუფლებოდა, თითქოს სადღაც სიკვდილი მელოდა. საკმარისია, შეხედოთ ჩემს ტანს, რომელიც იარებითაა სავსე. ზუსტად ვიცი, ორმოცდათამდე მაინც მაქვს. ყველაზე თვალშისაცემი იარა, რომელიც ყველას შეუძლია ნახოს, ეს პირის მარცხენა კუთხიდან მთელ ლოყაზე აყოლებული იარაა. ჭრილობა ხუთი თუ ექვსი წლის ასაკში მივიღე". ვიტალისვე თქმით, მისმა მეგობარმა ბიჭმა მინის კარში გაირბინა და შუშის ნაჭერმა ვიტალის ლოყა გაუჭრა. "იმხანად ბებია იყო ჩვენთან სტუმრად, მაგრამ რადგან უცებ ექიმი ვერ მოძებნა, იძულებული გახდა, თვითონ ამოელო შუშის ნატეხი და ჩვეულებრივი ნემსითა და ძაფით, ყოველგვარი გამაყუჩებლების გარეშე, თავადვე გამიკერა ჭრილობა".

ძმებს განსაკუთრებით ცუდად აგონდებათ ატომური იარაღის საცდელი მიწისქვეშა აფეთქებები. მაშინ მათ ერთი რამ აოცებდათ: რა არყევდა მიწას.

"სინამდვილეში წარმოდგენაც არ გვქონდა, რომ ვისხედით დენთის კასრზე, რომელსაც მეცნიერები ექსპერიმენტული მტკიცებულებების ძიების გამო ყოველ ჯერზე აფეთქებდნენ. ისინი მიწისქვეშა ატომურ აფეთქებებს აწყობდნენ... იმის გაგებაც კი არ მინდა, რამდენი რენტგენი მივიღეთ, - იხსენებს ვლადიმირი. - დოზიმეტრებს არავის არ აძლევდნენ. წარმოდგენა არა მაქვს, იყო თუ არა მაშინდელი დასხივება საშიში, მაგრამ ბავშვობაში კარგი ჯანმრთელობითაც არ გამოვირჩეოდი".

ჩერნობილის საშინელი კატასტროფა კი 1986 წელს მოხდა. სსრკ-ს მთავრობა კატასტროფის მიჩქმალვას ცდილობდა, თუმცა, ბოლოს მაინც სრული მასშტაბურობით გაიხსნა.

"ყოველდღიურად სკოლაში მოსიარულეთა რაოდენობა კლებულობდა. უბედურებას პირველებმა მაღალჩინოსანთა შვილებმა დააღწიეს თავი, - ვითარებაში გვარკვევს ვიტალი. - თანამდებობა საშუალებას აძლევდათ, მათ სხვაზე მეტი სცოდნოდათ. თუმცა, დროთა განმავლობაში ინფორმაცია მთელ ქალაქში გავრცელდა..."

მას შემდეგ, რაც ვილაცებმა ხმა დააგდეს, არყის დიდი რაოდენობით მიღება ორგანიზმში რადიაქტიურ ელემენტებს ანეიტრალებსო, რამდენიმე საათში თურმე სასმელის სრული მარაგი ამოწურულა. მერე იმაზეც გადაუკრავთ სიტყვა, დროა, ხალხის ევაკუაციაზე დავიწყოთ ზრუნვაო. მთავარ სადგურზე უჩვეულო სცენები იმართებოდა. ათასობით ადამიანი ბარგი-ბარხანით მიაწყდა სალაროებს, რათა მატარებლის ბილეთები ეშოვათ. კვირის განმავლობაში კიევიდან მილიონამდე ადამიანი გაიხიზნა.

მხოლოდ 7 მაისს, აფეთქებიდან თერთმეტი დღის შემდეგ, ხელისუფლებამ ბრძანა, დაეხურათ ყველა სკოლა, ხოლო პირველიდან მეშვიდე კლასის ჩათვლით მოსწავლეები პიონერთა ბანაკებში გაუშვეს. ვლადიმირი თანაკლასელებთან ერთად გაუშვეს აზოვის ზღვაზე, სადაც არდადეგების ბოლომდე, თითქმის ოთხი თვით დარჩა.

"სამთვენახევრის განმავლობაში 18 სანტიმეტრით გავიზარდე, - ყვება ვლადიმირი. - ამის გამო შეშინებული ვიყავი და არა მარტო მე. შეეშინდათ ჩემს თანაკლასელებსაც. არდადეგების შემდეგ აღმოჩნდა, რომ ყველაზე მაღალი ვიყავი. მართალი გითხრათ, არ ვიცი, ყველაფერი ეს რამდენადაა კავშირში რადიაციასთან".

ეს, რაც შეეხება მემუარებს. დღეს კი ვლადიმირ კლიჩკოს ლას ვეგასის "ცეზარ პალასში" დავრილ უილიამსთან დიდი ორთაბრძოლა ელის. ბრძოლა საჩემპიონოა. წარუმატებლობის შემთხვევაში კლიჩკოს ხელთათმანების გაძრობა მოუწევს.

კალათბურთი

კეიჯი

ეროვნული საკალათბურთო ასოციაციის რეგულარული სეზონის დაწყებამდე ჯერ კიდევ დიდი დროა, მაგრამ, ვფიქრობ, ურიგო არ იქნება, შარშანდელი სეზონის ყველაზე საჭირო მოთამაშეზე ანუ იგივე MVP-ზე (most wanted player) ვისაუბრო. ვინც ეროვნული საკალათბურთო ასოციაციის თამაშებს თვალყურს ადევნებს, კარგად ეცოდინება, რომ გასული სეზონის MVP გახდა "მინესოტა თიმბერვულვზის" ლიდერი კევინ გარნეტი.

სანდრო ნავერიანი

კევინ გარნეტი სახის ჩვეულებრივი გამომეტყველებით.

2003-2004 წლის სეზონის შემდეგ თამამად შეიძლება ვთქვათ, რომ "მინესოტა თიმბერვულვზში" მოთამაშე კევინ გარნეტი პლანეტის საუკეთესო კალათბურთელია. ის ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული ფიგურაა მთელი NBA-ს ისტორიაში.

ის უნიკალურია. ის არაჩვეულებრივია. ის, უბრალოდ, ძალიან მაგარი კალათბურთელია.

არც "ოქროს ხელი" სტოიაკოვიჩი, არც "პატარა მებრძოლი" შაკილ ო`ნილი, არც გმირი, საყვარელი კობი ბრაიანტი, არც ტიმ დანკანი, არც ტიმაკი არ იმსახურებდნენ MVP-ს ტიტულს ისე, როგორც კეიჯი. როგორც იქნა, სამართლიანობამ იზეიმა! მას ცხრა წლის თავდაუზოგავი მუშაობა დასჭირდა იმისთვის, რომ ეს ტიტული მიეღო.

ყველაზე მთავარი კი ის არის, რომ გარნეტმა გადალახა არასრულფასოვნების კომპლექსი, რომელიც მას და "მინესოტა თიმბერვულვზს" თან სდევდა მთელი რვა წლის მანძილზე. რვა წლის განმავლობაში "მინესოტა თიმბერვულვზი" პლეი-ოფის პირველივე რაუნდიდან ეთიშებოდა გათამაშებას. "ეშმაკმა დალახვროს, ეშმაკმა დალახვროს, ეშმაკმა დალახვროს", - გაიძახოდა გარნეტი, - "როგორ შეიძლება სულ ასე ხდებოდეს, ჩვენ ამას არ ვიმსახურებთ". მართლაც, მინესოტელები მთელი ამ ხნის განმავლობაში ერთ-ერთ ფავორიტად ითვლებოდნენ, მაგრამ ბედი არასოდეს სწყალობდათ. უკანასკნელ სეზონში კი, გარნეტის გმირული თამაშის წყალობით, მგლებმა მიაღწიეს დასავლეთ კონფერენციის ფინალამდე, სადაც მრისხანე "ლოს-ანჯელეს ლეიკერსთან" დამარცხდნენ. დასავლეთ კონფერენციის ფინალური სერია არ შეიძლება მინესოტელების მარცხად მივიჩნიოთ. პირველი მატჩი გაიმართა მინეაპოლისში, "თარგეთ ცენტრში". მგლების შემადგენლობაში ყველა ძირითადი კალათბურთელი თამაშობდა, მაგრამ გარნეტს სიცხე ჰქონდა, სემ კასელს - ხელის ტრავმა, ლატრელ სპრიუელმა კი მარტომ ვერ შეძლო მატჩის მოგება. მოკლედ, ამაზე ლაპარაკი ძალიან შორს წაგვიყვანს. ამიტომ მხოლოდ იმას გეტყვით, რომ კევინ გარნეტი ჩატარებული სეზონით უზომოდ კმაყოფილი იყო. "რა თქმა უნდა, უფრო მაღალი მიზნებისთვის ვიბრძოდით, თუმცა. არც ის უნდა დავივიწყოთ, რომ ძალიან დამღლელი სეზონი გვქონდა. ამას ისიც დაუმატეთ, რომ განახევრებული შემადგენლობით ვთამაშობდით. ასე რომ, მთელი გუნდი კმაყოფილია", - განაცხადა კეიჯიმ.

ბავშვი არა, მაგრამ კაცი

მთელი კარიერის მანძილზე გარნეტს ეძახიან "The Kid"-ს (ბავშვი). ეს მეტსახელი მას დიდი ხნის წინ შეარქვეს, თუმცა, მას არასოდეს მოსწონდა, როდესაც ბიჭუნას, ბავშვს ეძახდნენ. ისე, მართლაც, უხერხულია, ამ კაცს ბავშვი დაუძახო. მისთვის რაიმე უფრო შესაფერისი მეტსახელი იყო მოსაფიქრებელი, რაც ცნობილმა ამერიკელმა ავტორმა სკუპ ჯექსონმა თავის თავზე აიღო და ჟურნალ "Hoop Magazine"-ში გამოაქვეყნა წერილი სახელწოდებით "The Man" (კაცი). წერილი კევინ გარნეტზე იყო. არ შეიძლება, სკუპ ჯექსონს არ დავეთანხმოთ.

გარნეტი, როგორც შავკანიანი კალათბურთელების უმეტესობა, სილარიბეში გაიზარდა. ის ცხოვრობდა სამხრეთ კაროლინაში, ისეთ უბანში, სადაც ძალიან მაგარ ამერიკელსაც კი გავლის შეეშინდებოდა. ხშირად ასეთ უბანში მცხოვრები ბავშვები იგივე გზას დაადგებიან ხოლმე, რომელსაც ხედავენ, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ გარნეტი სხვა ქვაბში იყო მოხარშული. ის არ იცნობდა თავის ბიოლოგიურ მამას, ამიტომაც უწევდა, შეჰგუებოდა იმ მამებს, რომლებიც ძალიან ხშირად იცვლებოდნენ. 13 წლიდან ის მუშაობდა ხან მტვირთავად, ხან მანქანების მრეცხავად. ამავე ასაკში მან პასუხისმგებლობა აიღო თავის პატარა დაიკოზე. გარნეტმა, ფაქტობრივად, მამის როლი შეასრულა. ეს ყველაფერი იქამდე მოხდა, სანამ გარნეტი თავის პირველ პაემანზე წავიდოდა. ის იძულებული იყო, პასუხისმგებელი ყოფილიყო არა მარტო საკუთარ თავზე, არამედ მთელ ოჯახზე. მაშინ მომავალი არცთუ ისე ნათელი და ბედნიერი ჩანდა.

ერთადერთი ნათელი წერტილი იყო კალათბურთი. გარნეტმა სახლი დატოვა და გადავიდა ჩიკაგოში, რათა იქ სკოლა დაემთავრებინა. მან ერთი წელი გაატარა "Farragut Academy"-ში, სადაც სახელი გაითქვა კარგი თამაშით. ის დაასახელეს წლის საუკეთესო მოთამაშედ სკოლის მოსწავლეებს შორის. გარნეტი დარწმუნდა, რომ ერთადერთი საშუალება, ოჯახი ერჩინა და მომავალი უზრუნველეყო, კალათბურთის თამაში იყო.

1995 წლის დრაფტზე "მინესოტა თიმბერვულვზმა" კევინ გარნეტი მეხუთე ნომრად აირჩია. გარნეტმა ვერ შეძლო მაშინვე ვარსკვლავი გამხდარიყო, მაგრამ ის გახდა ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი მოთამაშე მინესოტელი მგლებისთვის. კეიჯიმ "მინესოტა თიმბერვულვზის" საკლუბო რეკორდიც კი მოხსნა ბლოკ-შოტებში. მან ერთ სეზონზე 131-ჯერ დააფარა მეტოქე კალათბურთელებს. ამის შემდეგ გარნეტმა სეზონიდან სეზონამდე თამაშის ხარისხის გაუმჯობესება დაიწყო. მეორე სეზონში ის უკვე გამოდიოდა სასტარტო ხუთეულში. იმავე სეზონის თებერვალში მოხვდა All Star-ის შემადგენლობაში. ხოლო მაშინ, როდესაც გაიღო სატრანსფერო ფანჯარა, "მინესოტა თიმბერვულვზმა" კევინ გარნეტს 121 (+5)-მილიონიანი კონტრაქტი შესთავაზა, რომელზეც კეიჯიმ დაუყოვნებლივ მოაწერა ხელი.

იმის ჩამოთვლა, თუ რა ტიტულები და მიღწევები აქვს კევინ გარნეტს, ძალიან შორს წაგვიყვანს. გეტყვით მხოლოდ იმ ხუთ თვისებას, რომელმაც გარნეტს დიდება მოუტანა.

1. ემოციურობა, ენერგიულობა

კევინ გარნეტი - ლიგის ყველაზე ემოციური კალათბურთელი. მოედანზე მისი ყოფნა თვალდახუჭულმაც კი შეგიძლია იგრძნო. ყოველი დანქის და ბლოკ-შოტის შემდეგ ის გამაყრუებელი ხმით ყვირის. ყოველ ბლოკ-შოტსა და დანქზე თავისი ძალის მაქსიმუმს იყენებს. ამიტომაცაა, რომ რამდენჯერმე, ფარში ბურთის ჩატენვისას, ფარი ჩამოიმსხვრა, ხოლო ბლოკ-შოტის დროს ბურთი მეორე იარუსზე ვარდება ხოლმე.

2. უნივერსალურობა

კევინ გარნეტი ერთნაირი წარმატებით თამაშობს მცველის, ფორვარდისა და ცენტრის პოზიციებზე. გასულ სეზონში კი მან დაგვანახა, რომ გამთამაშებლის პოზიციაზეც კარგად თამაშობს.

3. ლიდერის თვისება

ადრე მას აკრიტიკებდნენ იმისთვის, რომ არ ჰქონდა ლიდერის თვისებები. გასულ სეზონში მან დაამტკიცა, რომ ეს თვისებაც დიდი დოზით აქვს. ის ყოველ თამაშში, სულ ცოტა, 20 ქულას, 10 მოხსნას და 5 შედეგიან გადაცემას აგროვებდა.

4. უკომპრომისობა

გარნეტი ერთ მეტრსაც კი არ დაუთმობს მეტოქეს უბრძოლველად. რამდენჯერ ყოფილა მომენტი, როდესაც მსაჯს ჩაუსტვენია, მაგრამ გარნეტი მაინც ცდილობდა, მეტოქისთვის ბურთი აერთმია. ამის გამო მსაჯებს ოთხჯერხუთჯერ უწევდათ ჩასტვენა.

5. სტაბილურობა

ვფიქრობ, კევინ გარნეტმა რომ სტაბილურობა გამოავლინა, ლარი ბიორდის გარდა, ეგეთი არავის გამოუმჟღავნებია. გარნეტი ერთადერთი კალათბურთელია (ლარი ბიორდის შემდეგ), რომელმაც მთელი სეზონის განმავლობაში ყველა მატჩში 20 და მეტი ქულა მოაგროვა.

ასპარეზი

რიყეზე გამორიყული სპორტული დღე

რიყეზე თავშეყრილი ხალხის დანახვაზე ერთმა გამვლელმა იკითხა, რა ხდება, კონცერტიაო? კონცერტი არა, მაგრამ ბავშვები კი კარგად გაერთნენ.

გუშინ თბილისის მერიის კულტურისა და სპორტის სამსახურის თაოსნობით ტრადიციული სპორტის დღე მოეწყო და მასში მონაწილეობა მიიღეს თბილისის სპორტული სკოლებისა და სასწავლებლებისა თუ უნივერსიტეტების სტუდენტებმა და მოსწავლეებმა. საასპარეზო არენა თითქმის მთელ რიყეზე გადაჭიმულიყო. ყველას საკუთარი ადგილი მოეძებნა და, შესაბამისად, საკუთარი გულშემატკივარიც მიეზიდა. შეჯიბრებები კი სპორტის 16 სახეობაში - ნიჩბოსნობაში, ბაიდარში, კანოეში, მხატვრულ ტანვარჯიშში, აკრობატიკაში, მეკლდეურობაში, მკლავჭიდში, ბაგირის გადაძალვაში, ქართულ საბრძოლო ხელოვნება ხრიდოლში, ქართული ჭიდაობაში, სიმძიმეების აწევაში, კარატეში, მძლეოსნურ გარბენში, ფარიკაობაში, ველოსპორტში, ტაიკვანდოში მიმდინარეობდა. მონაწილეთა 80 პროცენტს მოზარდები შეადგენდნენ.

გოგიტა ბუხაიძის ფოტო

რიყეზე სპორტული თამაშები 16 სახეობაში გაიმართა, მათ შორის ხრიდოლშიც.

ყურადღების იმაზე გამახვილება, თუ ვინ რომელი ადგილი დაიკავა, იმდენად მნიშვნელოვანი არც ყოფილა, რამდენადაც მათი მონაწილეობა. უბრალოდ, ეს იყო ერთი სპორტული დღე, რომელმაც მონაწილეებს გართობისა და სუფთა ჰაერზე გაჯიბრების საშუალება მისცა. თუმცა, საუკეთესო სამეულები უყურადღებოდ მაინც არ დარჩენილან. პირველ, მეორე და მესამე ადგილებზე გასულები თბილისის მერიის სპორტის საქალაქო სამსახურმა დიპლომებითა და ფასიანი საჩუქრებით დააჯილდოვა.

ფეხბურთი

19... წლის 3 ოქტომბერი

სანდრო ნავერიანი

1981 წლის 3 ოქტომბერს დაიბადა ზლატან იბრაჰიმოვიჩი. იბრაჰიმოვიჩმა სახელი გაითქვა ამსტერდამის "აიაქსში" თამაშისას. ის ძალიან ფიცხი და ტემპერამენტიანი ფეხბურთელია, თუმცა, ეს ხელს არ უშლის იმაში, რომ თავისი ტექნიკა ბოლომდე გამოიყენოს. ტექნიკა და ბურთის ფლობა კი მისთვის ძალიან ადვილი საქმეა. მას შეუძლია, დიდხანს აკონტროლოს ბურთი, თუმცა, მისი ყველაზე მნიშვნელოვანი თვისება ბომბარდირული ნიჭია. იბრაჰიმოვიჩის დებიუტი შედგა შვედეთის ნაკრებში 2001 წლის იანვარში ფარერის კუნძულების ნაკრების წინააღმდეგ. 20 წლის ასაკში უკვე 2002 წლის მსოფლიო ჩემპიონატში იღებდა მონაწილეობას. ევრო 2004-ის საკვალიფიკაციო ეტაპის პერიოდში ის იყო შვედეთის ნაკრების სათადარიგო ფეხბურთელი, მაგრამ პორტუგალიაში უკვე ძირითადი შემადგენლობის ფეხბურთელი გახდა და თავდასხმაში პარტნიორობას უწევდა ჰენრიკ ლარსონს. თავდასხმაში სწორედ ლარსონისა და იბრაჰიმოვიჩის თავდადებული თამაშის წყალობით გავიდა შვედეთის ნაკრები მეოთხედფინალში. იბრაჰიმოვიჩმა იტალიელებს გაუტანა ბრწყინვალე გოლი, ხოლო ბულგარეთის ნაკრებთან გამოიყენა 11-მეტრიანი.

დღეს იბრაჰიმოვიჩი შვედეთის ნაკრების წამყვანი ფორვარდია

14 წლის ასაკში იბრაჰიმოვიჩი მშობლიური ქალაქის გუნდ "მალმეში" ჩაირიცხა, თუმცა, მანამდე მოასწრო "ბალკანში" თამაშიც. 2000 წელს ნიჭიერი ფორვარდის გადაბირებას ლონდონის "არსენალი" ცდილობდა. არსენ ვენგერმა ზლატან იბრაჰიმოვიჩს 9-ნომრიანი მაისურაც კი აჩუქა, თუმცა, საბოლოოდ ზლატანი ამსტერდამის "აიაქსის" მოთამაშე გახდა. "აიაქსმა" იბრაჰიმოვიჩში 7,8 მილიონი ევრო გადაიხადა. მან "ამსტერდამ არენაზე" გოლების გატანა დაიწყო.

2001 წლის ოქტომბერში იბრაჰიმოვიჩმა "გრონინგენის" ფეხბურთელს მელხიორ სხუნმაკერსს იდაყვი ჩაარტყა, რისთვისაც მას ხუთმატჩიანი დისკვალიფიკაცია მისცეს. ზლატანს არც გუნდის მთავარმა მწვრთნელმა რონალდ კუმანმა მოუწონა საქციელი. მიუხედავად ამისა, იბრაჰიმოვიჩმა სეზონი მაჟორულ ნოტზე დაასრულა. მან გადამწყვეტი გოლი გაიტანა ჰოლანდიის თასის ფინალში. 2002-2003 წლების სეზონში ჩემპიონთა ლიგაში ოთხი გოლი გაიტანა, ხოლო ჰოლანდიის ჩემპიონატში - ათი. იმ წელიწადს "აიაქსი" მეორე ადგილზე გავიდა. "აიაქსში" ჩატარებულ უკანასკნელ სეზონში მან 16 თამაშში 13 გოლი გაიტანა და თავის კლუბს დაეხმარა ჩემპიონის ტიტულის მოპოვებაში. სატრანსფერო ფანჯრის გახსნის შემდეგ კი შეავსო ტურინის "იუვენტუსის" რიგები. მომავალი გვაჩვენებს, თუ როგორი წარმატებული იქნება მისთვის "სერია ა".

როგორც ჩანს, შვედეთის ფეხბურთელთა ნაკრები 3 ოქტომბერს მარტო ზლატან იბრაჰიმოვიჩის დაბადების დღეს არ აღნიშნავს. იმავე წელს და იმავე დღეს ქვეყანას მოევლინა მომავალში შვედეთის ნაკრების მეკარე ანდრეას ისაკსონი. ისაკსონი დიდი წარმატებებით ვერ დაიკვეხნის, თუმცა, აღსანიშნავია ისიც, რომ ლეგენდარული ტომას რაველის შემდეგ მას თვლიან ყველაზე ნიჭიერ და წარმატებულ მეკარედ შვედეთში. ისაკსონმა "ტრელებორგში" დაიწყო კარიერა. "ტრელებორგში" ჩატარებული მისი არც ერთი მატჩი არ მინახავს, მაგრამ ფაქტია, რომ თავისი კარგი თამაშით ყურადღება მიიქცია, რის შედეგადაც ტურინის "იუვენტუსში" გადაბარგდა. ტურინელებმა მასში 1,5 მილიონი ევრო გადაიხადეს. ექვსი თვის განმავლობაში ისაკსონი წელებზე ფეხს იდგამდა, რათა ძირითად შემადგენლობაში მოხვედრილიყო, თუმცა, ჯან ლუიჯი ბუფონის ძირითადი შემადგენლობიდან ამოგდება ძალიან რთული ამოცანა იყო. სწორედ ამიტომ ისაკსონი სამშობლოში დაბრუნდა და "იურგორდენში" დაიწყო თამაში. "იურგორდენში" თამაშისას მან დაამტკიცა, რომ, მართლაც, ძლიერი მეკარეა და ჯან ლუიჯი ბუფონისგან ბევრი რამ ისწავლა. შვედეთის ჩემპიონატში კარგი თამაშით მან ფრანგული "რენის" ყურადღება მიიქცია. ამ უკანასკნელთან მან კონტრაქტი გააფორმა და დღესაც იქ თამაშობს.

ცნობილი ფეხბურთელები და მწვრთნელები, რომლებიც დაიბადნენ 3 ოქტომბერს.

ფრანჩესკო გვიდოლინი (იტალია, "ტრევიზო", "ფანო", "ემპოლი", "რავენა", "ატალანტა", "უდინეზე", "ბოლონია", "პალერმო" (მთავარი მწვრთნელი) - 1995

სხვა ფეხბურთელები

როლანდ კელერი (შვეიცარია) - 1926, უილიამ გოუ (უელსი) - 1930, ალდერ დანტე და სლივა სანტუში (პორტუგალია) - 1939, სოტოს აფქსენტიუ (კვიპროსი) - 1942, დენის მაკარდლი (ირლანდია) - 1949, იულიუს კვედარასი (ლიტვა) - 1949, ლეონ შელინგსი (ბელგია) - 1950, ლიუდეკ მაცელა (ჩეხეთი) - 1950, ტულიო მანფრედინი (იტალია) - 1951, ჟან-მარი ვლიგენი (ბელგია) - 1953, გუდმუნდურ სტეფან მარიასონი (ისლანდია) - 1954, კონსტანტინ დაილიდი (ბელორუსი) - 1956, ჟაკ პუდევინი (საფრანგეთი) - 1956, ფინ ლამბეკი (დანია) - 1957, ანტანას მაკსტუტისი (ლიტვა) - 1958, სერგეი ლაპოჩკინი (რუსეთი) - 1958, რუდი ვერბრიუგენი (ბელგია) - 1960, ვიქტორ ვან ჰელვოირტი (ჰოლანდია) - 1964.

ჭადრაკი

ანგარიში გათანაბრდა

უნგრელი დიდოსტატის პეტერ ლეკოს გამარჯვებით დასრულდა მეხუთე პარტია საჭადრაკო მატჩისა - ლეკო-კრამნიკი. შეგახსენებთ, რომ ეს არის მსოფლიოს აბსოლუტური ჩემპიონატის ნახევარფინალური მატჩი. ამ ყაიმის შემდეგ მატჩში ანგარიში გათანაბრდა - 2,5:2,5.

პირველი ოთხი პარტიის შემდეგ, როცა ლეკომ ვერც ერთი ვერ მოიგო, უნგრელი დიდოსტატის ქომაგები, ცოტა არ იყოს, შეძრწუნდნენ და დამწუხრდნენ კიდეც. საქმე ის არის, რომ ლეკომ ვერც ერთ პარტიაში ვერ მოახერხა თავისი რეალური შესაძლებლობების საუკეთესო კუთხით წარმოჩენა. ამიტომ ქომაგებმა მიიჩნიეს, რომ ის მატჩის თავის სასარგებლოდ შემობრუნებელი არ იყო. ეტყობოდა, რომ ლეკო საუკეთესო თვისებების გამოვლენას კი ცდილობდა, მაგრამ ამ საქმიდან არაფერი გამოდიოდა. იგი კონცენტრირებას ვერ ახერხებდა და, ყველაზე მეტი, რაც შეეძლო, ყაიმი იყო.

ლეკოს ასეთი უმწეობის მიზეზი კიდევ ის გახლდათ, რომ, სპეციალისტების აზრით, თამაშის დროს ის ემსგავსებოდა კრამნიკს, რომელიც, დასამალი არ არის, მაინცდამაინც დიდი ტექნიკური არსენალით არასოდეს გამოირჩეოდა. ყოველთვის კონსერვატიულ სტილს ანიჭებდა უპირატესობას. სწორედ ამ კომპონენტში რუს დიდოსტატს მსოფლიოში ბადალი არ ჰყავს.

მეხუთე პარტიის წინ, რომელშიც თეთრი ფიგურებით პეტერ ლეკოს უნდა ეთამაშა, სპეციალისტები მიიჩნევდნენ, რომ ვლადიმირ კრამნიკი მისთვის მრავალნაცად პეტროვის დაცვას ითამაშებდა, რაკილა ლეკომ ვერაფრით მოახერხა, ამ დაცვის წინააღმდეგ რაიმე საშუალება გამოენახა. თუმცა, მოულოდნელად თამაში ინდური დაცვით დაიწყო, რაც ლეკოსთვის თავიდან არც ისე სასურველი გამოდგა. მან ვერც ინდურ დაცვას აუღო ალღო, მაგრამ მოგვიანებით სიტუაცია შეიცვალა.

ამჯერად უნგრელი დიდოსტატის შანსები ბევრად უფრო შთამბეჭდავი აღმოჩნდა, ვიდრე, ვთქვათ, მესამე პარტიაში. ამასთან, ამ შანსის რეალიზაცია ჩვეულებრივი მაყურებლისთვის მეტისმეტად მომაბეზრებელი იყო. არავისთვის უცხო არ არის, რომ პირველი ერთი საათის განმავლობაში საჭადრაკო პარტიები საყურებლად, როგორც წესი, უაღრესად მომაბეზრებელია. ეს ის პერიოდია, როცა მეტოქეები უპირატესობის მოსაპოვებლად იბრძვიან და ერთადერთი, რამაც შეიძლება თამაშის ტემპი დააჩქაროს, კარს მომდგარი ცაიტნოტია.

მეხუთე პარტიაში შეიძლებოდა ყაიმი უკვე მე-20 სვლაზე დაფიქსირებულიყო, მაგრამ, ყველასთვის მოულოდნელად, კრამნიკმა გადაწყვიტა, მოგებაზე ეთამაშა. ზავი არც ლეკოს სურდა და ის გამუდმებით მდგომარეობას ამწვავებდა. თუმცა, მას კონცენტრირებაში მუდმივად რაღაც ხელს უშლიდა.

პარტიის შუაწელში სპეციალისტები მიიჩნევდნენ, რომ, ორმხრივი აგრესიის მიუხედავად, პარტია მაინც ყაიმით დასრულდებოდა. თუმცა, ლეკომ მაინც მოახერხა მეტოქის დამარცხება. მან ხარისხში უპირატესობის (ეტლი კუს წინააღმდეგ) სულ მალე მატერიალიზაცია მოახდინა და 69-ე სვლაზე მეტოქე აიძულა, დანებებულიყო. არადა, ამ მომენტისთვის კრამნიკს ლეკოზე 1,40 წუთით მეტი დრო ჰქონდა დარჩენილი. ამის მიუხედავად, ის დანებდა.

ამრიგად, სერიაში ანგარიში გათანაბრდა - 2,5:2,5. ეს იმას ნიშნავს, რომ ყველაფერი თავიდან იწყება. თუმცა, უნდა ვაღიაროთ, რომ ლეკოს გარკვეული ფსიქოლოგიური უპირატესობა აუცილებლად ექნება.

მოკლედ

მარადონა: ფსიქიატრიულში ლოგინზე მაბამდნენ ხოლმე

ყოფილი ფეხბურთელი, არგენტინელი დიეგო მარადონა მზადაა, ნარკოტიკების ცდუნებას გაუმკლავდეს. "ძალიან მინდა, ამ გვირაბიდან გამოვიდე. უკვე ხუთი თვეა, რაც ნარკოტიკებს თავი დავანებე. მე აუცილებლად მოვიგებ ამ ბრძოლას. სხვა თუ არაფერი, უკვე 44 წლის ვარ. მეგონა, ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოვკვდებოდი. ვყვიროდი, ერთ ადგილზე ვერ ვჩერდებოდი, ექიმები ხშირად ლოგინზე მაბამდნენ", - განაცხადა ყოფილმა ფეხბურთელმა. მან მკურნალობისთვის კუბა აირჩია, რადგან იქაური ექიმების დახმარების დიდი იმედი აქვს. მარადონამ უარყო ხმები იმის შესახებ, თითქოს კუბაში საყვარელი ქალი ჰყავს, რომელიც მან ორი წლის წინათ, იქ მკურნალობისას გაიცნო. "ჩემი მეუღლე ყოველთვის ჩემთან იყო. მე მხოლოდ ის და ჩემი ორი ქალიშვილი მიყვარს."

ინგლისელი ფორვარდი ტრავმის გამო ერთი თვე ველარ ითამაშებს

ინგლისური კლუბის "საუთჰემპტონის" ფორვარდი ჯეიმს ბითი "მანჩესტერ სიტისთან" თამაშის დროს მიღებული ფეხის ტრავმის გამო ერთი თვე ველარ გამოვა მოედანზე. "საკუთარი გამოცდილებით ვაცხადებ, რომ ბითი ოთხ-ხუთ კვირას ველარ ითამაშებს. ყველაფერი ტრავმის სერიოზულობაზეა დამოკიდებული. ვაღიარებ, რომ ეს ჩვენთვის დიდი დანკლისი იქნება. ჩვენი გუნდი არ არის იმდენად ძლიერი, რომ ფორვარდის თამაშიდან გამოთიშვამ ზიანი არ მიაყენოს," - განაცხადა გუნდის მწვრთნელმა სტივ ვიგლიმ.

ბიშოვეცი "ჰართსის" სპორტული დირექტორი ხდება

შოტლანდიური კლუბის "ჰართსის" მთავარმა მწვრთნელმა კრეიგ ლევეინმა 10 მილიონი გირვანქა სტერლინგი მიიღო ახალი ფეხბურთელების შესაძენად. შოტლანდიური მასობრივი საინფორმაციო წყაროების ცნობით, ამის შესახებ განცხადება კლუბის ახალმა მფლობელმა, ლიტველმა ბიზნესმენმა ვლადიმირ რომანოვმა გააკეთა. "ლევეინი დარჩება მთავარი მწვრთნელის პოსტზე. ჩვენ მხოლოდ ერთი ცვლილება შევიტანეთ კლუბის ხელმძღვანელობაში - ანატოლი ბიშოვეცი კლუბის სპორტული დირექტორი გახდება," - განაცხადა რომანოვმა.

შოტლანდიელი ჟურნალისტები ბიშოვეცს ახასიათებენ, როგორც ერთ-ერთ საუკეთესო და გამოცდილ მწვრთნელს ყოფილ საბჭოთა კავშირის ქვეყნებში.

ვიერის გოგონები უფრო აინტერესებს, ვიდრე ფეხბურთი

მიუხედავად იმისა, რომ იტალიის ჩემპიონატმა სტარტი უკვე აიღო, "ინტერის" თავდამსხმელი კრისტიან ვიერი თავის საყვარელ საქმიანობას ისევ აგრძელებს - სასიყვარულო თავგადასავლებით ირთობს თავს. ფეხბურთელის განცხადებით, მსგავსი თავგადასავლები მას არათუ ხელს უშლის, არამედ ეხმარება კიდეც თამაშისთვის უკეთ მოსამზადებლად, მაგრამ ფაქტი ერთია: პირად ცხოვრებაში წარმატებებმა იგივე შედეგები ვერ მოუტანა ფეხბურთელს სათამაშო მოედანზე, მაგრამ იტალიელ თავდამსხმელს ეს ამბავი ოდნავაც არ აღელვებს. "მე უკვე 30 წლის ვარ. კვლავაც ვაგრძელებ ვარჯიშს და დარწმუნებული იყავით, მოწინააღმდეგეებს კიდევ ბევრჯერ დავამარცხებ."

ჯერჯერობით კი ვიერის თამაში მისი გულშემატკივრებისთვის ნამდვილად არ არის იმედისმომცემი.

მოამზადა ნინო ტიკარაძემ

TV-სპორტი

ორშაბათი. 4 ოქტომბერი

НТВ+ФУТБОЛ
06:30 NBA TV. სეზონი 2000-2001. "GOLDEN STATE WARRIORS" - "LOS ANGELES LAKERS"
09:00 09:00-დან 12:00-მდე შესვენება
12:00 თავისუფალი დარტყმა
12:25 იტალიის ჩემპიონატი. "რომა" - "ინტერი"
14:05 უკრაინის ჩემპიონატი. "ვორსკლა" - "დინამო"
15:45 თავისუფალი დარტყმა
16:00 ესპანეთის ჩცემპიონატი. "რეალი" - "დეპორტივო"
17:40 უკრაინის ჩემპიონატი. "ობოლონი" - "შახტიორი"
19:20 საფეხბურთო უიკ-ენდი
20:05 სახვალიო ტელეპროგრამა
20:10 საფრანგეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
21:05 გერმანიის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
22:05 ესპანეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
22:55 ინგლისის ჩემპიონატი. "კრისტალ პალასი" - "ფულჰემი". პირდაპირი ტრანსლაცია
00:55 00:55-დან 03:00-მდე შესვენება
03:00 NBA TV - დღიური
03:30 NBA TV - NBA-ს მიმოხილვა
04:00 NBA TV. NBA-ს დიდი თამაშები. წელი 1993. აღმოსავლეთ კონფერენციის ფინალი. "NEW YORK KNICKS" - "CHICAGO BULLS". მე-4 მატჩი

НТВ+СПОРТ
10:00, 13:15, 16:30 პრესცენტრი
10:25, 13:30 "ფორმულის ჰარმონია"
10:45 ჭადრაკი. მატჩი მსოფლიო ჩემპიონის წოდებისთვის. ვ. კრამნიკი - პ. ლეკო
11:15 ჩოგბურთი. ATP ტურნირი ჩინეთში. ფინალი
13:50 საგზატკეცილო ველორბოლა. მსოფლიო ჩემპიონატი იტალიაში. ქალები. ელიტა
16:45 "რკინის ფაქტორი". ტელეჟურნალი
17:15 სუპერსეტ-ჩოგბურთი. ლონდონის ტურნირის წარსულისა და აწმყოს ვარსკვლავები. პირველი ნაწილი. შესვენებისას (19:00) - პრესცენტრი
20:30 "ორშაბათამდე მივატანთ"
21:05 სახვალიო ტელეპროგრამა
21:10 "ჰოკეი-პლუს"
21:25 პროფესიული კრივი. ვლადიმირ კლიჩკო - დევარილ უილიამსონი
23:25 კალათბურთი. WNBA ჩემპიონატი. აღმოსავლეთ კონფერენციის ფინალი. "NEW YORK LIBERTY" - "CONNECTICUT SUN". მე-2 მატჩი. შესვენებისას (00:15) - ახალი ამბები
01:10 "რკინის ფაქტორი". ტელეჟურნალი
01:40 "ჰოკეი-პლუს"

EUROSPORT
10:30 რალი. მსოფლიო ჩემპიონატის ეტაპი იტალიაში
11:00 მოტორბოლები. ყატარის დიდი პრიზი
12:00 მოტოსპორტი გამოსასვლელ დღეებში
12:45 ჩოგბურთი - ახალბედა
13:00 სნუკერი. დიდი ბრიტანეთის დიდი პრიზი
15:15 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა გამოსასვლელ დღეებში
16:15 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა გამოსასვლელ დღეებში
17:15 მულტისპორტი
17:45 სნუკერი. დიდი ბრიტანეთის დიდი პრიზი. პირდაპირი ტრანსლაცია
20:45 ფეხბურთი. ევროგოლები
21:45 სუმო. გრანდ ტურნირი (ბაშო) იაპონიაში
22:45 სნუკერი. დიდი ბრიტანეთის დიდი პრიზი. პირდაპირი ტრანსლაცია
01:45 ახალი ამბები
02:00 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა
03:00 მოტოკროსი. მსოფლიო ჩემპიონატი. ნაციის დიდი პრიზი ჰოლანდიაში

რუსული მმართველობის დამყარება საქართველოში

ოთარ ჯანელიძე

ტრაგიკულად დაიწყო XIX საუკუნის პირველი წელი აღმოსავლეთ საქართველოში. დეკემბრის მიწურულს გარდაცვლილი ქართლ-კახეთის მეფე გიორგი XII ახალი წლის დღეებშიც არ დაეკრძალათ. სახელმწიფო გლოვას მოეცვა. ტრაგიზმს ისიც ამძაფრებდა, რომ მიცვალებული გვირგვინოსნის გარდა დასატირებელი დაკარგული მეფობაც გამხდარიყო. ქვეყანას ტახტის მაძიებელნი როდი აკლდა, - მეფობას მემკვიდრე დავით გიორგის ძის კვალდაკვალ ერეკლე II-ის ძენიც ესწრაფოდნენ. მაგრამ რუსეთის საიმპერიო კარზე ბაგრატიონთა ხელისუფლება უკვე ზედმეტად მიაჩნდათ.

ჯერ კიდევ გიორგის სიცოცხლეშივე, 1800 წ. 18 დეკემბერს პავლე I-მა ხელი მოაწერა მანიფესტს ქართლ-კახეთის სამეფოს გაუქმებისა და რუსეთთან შეერთების შესახებ. ეს ეცნობა კავკასიის ხაზის უფროსს გენერალ კნორინგს, რომელსაც მანიფესტი გარკვეულ დრომდე საიდუმლოდ უნდა შეენახა, კნორინგმა შესაძლო გართულების თავიდან ასაცილებლად საქართველოში დამატებითი სამხედრო ნაწილები გამოგზავნა. თბილისში მყოფი რუსთა ჯარის სარდალმა ლაზარევმა დავითს ოფიციალურ დამტკიცებამდე გამეფების უფლება არ მისცა. მეფე გიორგის გარდაცვალების დღიდან ქართლ-კახეთის მმართველად იოანე გიორგის ძე ბატონიშვილი დაინიშნა, თუმცა ქვეყანას ლაზარევი განაგებდა.

რუსეთის ჯარის შემოსვლა თბილისი. 1799 წელი.

დავით ბატონიშვილი

გიორგი XII

ტახტზე ასვლას შეეცადა იულონ ერეკლეს ძე, რომელმაც სვეტიცხოვლის ტაძარში მეფედ კურთხევაც დააპირა, მაგრამ ლაზარევმა საჯარისო შენაერთის მეშვეობით ეს მცდელობა სასწრაფოდ აღკვეთა.

გიორგი XII მიერ პეტერბურგს გაგზავნილ ელჩებს უკან დაბრუნებისას მეფე გარდაცვლილი დახვდათ. ისინი დავით გიორგის ძემ მიიღო. ელჩებმა 1801 წ. 14 იანვარს დავითი, პავლე I სახელით, მემკვიდრედ და "საქართველოს განმგედ" (მმართველად) გამოაცხადეს. დავითს გამეფების იმედი გადაწურული არ ჰქონდა, ამიტომ იმპერატორისაგან დასტურის მისაღებად მან ელჩები კვლავ რუსეთს მიავლინა. უფლისწულის მოლოდინი ამაო გამოდგა.

1801 წ. 18 იანვარს პეტერბურგში ოფიციალურად გამოაქვეყნეს პავლე I-ის მანიფესტი, რომლის თანახმად, ქართლ-კახეთი რუსეთის გუბერნიად გამოცხადდა. ქართველ ხალხს მანიფესტის შინაარსი მოგვიანებით - 1801 წლის 16-17 თებერვალს გააცნეს. იგი რუსთა ჯარით გარშემორტყმულ სიონისა და ვანქის ეკლესიებში წაიკითხეს, შემდეგ კი ცალკე ფურცლებზე დაბეჭდილი მოსახლეობაში გაავრცელეს.

რუსული ორიენტაციის მქონე დავითის მმართველობას სამეფო ოჯახის წევრთა უმრავლესობა უკმაყოფილოდ შეხვდა. იულონმა და ფარნაოზმა მიიმხრეს დავით გიორგის ძის მოწინააღმდეგე ქართლის თავადაზნაურობა, სამღვდელოების წარმომადგენლები და შეეცადნენ ძალაუფლების ხელში ჩაგდებას. დავითმა ბიძების წინააღმდეგ რუსთა სამხედრო ნაწილი დაძრა. ძმები იძულებულნი გახდნენ, იმერეთში გადასულიყვნენ.

ვახტანგ ერეკლეს ძე დუშეთში იდგა. მან კავშირი გააბა როგორც ირანში მყოფ ალექსანდრე ბატონიშვილთან, ისე იმერეთში გახიზნულ ძმებთან და თბილისში დარჩენილ დარეჯან დედოფალთან. მათი ძალისხმევა მიმართული იყო დავითისა და რუსული მმართველობის წინააღმდეგ.

უქმად არც დავითი დარჩენილა. მანაც ენერგიულად შეუტია და თავისი მოქიშპენი დიდად შეავიწროვა. დავითი სამეფო შემოსავალს ერთპიროვნულად განაგებდა, პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეებს დევნიდა, მამულებსა და ყმა-გლეხებს ართმევდა და თავის ერთგულთ ურიგებდა. დავითის გამგებლობის დროს თბილისში სპილენძის ფულიც მოიჭრა (ეს იყო ბაგრატიონთა სახელით გამოშვებული უკანასკნელი ქართული მონეტა).

ბატონიშვილი იმედოვნებდა, რომ თუ მეფის ტიტულს არა, მეფისნაცვლობას მაინც უბოძებდნენ, მაგრამ ვერც ერთი მიიღო და ვერც მეორე. 1801 წლის მარტის დამდეგს პეტერბურგში უკვე ქართლ-კახეთის ახალი - საგუბერნიო მმართველობის დებულება დაამტკიცეს. სენატის გადაწყვეტილებით გენერალ-გუბერნატორად გენერალი კნორინგი დაინიშნა. მართალია, ქართული სამეფოს გაუქმების მოსურნე პავლე I 1801 წ. 11 მარტს შეთქმულებმა სიცოცხლეს გამოასალმეს, მაგრამ ქართლ-კახეთთან დამოკიდებულებაში რუსეთის ახალი იმპერატორის ალექსანდრე I პოლიტიკაც არსებითად იგივე დარჩა.

1801 წლის მაისში ალექსანდრე I-ის საგანგებო დავალებით საქართველოში გენერალი კნორინგი ჩამოვიდა. მას უნდა "გამოერკვია", რამდენად სიცოცხლისუნარიანი იყო ქართლ-კახეთის სამეფო და შესწევდა თუ არა მას დამოუკიდებლად არსებობის ძალა. იმპერატორს თავისთავად ეს პრობლემა დიდად არ ანაღვლებდა, მაგრამ იგი ცდილობდა, შეენიღბა რუსეთის იმპერიული მიზანსწრაფვა და აღმოსავლეთ საქართველოს რუსეთთან შეერთება, ნაცვლად აგრესიისა, საერთაშორისო ასპარეზზე ქართველ ხალხზე ზრუნვად წარმოეჩინა. ამიტომაც მიეთითა კნორინგს, რომ ქართული სამეფოს გაუქმების რუსეთის პოლიტიკური ნება მოხსენებით ბარათში თვით ქართველი საზოგადოებრიობის სურვილად გარდაესახა. უხეში ძალმომრეობა და ბოროტება სათნოებად უნდა გასაღებულიყო.

კნორინგმა დავალება ბრწყინვალედ შეასრულა და ალექსანდრე I-ს მისთვის სასურველი დასკვნა ოპერატიულად წარუდგინა. იმპერატორმა კიდევ ერთი ფარსი გაითამაშა და გადაწყვეტილება ერთპიროვნულად კი არ მიიღო, - განაჩენი სახელმწიფო საბჭოს გამოატანინა. საბჭოს რამდენიმე წევრმა (ვორონცოვი, კოჩუბეი) პრობლემის სამართლებრივი თვალსაზრისით განსჯაც მოინდომა, თუმცა უმრავლესობამ უპირატესობა შეერთების სარგებლიანობას მიანიჭა. მხოლოდ ამის შემდეგ, 1801 წლის 12 სექტემბერს გამოიცა ალექსანდრე I-ის მანიფესტი, რის საფუძველზეც ქართლ-კახეთის ცალკე სახელმწიფოებრიობას სამუდამოდ ბოლო მოეღო. პეტერბურგში მყოფ ქართველ ელჩთა სიტყვიერ თუ წერილობით პროტესტს მდგომარეობის შეცვლა აღარ შეეძლო.

ახალი მენიფესტის საქართველოში გამოქვეყნებამდე, 1801 წლის მაისში, კნორინგმა დავით ბატონიშვილი თანამდებობიდან გადააყენა და აქ დროებითი მმართველობა ჩამოაყალიბა, რომლის თავმჯდომარედ გენერალი ლაზარევი დაინიშნა. მმართველობის წევრობა ქართველ მდივანბეგებს ზაალ ბარათაშვილს, ივანე ჩოლოყაშვილს, ეგნატე და სულხან თუმანიშვილებს, ასევე თბილისის ყოფილ მამასახლისს დარჩო ბებუთაშვილს მიენდოთ. სამეფო ოჯახის არც ერთი წევრი მმართველობაში არ შეუყვანიათ, იმპერატორის მიპატიჟებით ყველა მათგანს პეტერბურგში იწვევდნენ. საქართველოში კი მორიგი რუსული პოლკები შემოჰყავდათ. ქართლ-კახეთი თითქმის ოკუპირებულ იქნა. აქაურობის მბრძანებლად განწესებული კნორინგი თბილისში მხოლოდ ამის შემდეგ გამოჩნდა. ადგილობრივი მოსახლეობის კეთილგანწყობის მოსაპოვებლად კნორინგმა იწინამძღვრა და საქართველოში ჩამოიტანა წმინდა ნინოს ჯვარი, რომელიც ასწლეულთა განმავლობაში მცხეთაში იყო დაცული, XVIII საუკუნის 20-იან წლებში კი რატომღაც რუსეთში გაეტანათ.

1802 წლის 12 აპრილს ბაგრატიონთა სამეფო სახლეულნი და ქართველი დიდებულები მანიფესტის გასაცნობად სიონში მიიხმეს. საბრძოლოდ გამზადებულმა რუსთა მხედრობამ ტაძარს სასწრაფოდ ალყა შემოარტყა. შეკრებილთ ქართული სამეფოს აღსასრულისა და რუსული მმართველობის დაწესების შესახებ გამოუცხადეს, შემდეგ კი რუსეთის იმპერატორის ერთგულებაზე დაფიცება უბრძანეს. თვითმხილველთა მოწმობით, რამდენიმე ქართველმა თავადმა პროტესტი გამოთქვა და ტაძარი მიატოვა. კნორინგის განკარგულებით ისინი დაპატიმრებულ იქნენ.

ალექსანდრე I-ის მანიფესტი ალსავსე იყო პირმოთნეობით და აცხადებდა, რომ "არა ძალთა შემატებისათვის, არა ანგარებისათვის, არა საზღვართა გაფართოებისათვის ქვეყნიერებაზე ისედაც უდიდესი იმპერიისა, ვკისრულობთ ჩვენ საქართველოს სამეფოს მმართველობის ტვირთს. მხოლოდ ღირსება, მხოლოდ პატიოსნება და ადამიანობა გვაკისრებენ ჩვენ სალმრთო მოვალეობას, რათა ყური მივაპყრათ მტანჯველთა ვედრებას და მათი ნაღველის განსაქარვებლად დავამყაროთ საქართველოში ისეთი მმართველობა, რომელიც შეძლებს მართლმსაჯულების განმტკიცებას, უზრუნველოყოფს პირად და ქონებრივ უშიშროებას და კანონით ყველას დაცვას".

შემთხვევითი არც ის ყოფილა, რომ ქართლ-კახეთის ახალ ხელისუფლებას "საგუბერნიო მმართველობის" ნაცვლად ოფიციალურად "საქართველოს მმართველობა" უწოდეს, სინამდვილეში იგი ნაკლებად განსხვავდებოდა რუსეთში მოქმედი ჩვეულებრივი საგუბერნიო მართვა-გამგეობისაგან.

საქართველოს რუსული მმართველობა საზეიმოდ გაიხსნა 1802 წ. 8 მაისს. მას მთავარმართებლის სტატუსით სათავეში ედგა გენერალი კნორინგი, რომელიც იმავდროულად კავკასიაში დისლოცირებული რუსთა ჯარის მთავარსარდალიც იყო. მთავარმართებლის თანაშემწედ სამოქალაქო საქმეებში "საქართველოს მმართველი" ითვლებოდა. ამ თანამდებობაზე დანიშნულ იქნა გიორგი XII კარზე რუსეთის იმპერიის მინისტრად ნამყოფი გენერალი კოვალენსკი.

მთავარმართებელს ექვემდებარებოდა საქართველოს უზენაესი მთავრობა - კოლეგიური სათათბირო ორგანო, რომელიც აღმასრულებელ, სამოქალაქო, სისხლის სამართლისა და სახაზინო ექსპედიციებად იყოფოდა. მათგან მთავარი იყო აღმასრულებელი ექსპედიცია, რომელიც "კანონების ძალით და იმპერატორის სახელით" მთელ მხარეს განაგებდა. ამ ექსპედიციას "საქართველოს მმართველი" თავმჯდომარეობდა. ყველა განყოფილებას რუსი მოხელენი მეთაურობდნენ. ქართველი თავადაზნაურობის წარმომადგენლები ექსპედიციებში მხოლოდ მრჩევლის როლს ასრულებდნენ.

ქვეყანა ახალ ადმინისტრაციულ ერთეულებად - ხუთ მაზრად და ხუთ დისტანციად დაიყო. ქართლში სამი მაზრა ჩამოყალიბდა - გორის, დუშეთისა და ლორის (სამაზრო ცენტრით თბილისში); კახეთში კი ორი - თელავისა და სიღნაღის. საუბნო ერთეულები - დისტანციები აღმოსავლეთ საქართველოს არაქართველ მკვიდრთა დასახლებებისთვის შეიქმნა.

მაზრის ადმინისტრაციას საერობო პოლიცია შეადგენდა, რომლის თავმჯდომარე რუსი ოფიცერი - კაპიტან-ისპრავნიკი ინიშნებოდა. რუსი სამხედრო მოხელე განაგებდა აგრეთვე სამაზრო სამმართველოს, რომელიც როგორც სამოქალაქო, ისე სისხლის სამართლის საქმეთა პირველი ინსტანცია იყო. სამაზრო მმართველობის წევრებს ადგილობრივ თავადაზნაურთა წრიდან არჩევდნენ.

სისხლის სამართლის საქმეები რუსული კანონმდებლობის საფუძველზე უნდა გადაწყვეტილიყო, სამოქალაქო საქმე შეიძლებოდა ქართული სამართლის მიხედვითაც გაერჩიათ, მაგრამ სასამართლო წარმოების ენად, ისევე როგორც ადმინისტრაციული მართვა-გამგებლობისა, იმთავითვე რუსული დამკვიდრდა.

ქალაქების გამგებლობა ეკისრებოდათ რუს კომენდანტებს, რომელთაც თანაშემწეებად ქართველი ნაცვლები ან პოლიცმეისტერები ენიშნებოდათ.

მუსლიმანებით დასახლებული დისტანციებისა და თუშ-ფშავ-ხევსურთა მამართველობისთვის დატოვებულ იქნა ქართული მოურავობის ინსტიტუტი, ოღონდ მოურავებს ზედამხედველობისათვის ყველგან რუსი თანაშემწეები ჰყავდათ მიჩენილი.

ქართლ-კახეთის ახალი მმართველობა თავისი არსით სამხედრო-საოკუპაციო რეჟიმი იყო, რომელიც რუსთა შეიარაღებულ ძალებს ეყრდნობოდა. იგი კოლონიური ბატონობის დამკვიდრების პარალელურად საფუძველს უყრიდა რუსეთის იმპერიის წიაღში საქართველოს სრულ ინკორპორაციას.

ქართლ-კახეთის სამეფოს გაუქმებას რუსეთისათვის ხელსაყრელ საერთაშორისო ვითარებასთან ერთად ხელი შეუწყო თვით აღმოსავლეთ საქართველოში შექმნილმა რთულმა შინა მდგომარეობამ. ერეკლე II-ის მიერ ტახტის მემკვიდრეობის წესის შეცვლამ ბატონიშვილები სამკვდრო-სასიცოცხლოდ წაჰკიდა ერთმანეთს და ისედაც ერთიანობასა და პოლიტიკურ სიმტკიცეს მოკლებული სამეფო კიდევ უფრო დაასუსტა.

ქართველ პოლიტიკოსთა მიერ მაჰმადიანური აგრესიისაგან ფარად ჩაფიქრებული გეორგიევსკის ტრაქტატი ქვეყანას ვერაფერში გამოადგა, რუსეთმა კი ამ ხელშეკრულებით გზა გაიკაფა სამხრეთისაკენ, ისარგებლა მფარველისა თუ მოკავშირის სტატუსით და აღმოსავლეთ საქართველოში ჯარის ნაწილები უპრობლემოდ შემოიყვანა, რაც სხვა შემთხვევაში მხოლოდ ბრძოლით იქნებოდა შესაძლებელი.

საერთაშორისო ასპარეზზე წინააღმდეგობას მოკლებულმა რუსეთის სახელმწიფომ, ძლიერის უფლებით, მიიტაცა პატარა და სუსტი ქვეყნის ოკუპირებული მიწა-წყალი, მოშალა ოდინდელი სუვერენული სამეფო და ქართლ-კახეთი საკუთარი იმპერიის ნაწილად - გუბერნიად აქცია.

როგორ შეხვდა ქართველი საზოგადოება თავსმოხვეულ რეჟიმს?

რუსული მმართველობის შემოღებამ ქართველი საზოგადოების ყველა ფენა შეაშფოთა. მეფობის გაუქმებამ უპირველესად სამეფო ოჯახის წევრთა ინტერესები შელახა. გვირგვინის გამო აქამდე ურთიერთმოქიშპე მეფის ძენი თუ სახლიკაცები ტახტის დაკარგვამ ერთმანეთთან დააზავა. საერთო საფრთხემ ყოველ მათგანს ახლა თითქმის ერთ ბანაკში მოუყარა თავი. ღირსებაშელახული ბატონიშვილები სახელმწიფოს აღდგენისათვის გზებისა და საშუალებების ძებნას შეუდგნენ.

ახალ წყობილებას მტრულად შეხვდა ქართველი თავადობაც. ამ ძირძველ და არისტოკრატ წოდებას მირონცხებული მეფის ნაცვლად ახლა უვიცი მოხელე გაუბატონეს, რაც ერთობ შეურაცხმყოფელი აღმოჩნდა პატივმოყვარე და ქედმაღალ ფეოდალთათვის. ამასთან, მათ დაჰკარგეს სახელმწიფო თუ სამხედრო სამსახური და შემოსავლიან სამემკვიდრეო თანამდებობათა მფლობელნი ამიერიდან რუს ჩინოვნიკთა უუფლებო ხელქვეითებად იქცნენ. სათავადოთა სისტემის თანდათანობითმა მოშლამ ქართველ მემამულეთა ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ძლიერებას საფუძველი გამოაცალა. ამგვარმა შეზღუდვებმა თავადობა ახალ რეჟიმთან დაპირისპირებულად აქცია.

თავადებთან შედარებით უფრო მრავალრიცხოვანი აზნაურთა ფენაც რუსული ხელისუფლებით უკმაყოფილო იყო. მართალია, ახალმა მმართველობამ მოგვიანებით აზნაურები თავადთა ყმობისაგან გაათავისუფლა და ისინი უფლებრივად მათთან გაათანაბრა, მაგრამ ამას აზნაურობის მატერიალურ მდგომარეობაზე სასიკეთოდ არ უმოქმედია. ჯერაც ვიწრო იყო ის ასპარეზი, სადაც ქართველი აზნაური გაუქმებული მოურავობის თუ სხვა მისთვის ხელმისაწვდომ საკარისკაცო თანამდებობის კომპენსაციას ჰპოვებდა.

შევიწროებულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა ქართველი სამღვდელოებაც - ხელისუფლებამ ეკლესიას ყმა-მამულის დიდი ნაწილი ჩამოართვა, რომელიც ხაზინის გამგებლობაში გადასცა.

რუსული მმართველობის დაწესებით ქართველი გლეხკაცობა სახელმწიფო გადასახადებისაგან გათავისუფლებას მოელოდა, რაც მეტისმეტად ხელმოკლე ამ წოდებისთვის ეკონომიკურად წელში გამართვის წინაპირობად აღიქმებოდა, მაგრამ ეს იმედი მალე გაცრუვდა.

ახალი ხელისუფლება ყველაზე უფრო მისაღები ვაჭართა წრისათვის აღმოჩნდა, რომლეშიც უმთავრესად უცხო ელემენტი ჭარბობდა. ქართლ-კახეთის შიგნით არსებული ფეოდალური საბაჟოების ლიკვიდაციამ ხელი შეუწყო შიდა ვაჭრობის გააქტიურებას, ხოლო აღმოსავლეთ საქართველოს რუსეთთან მიერთებამ იმპერიის სავაჭრო ცენტრებთან კავშირი გააიოლა. თუმცა, მალე ვაჭართა შორისაც უკმაყოფილებამ იჩინა თავი, რადგან მთავრობამ მათაც გადასახადები დააკისრა.

მოსახლეობის საერთო გულისწყრომას აძლიერებდა ოქროს კურსის დაცემითა და ვერცხლის დეფიციტით გამოწვეული მძიმე სოციალური ფონიც, რაც ხელსაყრელ ნიადაგს ქმნიდა ფართო ანტირეჟიმული მოძრაობისთვის.

ჩვენ მშვიდობა

ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ფესტივალმა სტარტი გურიიდან აიღო

სალომე კიკალეიშვილი

ტრადიციული მრავალხმიანობის მეორე საერთაშორისო სიმპოზიუმი, რომელიც ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიაში სექტემბრის ბოლო კვირას გაიმართა, უამრავ უცხოელ თუ ქართველ მეცნიერს, ეთნომუსიკოლოგს და ანსამბლს მასპინძლობდა. თუმცა, ამით არ ამოწურულა ის ღონისძიებები, რომელიც ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრს ჰქონდა მიზნად დასახული (კონსერვატორიასთან ერთად სწორედ ეს ცენტრი გახლდათ სიმპოზიუმის ორგანიზატორი). წელს პირველად ჩატარდა ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ფესტივალი - "ჩვენ მშვიდობა", რომელიც გარკვეული სახით სიმპოზიუმის გაგრძელებას წარმოადგენდა. ამგვარი სახის ფესტივალი, ყოველწლიურად თუ არა, ყოველი სიმპოზიუმის დამთავრებისას გაიმართება, და ყოველ ჯერზე სხვადასხვა კუთხეში უმასპინძლებს ქართული სიმღერის მოყვარულთ. ამჯერად კი, ფესტივალმა სტარტი 28-29 სექტემბერს, უნიკალური გურული პოლიფონიიდან აიღო.

ვანო და ზურა ერქომაიშვილები ფესტივალის დახურვაზე.

რა იყო ამ ფესტივალის მიზანი? პირველ რიგში ის, რომ ეს უნდა ყოფილიყო ხალხური სიმღერის ზეიმი. ზეიმი ყველა შემსრულებლისათვის თუ მსმენელისთვის. იმ შემსრულებლებისთვის, რომელთაც კიდევ ერთხელ იგრძნეს სითბო, მათი არსებობის, შემოქმედების საჭიროებისა და ზეიმი მსმენელისთვის, რომელსაც კიდევ ერთხელ უჩვენეს თუ რა არის საუკუნოვანი ტრადიციის და სიბრძნის მატარებელი ქართული ხალხური სიმღერა; რომ ეს არ არის ის თანამედროვე "პაპსა", რომელსაც როგორც ხალხურს, ისე გვასმენინებენ, რომ ეს არ არის ის უნიჭო ესტრადა, რომელზეც ჩვენი შვილები იზრდებიან. რომ ნამდვილი ქართული სიმღერა სულ სხვაა თავისი ჰარმონიით, საოცარი ჟღერადობით... უდიდესი ენერგიით, რომლითაც იმუხტები; კიდევ ერთხელ შეეხსენებინათ ხალხისთვის მათი სახელები, რომლებიც საუკუნეების წინ ქმნიდნენ ქართული ხალხური სიმღერის ისტორიას; რომ ბრიტანეთის არქივებში ინახება უძველესი და უნიკალური ჩანაწერები ქართველი მომღერლებისა და ლოტბარების: ჩავლეიშვილის, სიმონიშვილის, ინწკირველის... გაეცოცხლებინათ ისინი, მათი სახელების თუ ხმების კიდევ ერთხელ აჟღერებით, ქართულ ხალხური სიმღერისთვის ზეიმის მოწყობით. მეორე მხრივ, არანაკლებ მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ ამ საერთაშორისო ფესტივალში, სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსული, სიმპოზიუმის ყველა მონაწილე იღებდა მონაწილეობას. მათ საშუალება მიეცათ თავად ჩასულიყვნენ და გასცნობოდნენ საქართველოს ერთ-ერთ უმშვენიერეს კუთხეს, იქაურ მომღერლებს. რაც თავისთავად ქართული სიმღერის მიმართ ინტერესის გაზრდასა და პოპულარიზაციას უწყობს ხელს.

ფესტივალი, რომლის ორგანიზატორები ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრი, პარლამენტის წევრი ვანო ჩხარტიშვილი და ოზურგეთის რაიონული გამგეობის გამგებელი თამაზ სალუქვაძეა, 28 სექტემბერს გაიხსნა ოზურგეთში, თეატრის შენობაში გამართული საზეიმო კონცერტით, სადაც ადგილობრივ შემსრულებლებთან ერთად სიმპოზიუმისთვის ჩამოსული უცხოური ანსამბლებიც მონაწილეობდნენ. თუმცა, კონცერტის გახსნამდე ჩასულ სტუმრებს წინ უამრავი ღონისძიება ელოდა.

შემოქმედის სამონასტრო კომპლექსი - ექსკურსია, საიდანაც დაიწყო ფესტივალის პირველი დღე, შუა საუკუნეების საქართველოს ერთ-ერთი კულტურულ-მწიგნობრული კერა იყო. მთაზე წამოსკუპებული, უძველესი, მომცრო ეკლესია, სადაც ასაღწევად, დაბურული, დაკლაკნილი გზით გიწევდა აღმართ-აღმართ სიარული, ულამაზესი ხედით მთავრდებოდა. ამ მონასტრის სამგალობლო სკოლას კი, ანტონ დუმბაძე ხელმძღვანელობდა, რომელთანაც იმ დროის ყველა ცნობილ მგალობელს, გალობა მისგან ჰქონდა ნასწავლი.

ვარლამ სიმონიშვილი - გურიის სამგალობლო სკოლის ერთ-ერთი უკანასკნელი წარმომადგენელი, რომლის საფლავთანაც "ანჩისხატის" რამოდენიმე წევრმა საგალობლები შეასრულა, შემოქმედის სამონატრო კომპლექსის ტერიტორიაზეა. ბოლშევიკური რეჟიმის დროს, ანუ მაშინ როცა ქართულ ეკლესიაში აიკრძალა გალობა, ის დასავლეთ საქართველოს სხვადასხვა მხარეში მოგზაურობდა დიმიტრი პატარავასთან და არტემ ერქომაიშვილთან ერთად, რომლებიც ხალხს, საუკუნოვანი ტრადიციის მქონე ქართულ გალობას ასწავლიდნენ. ალბათ, იმ დროის ვერც ერთი წარმომადგენელი ვერ იფიქრებდა, რომ მათ კუთხეში, პირველი ქართული საგალობლის სკოლა-მუზეუმი გაიხსნებოდა.

2003 წლის 2 მაისი - დღე, როცა ოზურგეთის რაიონის სოფელ ცხემლისხიდში გალობის პირველი გაკვეთილი ჩატარდა. 2004 წლის 28 სექტემბერს კი ამავე სოფლის მკვიდრის ვაჟა ლომინაძის მიერ აგებული სკოლა-მუზეუმი გაიხსნა. ერთსართულიანი, პატარა სკოლა-მუზეუმი, რომლის მომცრო, ხით მოპირკეთებულ საექსპოზიციო დარბაზში, ოჯახებსა და კერძო კოლექციებში არსებულ უამრავ მასალას მოუყრია თავი: ცნობილი ლოტბარების და მომღერლების, საზოგადო მოღვაწეთა პირადი ნივთები, მათ შესახებ არსებული ზეპირი, წერილობითი თუ ფოტომასალა... იღუმენ ექვთიმე კერესელიძის სანოტო ხელნაწერების ფურცლები "წირვის საგალობელნი", შავ-თეთრი, დროში გაყინული პორტრეტები... უძველეს ეკლესიათა ხედები...

აქვე გაიმართა ცენტრის მიერ გამოცემული წიგნების და ლაზერული დისკების პრეზენტაციაც. "ქართული ხალხური სიმღერის დიდოსტატები" - ასე ჰქვია წიგნების ამ სერიას, სადაც გურული სიმღერის დიდოსტატთა შესახებ შეგროვებული ფოტო, ბიოგრაფიული, სანოტო მასალაა თავმოყრილი. რაც შეეხება ლაზერულ დისკებს, აქ ძირითადად გურული სიმღერებია ჩაწერილი, მათ შორის უძველესი, უნიკალური 1901-1914 წლით თარიღდება. გაიმართა ფილიმონ ქორიძის ბიუსტის გახსნა. ასეთი გადატვირთული და, დამქანცველი იყო ფესტივალის პირველი დღე, სადაც გადარბენაზე მყოფ მონაწილეებს თუ სტუმრებს ბოლოს ურეკმა - იმედის ქალაქმა უმასპინძლა. შედარებით მხიარული აღმოჩნდა ფესტივალის მეორე დღე, რომლის დასასრულსაც გალა კონცერტი გაიმართა. მანამდე კი მთელი დღე, ყველამ ურეკის ქვიშიან სანაპიროზე გავატარეთ. მცხუნვარე მზე, შედარებით გრილი ზღვა და წყალში, წრეში ჩამდგარი მომღერლები: ქართველები, ფრანგები, კანადელები, რომლებიც ერთად მღეროდნენ ქართულ ხალხურ სიმღერებს.

წითელი ვარდებით და საქართველოს დროშებით მომარჯვებული, სკოლის ფორმაში გამოწყობილი ბავშვები უაზროდ დარბოდნენ აქეთ-იქით მობუზღუნე ოპერატორების წინ. გალა კონცერტის დაწყებამდე შეკრებილ ხალხში ხმა გავრცელდა პრეზიდენტი უნდა მოვიდესო. თუმცა, საბოლოო ჯამში, იმედის ქალაქში, პრეზიდენტის ხილვის იმედი, იმედად დარჩათ თვალებგაბრწყინებულ მოსწავლეებს, ჩვენ კი კიდევ ერთხელ მოვუსმინეთ ხალხურ სიმღერებს: "რიჰო" სვანეთიდან, "რაჭა" ონიდან, "ოდოია" ზუგდიდიდან, "ანჩისხატი" და "ბასიანი" თბილისიდან, "მზე შინა" საფრანგეთიდან, "ზარი" კანადიდან, "მასპინძელი" დიდი ბრიტანეთიდან, რომელმაც გახსნა კონცერტი. საღამო, რომელიც ზურა ყიფშიძეს მიჰყავდა, თითქოს დროდადრო ჩერდებოდა დროში და წარსულში გვაბრუნებდა, როცა დიდ ეკრანზე ირთვებოდა ძველი ჩანაწერები არტემ ერქომაიშვილის, ივლიანე კეჭაყმაძის, ვარლამ სიმონიშვილის... კონცერტის დასასრულს ვანო ჩხარტიშვილმა (ერთ-ერთმა ორგანიზატორმა და დამფინანსებელმა) საჩუქრები გადასცა უცხოურ ანსამბლებს, ზემოთ ხსენებული წიგნები და ლაზერული დისკები. ხოლო საორგანიზაციო კომიტეტის სახელით პრიზები, რომელიც გაეგზავნება მათ, ვისაც დიდი წვლილი მიუძღვის ამ ფესტივალის ჩატარებაში. მერაბ ბერძენიშვილის ცხენზე ამხედრებული მხედრები, გაეგზავნებათ: კოიჩირო მატცუურას, იუნესკოს გენერალურ დირექტორს, რომელმაც ჩაატარა პირველი და მეორე სიმპოზიუმი, და ქართული მრავალხმიანი სიმღერა კაცობრიობის ზეპირსიტყვიერი ხელთუქმნელი მემკვიდრეობის შედევრად დაასახელა, პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილს, რომლის პატრონაჟითაც ჩატარდა სიმპოზიუმი და ფესტივალი, სრულიად საქართველოს კათალიკოს პატრიარქს ილია მეორეს და ბოლოს ფესტივალის მასპინძელს ბადრი პატარკაციშვილს.

ფესტივალი დამთავრდა. მონაწილეების ერთი ნაწილი იმ დღესვე გამოემგზავრა თბილისში მატარებლით. მეორე ნაწილი კი, შემდეგ დღეს, დილით. საღამოები სუსხიანი, დღე - ნაკლებად მცხუნვარე, მაგრამ მაინც, ძალზედ სასიამოვნო მზე - ასეთი იყო ურეკი. გზაში კი ისევ ქართული სიმღერები, ისევე როგორც სცენაზე, როგორც წინა დღეს შავ ზღვაში. მღერიან ისე, რომ თუ არ შეხედე ველარ იგებ, ვინაა ქართველი, ფრანგი თუ კანადელი. თუმცა, ამას, ალბათ, დიდი მნიშვნელობა არც აქვს.

TV პროგრამა

4 ოქტომბერი

რუსთავი - 2

07.30 დილა მშვიდობისა **08.00** "ტელელიპუცები" **10.00** სერიალი "განდგომილი" **11.00** ღამის შოუ **12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.40** კურიერი **12.20** სერიალი "შეყვარებული ქალები" **13.30** სერიალი "წმინდა ინგლისური მკვლელობები" **15.25** სერიალი "ბევერლი ჰილზი" **16.30** სერიალი "ეკლები და ვარდები" **17.25** პერეკროსტიკი **18.20** "ფოქს კიდსი" **18.45** სერიალი "ბევერლი ჰილზი" **19.45** პატრული **20.00** სერიალი "შეყვარებული ქალები" **22.00** თამაში "ყველაზე ჭკვიანი" **23.00** დოკ. ფილმი (ბი-ბი-სი) **00.00** მხ. ფილმი "მებრძოლი თუ მკვლელი". მთ. რ-ში: ლორენცო ლამასი (18). **02.00** პატრული

პირველი არხი

07.30 ალიონი **09.40** პროფილაქტიკა **18.00** ვესტნიკი **18.20** სერიალი "წვრილვარსკვლავთა ღამე" **19.00** "იმღერე რამე" **19.40** ბასტი-ბუბუ **20.00, 23.00** მოამბე **21.05** სერიალი "კარიბის ზღვაზე" **22.00** ღამის მატარებელი **00.00** მხ. ფილმი "ლოლიტა" (გ)

202

10.00 დებატები (განმ.) **12.00** ვიპ-შოუ და კენო (განმ.) **13.00, 19.00** ტვ-შოპი **19.00** სერიალი "მუსკულები" (გან.) **19.30** ანიმაციური ფილმი "დარდუბალა" (განმ.) **20.00** ვიპ-შოუ და კენო **21.00** ტვ-შოპი **22.00** სერიალი "მუსკულები" **22.20** ნიკა ქავთარაძის ანეგდოტები **22.30** შიშველი სიმართლე **22.40** მ. მშვილდაძის შოუ **23.00** დებატები 202-ზე

კავკასია

13.00, 00.30 ქართული მუსიკა **14.00** ინდ. მხ. ფილმი "ოთხი უდარდელი" (გ) **17.00, 19.00, 20.30, 00.00** საინფორმაციო პროგრამა "დღეს" **17.20** სერიალი "მილედი" **19.20** სპექტრი **21.00** მხ. ფილმი "სერიოზული საქმე" (გ) **22.30** "საქმე და ეკონომიკა"

მზე

09.00 "გეპატიჟებათ ბარტ ვულფი" **09.30** სერიალი "ველური მთვარე" **10.30** სერიალი "სინიორ ვიანელო" **11.00, 13.00, 14.00, 16.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **11.10** სერიალი "ვუპი" **11.35** ერთი ჟურნლისტის მზერა. გ. ცხვიტავა. "სნაიპერი" **12.05** ტელეჟურნალი "დები ტრევისის საოცარი სახლი" **13.05** სერიალი "პოლიციელი ქალები" **14.15** "ფარული კამერა" **14.45** "მუსიკა მზეზე" **15.00** სერიალი "მარია ემილია" **16.05** სერიალი "პოლიციელი ქალები" **17.00, 19.00, 20.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **17.20** "ფარული კამერა" **17.50** "გეპატიჟებათ ბარტ ვულფი" **18.20** ტელეჟურნალი "სცენა" **19.05** სერიალი "ველური მთვარე" **20.45** სერიალი "სინიორ ვიანელო" **21.15** სერიალი "ვუპი" **21.45** კრიმინ. დრამა "სთშ: დანაშაულის ადგილი ლას ვეგასი" **22.45** "არჩევანის ზღვარზე" **23.45** მხ. ფილმი "სიამოვნების ქუჩა" (18) (ლეტიცია კასტა)

18.00 მინისერიალი "გრაფინია დე მონსორო" მე-5ს. **19.10** დოკ. ფილმი **20.20** კონცერტი **22.15** მხ. ფილმი "პეპელა მხარზე" (15)

მეორე არხი

19.00 მულტფილმი "მარსუპილამი" **19.30** "იმღერე რამე" **20.00** "მთავარო როლში"-რ. ჩხიკვიშვილი **20.40** სერიალი "წვრილვარსკვლავთა ღამე" **21.30** ფორტუნა **22.00** ბასტი-ბუბუ **22.15** მხ. ფილმი "ზერიკაცები" (გ)

იმედი

07.00 სერიალი "უკიდურესი ზღვარი" **08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00** ქრონიკა **08.10** ანიმაციური ფილმი "სანდოკანი - მალაიზიის ვეფხვი" **08.25, 14.45, 02.55** იმედის მელოდიები **08.30** დოკ. სერიალი "ყველაზე ექსტრემალური" **09.20** "აქტიორი" **10.05** სერიალი "ტყუპები" **11.15** დროება **12.40, 16.25, 02.25** ტვ-მარკეტი **13.15** მხ. ფილმი "კუკარაჩა" (გ) **15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 01.45** ქრონიკა **15.20** სერიალი "კლონი" **16.40** დოკ. სერიალი "საზღვაო ისტორიები" **17.25** ვაკაჭი-ნიუსი **18.05** სერიალი "ტყუპები" **20.00** სერიალი "კლონი" **20.55** სერიალი "ყავა და ლუდი" მე-3 ს. **22.45** საქმე ტ **23.10** "არჩევანი თქვენ" **00.25** სპ. პროგრამა "გოლი" **00.50** "აქტიორი" **01.20** სერიალი "ნეშ ბრიჯესი"

ОРТ

06.00 "Доброе утро". **09.00, 12.00, 15.00, 18.00** Новости **09.20** Билли Зэйн в фильме **"БРИЛЛИАНТ ДЖЕРУ"** **11.00** Док. детектив "Узник Пермской обители". Дело 2002 г. **11.30** Дисней-клуб: "Алладин". **12.10** Ефим Копелян в детективе **"ОСОБОЕ МНЕНИЕ"** **13.40** Смехопанорама **14.00** Сериал **"ЖЕНЩИНЫ В ЛЮБВИ"**. **15.20** "Последний герой". Суперигра. **16.30** "Фабрика звезд". **17.00** "Пять вечеров". Понедельник. **18.20** "Пан или пропал". Поединок с Николаем Фоменко. **19.00** Сериал **"КЛОН"**. **20.00** Жди меня. **21.00, 00.30** Время **21.30** Сергей Маковецкий в боевике **"72 МЕТРА"**. **1**-я серия. **22.40** Спецрасследование. "Выжившие в авиакатастрофах". **23.50** "Фабрика звезд". **00.10** Искатели. "Последняя ночь великого князя". **00.40** Петр Марченко в программе "Русский экстрим". **01.10** Кетлин Тернер в боевике **"ЧАСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ ВАРШАВСКИ"** **02.30** Кристофер Ллойд в комедии **"ПРИВИДЕНИЕ ЗА РАБОТОЙ"**. **04.10** Сериал "Специальное подразделение II". **04.50** Сериал "Все путешествия команды Кусто". "Огненные воды Таити".

НТВ

06.00 "Сегодня утром". **09.05** Сериал **"БЕЗ СЛЕДА: ПОДОЗРЕВАЕМЫЙ"**. 1-я с. **10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 00.30** "Сегодня" **10.15** Преступление в стиле "модерн": Джек потрошитель. **10.50** Особо опасен! **11.25** Профессия - репортер. **12.00** Сериал **"АДВОКАТ"**. **13.35** Сериал **"АДВОКАТ"**. **15.35** Чрезвычайное происшествие. **16.20** Ток-шоу "Принцип домино". **17.30** Совершенно секретно: Миша. **18.35** Чрезвычайное происшествие. **19.40** Сериал **"ГРАФ КРЕСТОВСКИЙ"**. **20.50** Остросюжетный сериал **"КОДЕКС ЧЕСТИ"**. **22.00** "Страна и мир". **22.40** Сериал **"СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ"**. **23.20** "Школа злословия". Ток-шоу **00.45** Сериал **"СКОРАЯ ПОМОЩЬ"**. **01.45** Джеймс Каан в детективе **"ПУДЛ СПРИНГС"**

იაპონური ხატვა

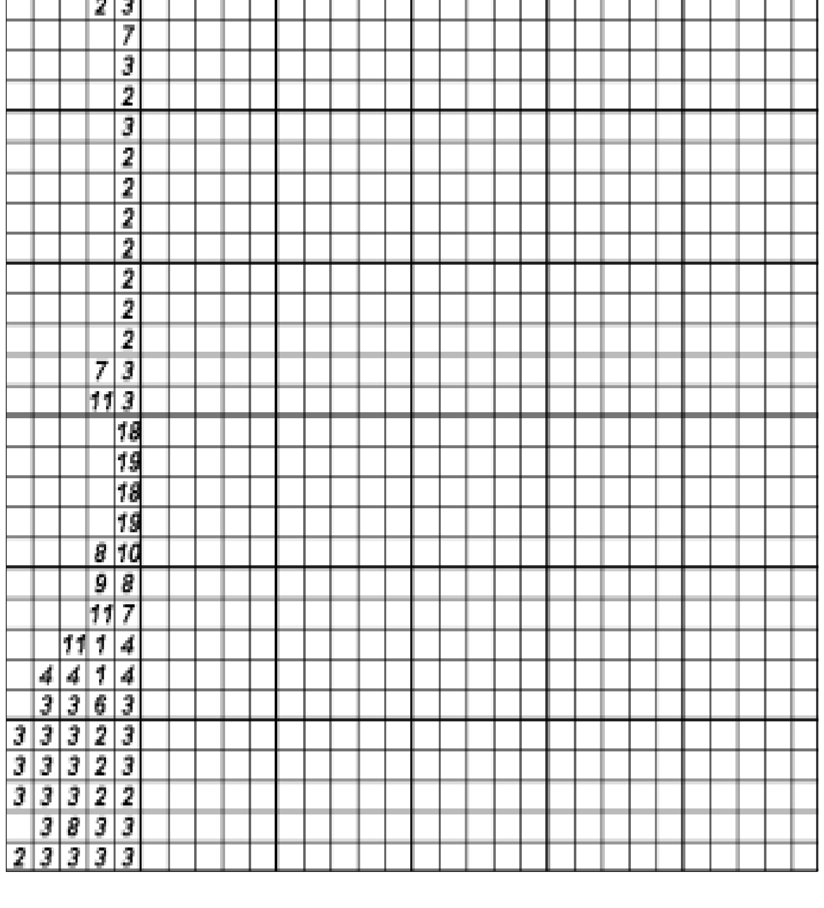

სკანვორდი

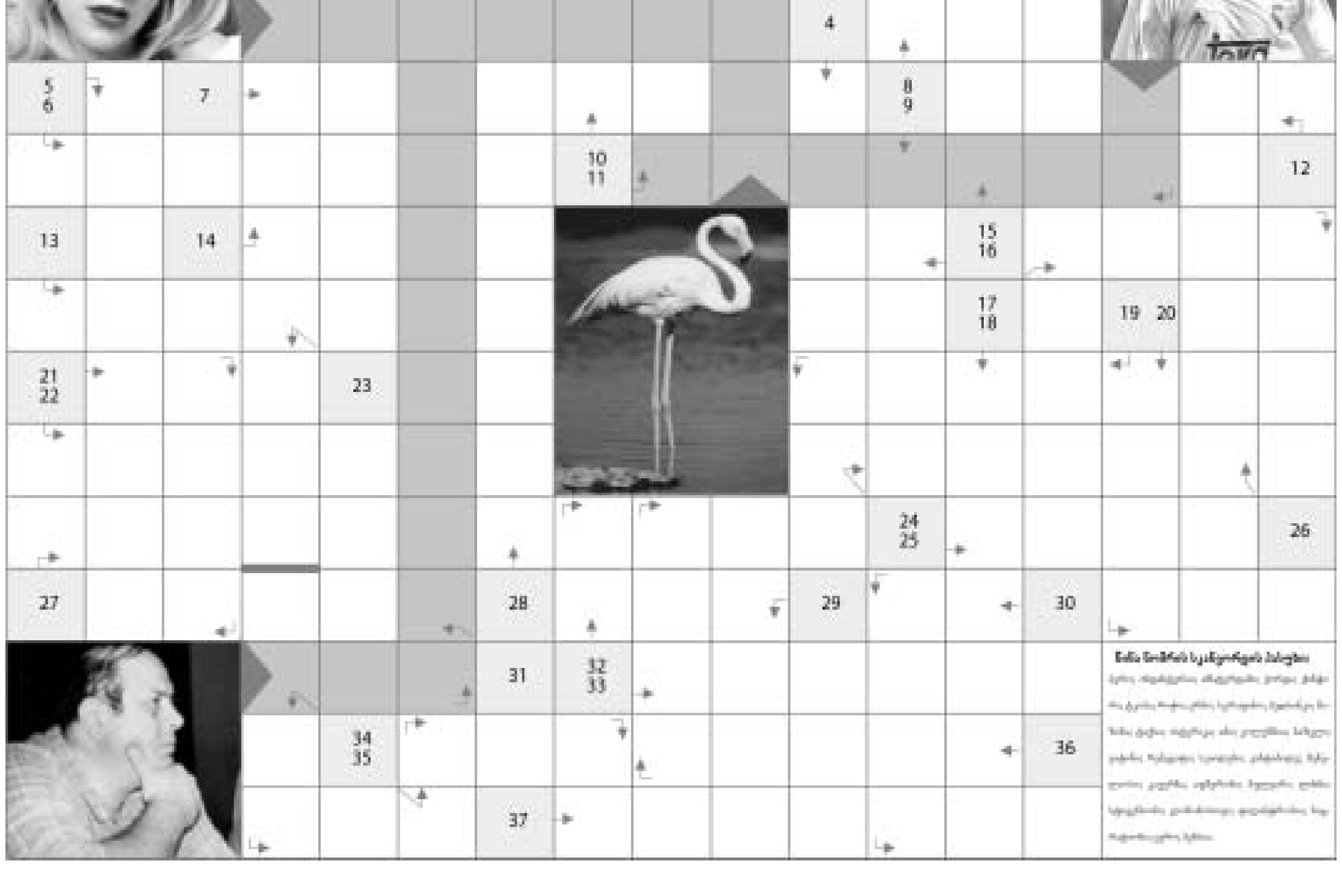

1. იაპონიის იმპერატორის ტიტული; 2. საკონცენტრაციო ბანაკი პოლონეთში; 3. მონარქიული ძალაუფლების გარეგნული ნიშანი; 4. მინის თხილი; 5. ორგანიზმის სასიცოცხლო მოქმედებისათვის აუცილებელი ნივთიერება; 6. ბეთჰოვენის ოპერა; 7. ფინური ეპოსი; 8. იაპონელი ტანმოვარჯიშე, ტოკიოს ოლიმპიადის ჩემპიონი მრავალჭიდში; 9. მუსიკალურ-დრამატული ნაწარმოები; 10. მე-19 საუკუნის იტალიელი კომპოზიტორი; 11. სიგრძის საზომი ერთეული; 12. დედალი ღორი; 13. ლოგინისა და ტანისამოსის გადასატანი დიდი ტომარა; 14. სასხლავი მაკრატელი; 15. გაველურებული ძაღლი ავსტრალიაში; 16. მოძრაობა კლასიკურ ცეკვაში; 17. პლანეტა; 18. ჯაზის გამოჩენილი ამერიკელი მესაყვირე; 19. თ. ჰეიერდალის ექსპედიციის ლერწმის ნავი; 20. ძიუდოს საჭიდაო ხალიჩა; 21. მოკლე მორი, კუნძი; 22. სრული უკმაყოფილების ფსიქოლოგიური მდგომარეობა; 23. იტალიის ნაკრების ფორვარდი 1965-74 წლებში; 24. ამერიკელი მწერალი-ფანტასტი; 25. ლიტვის ფულადი ერთეული; 26. კაზინოს თანამშრომელი; 27. გარკვეული დროით მსახიობის მოწვევა; 28. ჭიათურის საფეხბურთო კლუბი; 29. ტუჩი; 30. ქრისტიანთა სალოცავი შენობა; 31. სოფელი მცხეთის რაიონში; 32. ამერიკელი ფერმწერი და საზოგადო მოღვაწე; 33. აშშ-ს სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში; 34. საფინანსო და სავაჭრო გარიგებათა ადგილი; 35. აფხაზური ცხარე საწებელი; 36. საწერ მასალად საგანგებოდ დამუშავებული ტყავი; 37. ქვეყნის ნაწილის შემოერთება მოძალადე სახელმწიფოს მიერ.

წიგნი როლის ნაცვლად

ხმები იმის შესახებ, რომ შონ კონერი კინოდან მიდის მას შემდეგ დაირხა, რაც შოტლანდიელმა მსახიობმა უარი თქვა ბოლო ფილმში მონაწილეობაზე. წინასწარი მოლაპარაკებების მიხედვით, მას უნდა ეთამაშა ჯოსია ქენონის ფილმში, რომელშიც მოქმედება პრაღაში ხდებოდა. შონ კონერის გმირს უნდა გაეძარცვა ბანკი, მაგრამ ბოლო მომენტში მსახიობმა პროექტზე უარი თქვა და მიზეზად მოუცლელობა დაასახელა.

როგორც ჩანს, კონერისთვის ახლა ყველაზე მნიშვნელოვანი პროექტი წერაა. ერთი წლის თავზე ხომ დღის შუქი უნდა იხილოს მისმა ავტობიოგრაფიამ. წიგნში მსახიობი მთელ თავის ისტორიას მოუთხრობს მკითხველს - ედინბურგში გატარებული დღეებიდან ჯეიმს ბონდის ფილმებამდე და მსოფლიო დიდების მოპოვებამდე.

გამომცემლობა "ჰარპერ ქოლინზის" წარმომადგენლები კი აცხადებენ, რომ კონერის მემუარები გაცილებით უფრო გულწრფელი იქნება, ვიდრე ჩვეულებრივ ვარსკვლავები არიან ხოლმე.

ამბავი კი უდავოდ საინტერესო იქნება. შონ კონერიმ ხომ დიდების მოპოვებამდე რთული გზა განვლო - სკოლიდან 13 წლის ასაკში გამოვიდა, თავის სარჩენად რძეს დაატარებდა ოჯახიდან ოჯახში, მერე სამეფო საზღვაო ფლოტს შეუერთდა, ბოდიბილდინგშიც სცადა ბედი, საიდანაც კინოში გადაინაცვლა. ნამდვილი გარღვევა კი 1962 წელს მოხდა, როცა რეჟისორმა ქები ბროკოლიმ ის ჯეიმს ბონდის როლზე დაამტკიცა. ბონდიანას ფილმებმა - "დოქტორი ნოუ", "სიყვარულით რუსეთიდან" და "ოქროს თითი" კონერი საერთაშორისო მასშტაბის ვარსკვლავად აქცია. მერე კი უკვე უპრობლემოდ მოდიოდა როლები ფილმებში - "ხელშეუხებელნი", "ინდიანა ჯონსის" სერიები, "უკანასკნელი ჯვაროსნული ლაშქრობა" და სხვები.

ახლა შონ კონერი ბაჰამის კუნძულებზე ცხოვრობს, საიდანაც რეგულარულად უგზავნის თანხას შოტლანდიის ნაციონალურ პარტიას. იგი მშობლიურ ფესვებს მაინც არ ივიწყებს.

მოსწავლეთა საყურადღებოდ!
საინფორმაციო ტექნოლოგიების ცენტრი
„მზიური“
აცხადებს მოსწავლეთა და სტუდენტთა მიღებას
პერსონალური კომპიუტერის შემსწავლელ ჯგუფებში
მიიღებიან V – XI კლასების მოსწავლეები
მისამართი: დ. უზნაძის (ყოფილი კამოს) №70
☎91-03-17; 29-48-61; 95-45-75

საინფორმაციო ტექნოლოგიების ცენტრი „მზიური“
გთავაზობთ:
კომპიუტერის შემსწავლელ კურსს თემებით:
- კლავიატურაზე ბეჭდვის ათითითიანი მეთოდი,
- საქმიანი დოკუმენტაციის წარმოება — MS Word,
- ალრიცხვა,საბუღალტრო-ეკონომიკური ამოცანები — MS Excel.
- ლოკალური ქსელი,ინტერნეტი,ელ-ფოსტა,
- ოპერაციული სისტემა Windows.

ცენტრში მოქმედებს სხვა კურსებიც.
მისამართი: დ.უზნაძის N70 ტელ:29-48-61
ვებ-გვერდი: WWW.mziuri.ge

აფრინდით
ბრიტანეთის ავიახაზებთან ერთად
$99
-დან
ლონდონი ჰითროუ
ორი გზა
ბილეთის დაჯავშნისთვის და სხვა ინფორმაციისთვის ეწვიეთ
ინტერნეტ-გვერდს ba.com,
დაგვიკავშირდით: 94 07 19/20
ან მიმართეთ სამოგზაურო სააგენტოებს
BRITISH AIRWAYS

თბილისიდან გამგზავრების ფასში მოცემულია აეროპორტის მოსაკრებლისა და სხვა გადასახადების გარეშე. ბილეთის ვადა 12 თვეა. მისი დაჯავშნა უნდა მოხდეს 31.10.2004 ბოლო გაფრენა 31.03.2005-მდე. დაწვრილებითი ინფორმაციისთვის დაუკავშირდით ბრიტანეთის ავიახაზების ოფისს ან სამოგზაურო სააგენტოებს. ფრენებს ახორციელებს დამოუკიდებელი ავიაკომპანია BMED

განცხადება
შპს "აჭარის ენერგოკომპანიის" დირექცია აცხადებს ღია ტენდერს 35 კილოვოლტის კაბელის შემართებელი ქუროების შეძენაზე.

ტენდერის საგანი:
1. 35 კვ კაბელის შემაერთებელი ქურო;
2. რაოდენობა 10-15 წყვილი;
3. ტექნიკური მახასიათებელი; მარკა СЛО-35

მომწოდებლის შერჩევის კრიტერიუმები:
1. ტექნიკურ შესაბამისობა;
2. ღირებულება;
3. გადახდის პირობები;
4. მიწოდების ადგილი;
5. მომწოდებლის გამოცდილება მსგავსი შეკვეთების შესრულებაში. გთხოვთ, თქვენი წინადადებები მოგვაწოდოდოთ ამა წლის 15 ოქტომბრამდე.

საკონტაქტო ტელეფონებია:
Fax: (8222) 7-63-45
(888222) 7-63-46
ტელ: 7-25-50, (877) 44-52-38.

ფონ ფონდი "ღია საზოგადოება - საქართველო"
OPEN SOCIETY - GEORGIA FOUNDATION
საერთაშორისო განათლების საკონსულტაციო ცენტრი
INTERNATIONAL STUDENT ADVISING CENTER

ამერიკული უნივერსიტეტი ბულგარეთში (AUBG) და ფონდი "ღია საზოგადოება - საქართველო"-ს საერთაშორისო განათლების საკონსულტაციო ცენტრი

2004 წლის 8 ოქტომბერს, 16:00 საათზე ცენტრის სააქტო დარბაზში აწყობს ღია კარის დღეს.

უნივერსიტეტში მისაღები კონკურსის პირობების, იქ სწავლისა და ცხოვრების შესახებ ისაუბრებენ AUBG-ის წარმომადგენელი ქალბატონი დობრინკა ბარზაჩკა და ფონდი "ღია საზოგადოება - საქართველოს" საერთაშორისო განათლების საკონსულტაციო ცენტრის პროგრამების კოორდინატორი ნათია ნანავა. ნაჩვენები იქნება ფილმი უნივერსიტეტის შესახებ.

ჩვენი მისამართია:
ფონდი "ღია საზოგადოება - საქართველო"
საერთაშორისო განათლების საკონსულტაციო ცენტრი
ჭოველიძის ქუჩა 10
საკონტაქტო ტელეფონია (99532) 252615, 250463.

საერთაშორისო კვლევისა და გაცვლების საბჭოს (IREX)
მედია ინოვაციების პროგრამა
IREX
აცხადებს ორ განსხვავებულ ტენდერს მარკეტინგული კვლევებისათვის, რომელთა მიზანიც ქართველ გამომცემელთათვის ხელმისაწვდომი ბეჭდვითი მომსახურების და ბეჭდური მედიის გავრცელების სამსახურების შესწავლაა

აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ დაფინანსებული IREX-ის მედია ინოვაციების პროგრამის პირველი ტენდერი გულისხმობს მარკეტინგულ კვლევას ქართველ გამომცემელთათვის ხელმისაწვდომი ბეჭდვითი მომსახურების შესახებ, ხოლო მეორე ტენდერი მიზნად ისახავს ქართველ გამომცემელთათვის ხელმისაწვდომი ბეჭდური მედიის გავრცელების სამსახურების შესწავლას.

ორივე ტენდერში მონაწილეობის უფლება აქვთ მხოლოდ იმ ორგანიზაციებს, რომლებიც რეგისტრირებული არიან დსთ-ს (დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის) წევრ ქვეყნებში. იმ ორგანიზაციებს, რომლებიც რეგისტრირებული არიან ამერიკის შეერთებულ შტატებში და სატელიტური ან წარმომადგენლობითი ოფისები აქვთ დსთ-ს ქვეყნებში, და აქვთ სულ მცირე 3 წლის სამუშაო გამოცდილება განვითარებადი დემოკრატიის ქვეყნებში, ასევე შეუძლიათ ტენდერში მონაწილეობის მიღება.

თითოეული პროექტი არ უნდა გაგრძელდეს 4 თვეზე მეტ ხანს, ანგარიშებისა და რეკომენდაციების დამუშავების ჩათვლით, და არცერთი პროექტის ბიუჯეტმა არ უნდა გადააჭარბოს 49,000 აშშ დოლარს.

წარმოდგენილი გეგმების შეფასებისას IREX-ის მედია ინოვაციების პროგრამა გაითვალისწინებს საპროექტო წინადადებების ღირებულების ეფექტურობას და განმცხადებლების გამოცდილებას მსგავსი კვლევების წარმატებით განხორციელებაში. ორივე ტენდერისათვის განაცხადების შემოტანის ბოლო ვადაა 2004 წლის 15 ნოემბერი.

განაცხადის სრული პაკეტისათვის მიმართეთ IREX-ის მედია ინოვაციების პროგრამის ტრენინგის განყოფილების კოორდინატორს შორენა კეკელიას ან ეწვიეთ IREX-ის მედია ინოვაციების პროგრამის ვებ-გვერდს: www.irex.ge

2004 წლის 15 ოქტომბერს 12:00 სთ-დან 13:00 სთ-მდე IREX-ის მედია ინოვაციების პროგრამა ჩაატარებს საკონსულტაციო სესიას ყველა დაინტერესებული განმცხადებლისათვის.

შეკითხვების შემთხვევაში გთხოვთ დაუკავშირდეთ IREX-ის მედია ინოვაციების პროგრამის ტრენინგის განყოფილების ხელმძღვანელს ქეთი ჭუმბურიძეს ელექტრონული ფოსტით შემდეგ მისამართზე: kchumburidze@irexonline.ge ან ტელეფონით ნომერზე (995 32) 29 19 05.

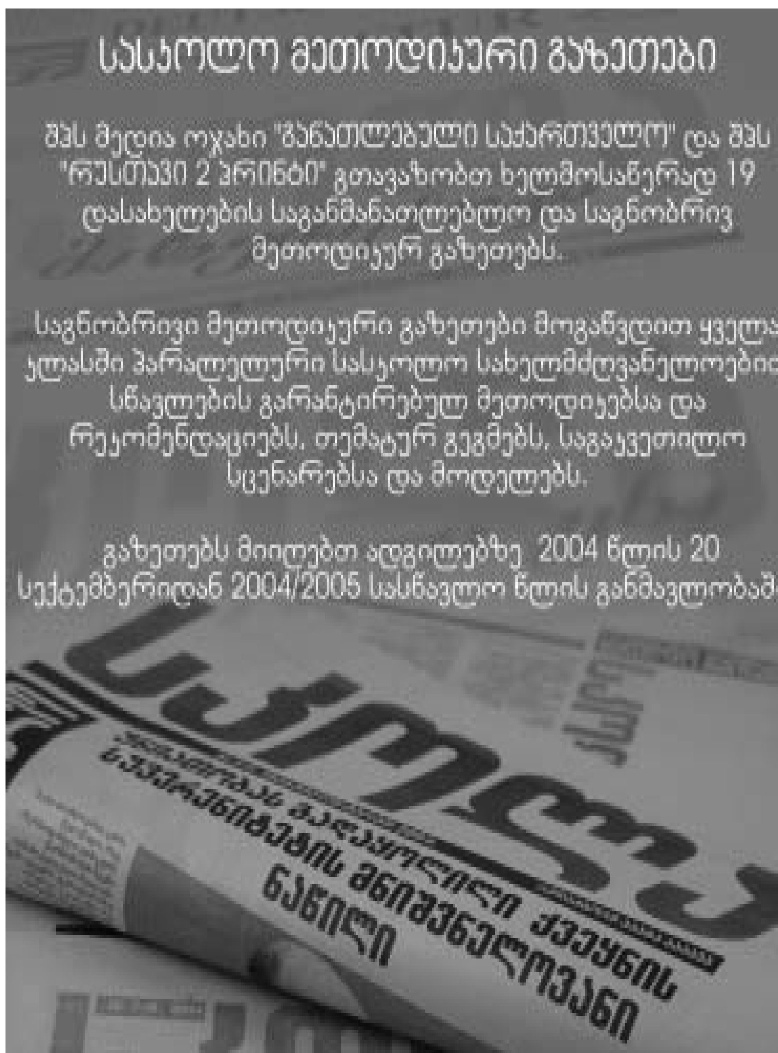

წამალი "სალხინო"
ქართული ფლორის საოცრება

თუ გაწუხებთ პროსტატიტი, ცისტიტი, ქალური და შარდ-სასქესო ორგანოების დაავადებები; როცა შეიმჩნევა შენელებული და გახშირებული შარდვა, შარდვის დროს წვა, შარდსადენი ხვრელის ბაგეთა მიწებება, სუნი ან გამონადენი; აგრეთვე ტკივილი წელის, გავის ძვლის, თირკმელების არეში; შარდის წვეთ-წვეთად გამოყოფა, მოშარდვის სურვილის დაუკმაყოფილებლობა, როცა ვითარდება სექსუალური მოშლილობა და იმპოტენცია,მიიღეთ წამალი "სალხინო" და ეს პრობლემები მოგეხსნებათ.

"სალხინო" აწესრიგებს კუჭ-ნაწლავის მოქმედებას და ხსნის ტკივილებს.

"სალხინო" გამოიყენება ჩირქოვანი და ჩირქმბადი ინფექციების სამკურნალოდ, ნაღვლის ბუშტის (ქოლეცისტიტი), ჰეპატიტის, გასტრიტის, ნეფრიტის, გინგივიტის, სტომატიტის, ბრონქიტის და სხვა პათოლოგიური დაავადებების დროს. "სალხინო" აქრობს პირის ღრუდან უსიამოვნო სუნს. წამალი "სალხინო" კურნავს სარძევე ჯირკვლების დაავადებებს - მასტოპათიას, მასტიტს. თუ გამოიყენებთ მშობიარობის შემდეგ, აიცილებთ მასტიტს და გაიუმჯობესებთ ბავშვის კვებას საკუთარი რძით.

წამალ "სალხინოს" თვისებები აპრობირებულია და მოწონებულია საქართველოს, რუსეთის, აზერბაიჯანისა და სხვა ქვეყნების ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების მიერ, იგი რეგისტრირებულია. მიღებული აქვს სახელმწიფო პატენტები და ლიცენზია.

იკითხეთ და შეიძინეთ აფთიაქებში.

წამლის ფასი საქართველოს ტერიტორიაზე სამი (3) დოლარის ეკვივალენტს არ უნდა აღემატებოდეს ლარებში.